

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปเสนอเนื้อหาตามลำดับหัวข้อ ต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับทักษะการอ่านภาษาไทย
3. การวัดและประเมินผล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 23)

การจัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษา สำหรับ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม ได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

1. ความสำคัญของภาษาไทย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูด แสดงความรู้ ความคิด และ ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย
2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและสำนวนจากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำประสม - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - ประโยคที่มีสำนวนเป็นคำพังเพย สุภาษิต ปริศนาคำทาย และเครื่องหมายวรรคตอน ● การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
3. อ่านเรื่องสั้นๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - เรื่องสั้น ๆ
4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องเล่าจากประสบการณ์
5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ	<ul style="list-style-type: none"> - นิทานชาดก - บทความ
6. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - สารคดีและบันเทิงคดี

ตัวชี้วัด

7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจ
อย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
8. มีมารยาทในการอ่าน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น
  - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสม
กับวัย
  - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
- มารยาทในการอ่าน

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ
4. หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

3. แนวทางการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีครูคอยให้คำปรึกษาการเรียนรู้ ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ส่วนครูผู้สอนก็จะปรับบทบาทจากการให้ความรู้โดยการบอก การบรรยาย เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรม ให้วิธีการเรียนรู้ ให้หลักการของศาสตร์ที่สอน บทบาทของครูจะมีบทบาทวางตนให้ศิษย์ไว้วางใจ นำเคารพและผู้ทรงความรู้ เป็นที่ปรึกษาแก่ศิษย์ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี การจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

3.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่เป็นอิสระแต่มีระเบียบวินัยในตนเอง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน อันเกิดจากผลสำเร็จในการเรียนรู้ของตน และผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ แนวทางการจัดการเรียนการสอนคือ บทเรียนมีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายการประเมินผลมุ่งเน้นศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3.2 การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้จากการบูรณาการสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้เข้าด้วยกัน สาระการเรียนรู้จะเรียนจากเรื่องใกล้ตัว ที่อยู่อาศัย ท้องถิ่น ของตน สังคม ประเทศชาติ สิ่งแวดล้อม เรื่องของสังคมโลก การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มที่เกิดขึ้น ในสังคมโลกการเรียนรู้แบบองค์รวมเป็นการบูรณาการความรู้ความเข้าใจเรื่องที่เรียนให้ลึกซึ้ง ครอบคลุมปัญหาและมีความหมายต่อการนำไปใช้ต่อการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาของสังคม

3.3 การเรียนรู้ต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนของผู้เรียน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องมีลีลาการเรียนรู้ของตน มีอิสระในการเรียนรู้อย่างมีความสุขสูง มีวินัยในตนเอง หากการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนขาดระเบียบวินัยขาดความเข้มแข็ง ด้านจริยธรรม ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทน และความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ และขาดวินัยในการปฏิบัติตนการเรียนการสอนย่อมล้มเหลว ดังนั้นครูจำเป็นต้องปลูกฝัง และสร้างวินัยในตนเองควบคู่ไปกับวิธีการเรียนรู้

3.4 การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยการประมวลความรู้จากประสบการณ์ต่างๆ มาวิเคราะห์ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำความรู้และ

วิธีการไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ สื่อ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว นำมาสรุปและสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3.5 การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ด้วยการนำข้อมูลมาศึกษาทำความเข้าใจร่วมกัน คิวเวิร์คที่ตีความ แปลความ สังเคราะห์ ข้อมูลและประสบการณ์สรุปเป็นข้อความรู้ทำให้เกิดความรู้ที่หลากหลาย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกันทำให้พัฒนาทั้งทักษะ สังคม และทักษะการทำงานที่ดี

3.6 การเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในผลงาน เป็นการให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดอภิปรายความรู้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการ การทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความเป็นประชาธิปไตย รู้จักบทบาทหน้าที่ แบ่งความรับผิดชอบ ปรัชญาหรือติดตามผลประเมินผลงาน และบูรณาการความรู้จากหลายวิชา

3.7 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้หลักการเรียนรู้และความถนัดในการเรียนของตน ผู้เรียนจะรู้กระบวนการเรียนรู้จากการที่ผู้สอนเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เกิดการศึกษาวิเคราะห์ และสรุปผลการเรียนรู้เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ต่อไป

3.8 การเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการเรียน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการจัดการ ทักษะการดำเนินชีวิต และการมีมนุษยสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ

4. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นจัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค และจัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจก่อนการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องดำเนินการ ดังนี้

4.1 เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การปฏิบัติกิจกรรม ตามความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทำโครงการ

4.2 คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาวิชา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

4.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีความสุข

5. การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องอาศัยหลักจิตวิทยาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด

กรรณิการ์ พวงเกษม (2532 : 35-37) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยว่า ประกอบด้วย

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก เพราะนอกจากการใช้ภาษาของเด็กจะแตกต่างกันแล้ว สภาพแวดล้อมของเด็กมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษา เพราะเด็กบางคนเติบโตมาในกลุ่มที่มีได้ใช้ภาษาไทย เป็นภาษาหลักในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือเด็กบางกลุ่มใช้ภาษาอื่นเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน และมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกัน การสอนภาษาไทยควรจะได้มีการทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอนการสอน โดยการแบ่งกลุ่มและเด็กเก่งกับเด็กอ่อนไว้ด้วยกัน เพื่อให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อน และเด็กอ่อนได้ดูแบบอย่างเด็กเก่ง

2. ความพร้อม (Readiness) ความพร้อมคือสภาพการเจริญเติบโตของร่างกาย ความรู้สึกรพื้นฐานและความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนได้ ซึ่งองค์ประกอบความพร้อมของเด็กมีหลายประการได้แก่

2.1 วุฒิภาวะ (Maturation) ความพร้อมที่รับรู้เรื่องราวต่างๆ ตามอายุของเขา เด็กยังมีอายุมากขึ้นความพร้อมที่จะรับรู้ก็จะมากขึ้น

2.2 ประสบการณ์เดิม (Experience) หมายถึง ประสบการณ์ของเด็กที่มีอยู่ก่อนที่จะรับรู้สิ่งที่ครูให้ใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ที่ครูสอนให้เด็ก จะรับรู้ประสบการณ์ใหม่ได้รวดเร็ว

2.3 ความสัมพันธ์ของบทเรียนเกี่ยวกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่มีธรรมชาติสัมพันธ์กับความสนใจเด็ก เด็กจะรับรู้ได้เร็วขึ้น

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีผลจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลมาจากความเจริญงอกงามของบุคคล

ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา บุคคลจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

4. เป้าหมายของการเรียนรู้ (Purposeful Learning) การตั้งเป้าหมายของครูก่อนสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นการกระตุ้นความสนใจในบทเรียนให้มากขึ้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในบทเรียนวิธีที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่งคือ ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนของแต่ละเรื่องไว้

5. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Learning) การฝึกหัดบ่อยๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ผลเร็วขึ้น

6. การเรียนรู้โดยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) การได้ทำกิจกรรมเองจะเกิดการเรียนรู้ เพราะมีประสบการณ์ตรง

7. กฎแห่งผล (Law of Effect) ธอร์นไดค์ (Thorndike. 1964) ได้กล่าวว่า ผลแห่งการปฏิบัติตอบสนองใดเป็นที่พอใจ บุคคลย่อมทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีก แต่ผลของปฏิบัติใดไม่เป็นที่น่าพอใจ บุคคลจะหลีกเลี่ยงไม่ทำปฏิกริยานั้นซ้ำอีก หากเชื่อตามกฎนี้ การเมื่อนำมาใช้ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนส่วนใหญ่ย่อมเกิดจากวิธีสอน และการจัดกิจกรรมไม่สบบอารมณ์ของผู้เรียนนั้นคือเด็กไม่พอใจเรียนภาษาไทย ทำให้เกิดความบกร้องขึ้นทางแก้ไขอีกอย่างหนึ่งคือ การตรวจผลงานของนักเรียนให้นักเรียนได้รู้ผลการกระทำของตนอย่างสม่ำเสมอ

8. กฎแห่งการนำไปใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อนำความรู้นั้นไปใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะความแน่นในเนื้อหา

9. กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of Motivation) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยมาก เพราะนักเรียนต่างคิดว่าเป็นเรื่องที่อยู่แล้วและใช้ประจำ ดังนั้นการสอนที่จะให้ผล ต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ คือ

9.1 บุคลิกภาพของครู

9.2 วิธีสอน

9.3 ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน

9.4 การยกย่องชมเชยหรือการตำหนิ

9.5 สื่อการเรียน

9.6 การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

9.7 การได้มีโอกาสเป็นตัวอย่งที่ดีให้แก่บุคคลอื่น

9.8 การได้มีโอกาสได้รับการเผยแพร่

10. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement) การเสริมกำลังใจเป็นการทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ ตนจะทำอะไรถูกต้องเหมาะสมแล้ว ได้รับการชมเชย การเสริมกำลังใจทำได้โดยการพูดคุยอ่องชมเชย การให้รางวัล การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และการสนับสนุนให้ทำ เมื่อทราบว่านักเรียนมีความสามารถในการเรียนภาษาไทย

6. หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การเรียนการสอนวิชาใดก็ตามจะต้องมีหลักการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์จากแนวคิดดังกล่าว สุวิมล ต้นปิติ (ศิริอร อินทร์ตลาดชุม, 2546 : 27 ; อ้างอิงมาจาก สุวิมล ต้นปิติ, 2534 : 12) ได้ให้หลักการไว้ ดังนี้

6.1 การสอนภาษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

6.2 การสอนภาษาควรรหาโอกาสสร้างความสนใจในตัวเด็กให้เกิดขึ้นเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนภาษา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญทางภาษา

6.3 การสอนภาษาต้องหาหนทางสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้เกิดขึ้นให้ได้ เพราะว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

6.4 การฝึกทักษะทางภาษาถือว่ามีคามจำเป็นอย่างยิ่ง การฝึกควรมีขั้นตอน ดังนี้

6.4.1 แนะนำว่าการฝึกเป็นจุดหมายที่สำคัญของการเรียนภาษา ควรยึดตามช่วงให้เหมาะสมกับแต่ละคน

6.4.2 การฝึกฝนควรจะทำในสิ่งที่ใกล้ชิดและเป็นจริงในชีวิตประจำวัน (Closely and Possible)

6.4.3 ต้องฝึกให้เขาได้แสดงความคิดเห็นทางด้านทักษะต่างๆ อย่างชัดเจน และถูกต้องตามหลักภาษา

6.5 การสร้างความเข้าใจทางภาษาจะขึ้นอยู่กับการเคยเห็น ได้กระทำ ได้ยิน ได้พูด

6.6 การสอนต้องใช้วิธีแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์ และเนื้อหา

6.7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางภาษาจะต้องจัดเป็นหน่วยการเรียน

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

7.1 ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะแต่ละอย่างให้แม่นยำ แล้วจึงฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กันรวมทั้งส่งเสริมความคิดควบคู่กันไปด้วย

7.2 สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน ต่อจากนั้นผู้เรียนจะต้องรู้จักปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้เป็นภาษาของตนเองจากการฝึกทักษะทางภาษาบ่อยๆ และท้ายสุดผู้เรียนจะพัฒนาการใช้ภาษา จากความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้รูปแบบการใช้ภาษาใหม่ๆ

7.3 ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษาและให้รู้วัฒนธรรมทางภาษา

7.4 ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ การสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังและอ่านเพื่อฝึกความคิดการแก้ปัญหาและให้มีวิจารณญาณในการใช้ภาษา

7.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน และเป็นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น

7.6 ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยโดยสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย

7.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ โดยธรรมชาติ บทร้อยแก้ว และร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นมาเป็นสื่อการเรียนการสอน

7.8 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และเฝ้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

7.9 สอดแทรกคุณธรรมต่างๆ เช่นความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ความรับผิดชอบ เพื่อให้การเรียนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร

7.10 ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำและจดบันทึกสิ่งต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

7.11 นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

7.12 ให้แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะการใช้ภาษาของครู ในการสอนและการสื่อความในโรงเรียน

7.13 เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ในการวัดผลประเมินผลต้องคำนึงถึงวัย และระดับชั้น โดยใช้หลักเกณฑ์ในการวัดที่ต่างกัน โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน เป็นหลัก

7.14 ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตนเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ตามลำดับ

7.15 ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

7.16 สอนซ่อมเสริม เมื่อทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆ ด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

7.17 จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาด้วยความสนใจและความสนุกสนาน โดยใช้เกม เพลง เป็นสื่อช่วย เพื่อให้ผู้เรียนชอบเรียนภาษาไทย และรักภาษาไทย

7.18 จัดทำหนังสือที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านมากๆ หรือส่งเสริมการอ่าน หนังสือในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนอ่านคล่อง และมีความรู้กว้างขวาง

สนธิ สัตโยภาส (2532 : 64) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีมากมาย เราสามารถจัดได้ทุกระยะของการเรียนการสอนตั้งแต่ นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป และ ขั้นประเมินผล ครูเป็นผู้เลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยยึดหลักดังนี้

1. เลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียน
  2. เลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ความยุ่งยาก ระดับความรู้
  3. เลือกโดยพิจารณาความสามารถของผู้สอน เช่น ครูที่ร้องเพลงไม่เก่งก็อาจใช้เครื่องบันทึกเสียงแทน
  4. เลือกโดยพิจารณาสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียนแคบ จัดให้เล่นเกมแข่งขันก็อาจจะเกิดเสียงดังไปรบกวนห้องเรียนอื่น และการเคลื่อนไหวก็ไม่สะดวก ครูอาจให้กิจกรรมอื่นแทน หรือพานักเรียนไปใช้บริเวณสนามหญ้าแทนก็ได้
  5. เลือกกิจกรรมที่ให้ ความสนุกสนาน ปฏิบัติง่ายไม่ซับซ้อน และยืดหยุ่นได้
- เลือกกิจกรรมที่ให้แนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทุกคนมีส่วนร่วม

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปเป็นกรอบและทิศทางพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาสมรรถนะและทักษะกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์

จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อม อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มสาระที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจรณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยเห็นว่าหากพัฒนาแบบทดสอบและแบบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในการอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทหรือย่อแก้ว การอ่านบทหรือกรอง คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ในการฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับทักษะการอ่านภาษาไทย

การสอนอ่านแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะการอ่านเบื้องต้นที่มุ่งให้ผู้เรียนอ่านได้ อ่านออกเป็นหลักนั้น ครูผู้สอนจะต้องเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะกับสภาพและวัยของผู้เรียน ไม่ใช่ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ควรใช้หลายๆ วิธี ยิ่งผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้วยแล้ว ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกหัดเป็นอย่างมาก ทักษะการอ่านของผู้เรียนจึงจะเกิดขึ้นได้นั้น การฝึกให้รู้จักพยัญชนะและสระ การจำแนกตัวอักษร การสอนเป็นคำ การวิเคราะห์คำ ซึ่งแต่ละวิธีมีหลักการเนื้อหาและวิธีการฝึกที่แตกต่างกันออกไป ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกความหมายและทักษะการอ่านได้ดังนี้

1. การอ่านทั่วไป

1.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ และจำเป็นมากในการดำรงชีวิตมนุษย์ ในชีวิตประจำวันมนุษย์ต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจ และสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

ธิดา โมสิกรัตน์, ตรีศิลป์ บุญขจร และประภาวดี สืบสนธิ์ (2543 : 2530) ให้ความหมายของการอ่าน เป็นกระบวนการค้นหาความหมายในสิ่งพิมพ์ หรือข้อเขียน จับใจความตีความ เพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 1) ให้ความหมายของการอ่านว่า คือ ความเข้าใจในสัญลักษณ์เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำ และข้อความที่พิมพ์ หรือเขียนขึ้นมา

นภคณ จันทร์เพ็ญ (2542 : 74) การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีหนังสือให้เลือกอ่านได้มากมาย การอ่านช่วยให้เราสามารถหาความรู้ ความบันเทิง สร้างเสริมประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ทั้งการศึกษา อาชีพการงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 2) ให้ความหมายของการอ่านว่า ลักษณะของกระบวนการเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

มิตรถาวร คำภุษา (2545 : 18) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมอง ที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษร หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้ และเข้าใจ ความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์ และเครื่องสื่อความหมายต่างๆ ที่ปรากฏแก่สายตา โดยแปล ออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

กรมวิชาการ (2546 : 7) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้ การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจ เรื่องที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียน เขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจาก เรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ชนวรรณ เทียนเจษฎา (2548 : 13) สรุปไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้เพื่อจับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ โดยการผสมผสานระหว่างความมุ่งหมายของผู้เขียนกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และนำข้อความรู้ความคิดมาได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษร หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้ และเข้าใจความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็น ความหมายที่ใช้สื่อความคิด และความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่าน สามารถนำเอาความหมายนั้นๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

1.2 ความมุ่งหมายของการอ่าน

คนเราอ่านหนังสือเพื่อแสวงหาความรู้ และความบันเทิงการอ่านหนังสือช่วย พัฒนาทางด้านความคิดให้กว้างขึ้น รู้จักพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่อารมณ์ เราจะได้ความรู้ความคิด และประสบการณ์ จากสิ่งที่อ่านนำมาตัดสินใจเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างรอบคอบและสมเหตุสมผล การอ่านจึงมีความสำคัญเป็นอันมาก

1.2.1 ความมุ่งหมายของการอ่านในชั้นประถมศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านกล่าวในทำนองเดียวกัน ในความมุ่งหมายของการอ่าน ในชั้นประถมศึกษา ดังนี้

จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 23-25) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการ อ่านดังนี้

1. อ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็น และรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ (Information) อันเป็นความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์
2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา
3. อ่านเพื่อความรู้ และเพื่อการศึกษา
4. อ่านเพื่อค้นคว้า และวิจัย (Research)
5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ
6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพ เป็นโรคต่างๆ ควรจะรักษาตัวอย่างไร
7. อ่านเพื่อปรับปรุงอาชีพ
8. อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการหาความสนุกสนาน เพลิดเพลินโดยไม่ต้องไปดูภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ ฯลฯ
9. อ่านเพื่อแก้เหงา หรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา
10. อ่านเพื่อไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 5-6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายเฉพาะ ของการอ่านดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ

2. ช่วยให้พบกับความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วยชดเชยอารมณ์ที่ขาดหายไป และช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนของอารมณ์ หรือความรู้สึกที่ต้องการติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น

3. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องี่อ่าน
4. ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่นๆ เพิ่มขึ้น
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของ

สมอง

6. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่นๆ
7. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือนแต่สามารถหา

ประสบการณ์ได้จากการอ่าน

8. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่จะอ่านมีความเฉลียวฉลาด โดยอาศัยความรู้ และแนวคิดจากการอ่านไปสนทนา ได้ตอบกับผู้อื่นได้

9. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน
10. ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ๆ
11. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐาน ไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
12. เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น
13. เปิดเผยความลึกกลับในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่เคยรู้มาก่อน
14. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น
15. ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น
16. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจนักกีฬา
17. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

และเรื่องส่วนตัว

18. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน
19. ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ

ด้วยความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

20. พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้

ประโยชน์มากยิ่งขึ้น

21. ช่วยให้อ่านมีหูตากว้างไกลยิ่งกว่า

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านมีบทบาทสำคัญสำหรับใช้กำหนดแนวทางในการอ่าน โดยเลือกใช้ให้เหมาะกับเวลา และโอกาส รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริม

ให้มีความกระตือรือร้น มีความสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถนำทักษะ การอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสวงหาความรู้ความบันเทิงด้วยตนเอง จะช่วยให้การอ่านประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

1.2.2 ประเภทการอ่าน และความเข้าใจในการอ่าน

การแบ่งประเภทของการอ่านจะช่วยให้ครูผู้สอนตระหนักถึงขอบข่ายการอ่าน เป็นอย่างดีซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวในลักษณะคล้ายๆ กัน ดังนี้

อัมพร สุขเกษม (2520 : 7-8) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการอ่านในใจ และการอ่านออกเสียงไว้ดังนี้

1. การอ่านในใจ มีลักษณะดังนี้

- 1.1. เป็นการถ่ายทอดตัวอักษรออกเป็นความคิด โดยตรง
- 1.2. ทราบความหมายได้รวดเร็วกว่า และจับใจความสำคัญได้

มากกว่าเพราะอ่านผ่านผลความไปเร็วๆ ได้

- 1.3. เป็นการอ่านเพื่อตนเอง
- 1.4. เข้าใจเรื่องราวได้เร็ว เพราะเลือกอ่านเฉพาะตอนที่สำคัญ

2. การอ่านออกเสียง มีลักษณะดังนี้

- 2.1. เป็นการถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นเสียง และถ่ายทอดเสียง

ออกมาเป็นความคิด

- 2.2. การอ่านต้องอ่านทุกตัวอักษร จะอ่านตอนใดตอนหนึ่งผ่านๆ

ไปไม่ได้

- 2.3. เป็นการอ่านเพื่อผู้ฟัง

- 2.4. ถ้าอ่านไม่เข้าใจจะอ่านย้อนกลับไปกลับมาทำให้น่าเบื่อ

วาสนา เกตุภาค (2521 : 1-2) ได้กล่าวถึง การอ่านในใจ และการอ่าน ออกเสียงไว้ ดังนี้

การอ่านออกเสียง คือ การว่าตามตัวหนังสือเพื่อให้ผู้อื่นฟัง เช่น การอ่านข่าว อ่านประกาศ เป็นต้น การอ่านออกเสียงนั้นผู้อ่านจะต้องอ่านได้ชัดเจน ถูกต้อง ตามหลักภาษา และความนิยม ในกรณีที่อ่านให้ผู้ฟัง จะต้องคำนึงถึงระดับเสียงให้ดังพอที่จะได้ยินอย่างทั่วถึง ถ้ามีเวลาเตรียมตัวล่วงหน้าก็ควรจะได้อ่านในใจสักเที่ยวหนึ่งเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่อง จะได้แบ่งข้อความ จังหวะ วรรคตอน ได้เหมาะสม สามารถออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้อง และ ใสอารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

การอ่านในใจ คือ การทำความเข้าใจกับตัวอักษร เป็นการอ่านเพื่อตัวผู้อ่านเอง ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์มาก หรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของผู้อ่านแต่ละคนนอกจากการอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ 2 ประเภท ดังกล่าวมาแล้ว ทรงพันธ์ วรรณมาศ (2524 : 1-2) ยังได้กล่าวถึงแบบในการอ่านว่ามี 2 แบบ คือ อ่านแบบชีวิตประจำวัน และอ่านแบบนักวิชาการหรือนักศึกษาอ่านแบบชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย

1. การอ่านนิตยสาร ผู้อ่านต้องอ่านโดยไม่ต้องเก็บรายละเอียด อ่านเอาใจความสำคัญเท่านั้น การอ่าน อ่านซ้ำๆ ไม่ต้องรีบเร่ง และจริงจัง
2. การอ่านวารสาร อ่านตามความต้องการที่ค้นคว้า และต้องอ่านอย่างพิถีพิถัน นอกจากนี้ยังต้องอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เมื่อนำมาวิเคราะห์ ใช้ในการค้นคว้า
3. อ่านหนังสือพิมพ์ จะต้องอ่านอย่างพิเคราะห์ และพิจารณา
4. การอ่านนวนิยาย จะต้องอ่านให้ได้ความเพลิดเพลิน อันประกอบด้วย การพิจารณาความคิดอันมีเหตุผล และจับแก่นของเรื่องจากผู้แต่งได้
5. การอ่านสารคดี จะต้องอ่านได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องท่องจำ มีวิธีการอ่าน ดังนี้

5.1 อ่านผ่านอย่างรวดเร็ว และมีสมาธิ ได้แก่ การอ่านแบบอ่านในใจทีละหน้าเพื่อให้ได้เนื้อความสมบูรณ์

5.2 อ่านคำนำ เพราะคำนำแสดงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของเนื้อหา ตลอดจนให้เห็นความเป็นมาของหนังสือ

5.3 อ่านเอาใจใส่ เพราะถ้าอ่านผ่านไปเรื่อยๆ โดยไม่เข้าใจแล้ว จะไม่สามารถสรุปได้

อ่านแบบนักวิชาการ หรือนักศึกษา การอ่านแบบนี้ทุกคนอ่านไม่หมด อ่านได้เฉพาะคน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของผู้อ่านแต่ละคน ซึ่งต้องอ่านอย่างอดทน และแสวงหาข้อเท็จจริง โดยการอ่านแต่ละบรรทัด การอ่านประเภทนี้ได้แก่ การอ่านตำรา ซึ่งประกอบด้วย

1. อ่านทั่วๆ ไปอย่างกว้างๆ คลุมเนื้อเรื่อง และเนื้อหา โดยทำความเข้าใจกับเนื้อหาซึ่งจะทำให้ผู้อ่านอ่านตำราได้อย่างถูกต้อง รู้จักใช้เมื่อต้องการศึกษา
2. อ่านอย่างวิเคราะห์ คือ เพื่อเข้าใจเนื้อหาส่วนรวมอย่างกว้างๆ แล้วก็เลือกอ่านแต่ละหัวข้ออย่างมีวิจารณ์ญาณ (วินิจฉัยสาร) สามารถจัดความ และสาระได้

จากการศึกษาประเภทของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านมีสองประเภท คือ การอ่านในใจซึ่งเป็นการถ่ายทอดตัวอักษร ออกเป็นความคิดโดยตรง เป็นการอ่านเพื่อตัวผู้อ่านเอง

ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์มาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของผู้อ่านแต่ละคน และการอ่านออกเสียง ซึ่งเป็นการถ่วงทอตัวอักษรออกมาเป็นเสียง และถ่ายทอดเสียงออกมาให้ผู้ฟัง อาจใส่อารมณ์ให้เหมาะกับเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ยังมีการอ่านแบบชีวิตประจำวัน และอ่านแบบ นักวิชาการซึ่งการอ่านแต่ละประเภทต้องใช้ให้เหมาะสมกับโอกาส

1.2.3 ความเข้าใจในการอ่าน

แวมมูรา เหมือนนิล (2541 : 17) กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนอ่านจับใจความได้หรือไม่ ควรมีทักษะต่อไปนี้

1. การจำลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง
3. รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง หรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
5. การรู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือจินตนาการได้
6. การรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้ว
7. การเลือกความหมายที่ถูกต้อง และนำไปใช้ได้
8. การให้ตัวอย่างประกอบได้
9. การจำแนกใจความสำคัญ และส่วนใจความสำคัญได้
10. การกล่าวสรุปได้

ฉวีลักษณ์ บุญกาญจน (2525 : 75) จัดอันดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับดังนี้

1. การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) การอ่านระดับนี้บังคับแล้วว่าอ่านหนังสือออก อ่านได้ อ่านแล้วรู้เรื่องว่าอ่านอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่
  2. การอ่านขั้นแปลความ ตีความ ขยายความ (Interpretative Reading) ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการอ่านเอาเรื่อง
  3. การอ่านขั้นวิจารณ์ (Critical Reading) การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับอ่านเอาเรื่อง การแปลความ
- ทรงพันธ์ วรรณมาศ (2524 : 2-3) ให้ความเห็นไว้ว่า การอ่านที่เข้าใจ และจับใจความได้นั้นต้องสืบเนื่องมาจากการอ่านให้เกิดทักษะ 5 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 อ่านออก เป็นหลักการอ่านเบื้องต้นแต่วัยเด็กเริ่มหัดอ่าน ก็จะต้องอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง หรือเมื่ออ่านตำราออกเสียงก็ยังคงเป็นส่วนสำคัญอยู่

ขั้นที่ 2 อ่านคล่อง หมายถึง การอ่านในใจซึ่งเป็นการอ่านขั้นสูง เพราะเมื่ออ่านออกเสียงเกิดความชำนาญแล้ว การอ่านในใจก็จะตามมา การอ่านประเภทนี้จะต้องกินเวลาในการอ่านสั้น

ขั้นที่ 3 อ่านเข้าใจเรื่อง ได้แก่ การอ่านแล้วได้รับความรู้ใหม่ๆ

ขั้นที่ 4 อ่านแยกแยะชนิดของข้อความได้ โดยเฉพาะข้อความจริงๆ
ข้อคิดเห็นและข้อความแสดงอารมณ์

ขั้นที่ 5 อ่านแล้วตีความ หรือวินิจฉัยสารได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่จำเป็นมากที่สุดในการอ่านหนังสือ ซึ่งผู้อ่านจะต้องเข้าใจว่า ผู้เขียนได้ส่งสารอะไรมาให้ผู้อ่านบ้าง โดยผู้อ่านต้องพิจารณาเอง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน สรุปได้ว่า ผู้อ่านจะเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ก็จะต้องมีความเข้าใจในการอ่าน รู้จักแปลความ ตีความ ขยายความ นอกจากนี้ยังต้องรู้จักวิจารณ์ และประเมินค่า รู้จักลำดับเหตุการณ์ของเรื่องจำแนกใจความสำคัญ และสรุปข้อความที่อ่านได้อีกด้วย

1.3 ความสำคัญของการอ่าน

พระบรมราชาบาทที่ในหลวงทรงพระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ ในโอกาสที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ. ศ. 2514 ความตอนหนึ่งว่า

“...หนังสือเป็นการสะสมความรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างมา ทำมาคิดมา แต่โบราณกาลจนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นคล้ายๆ ธนาคารความรู้และเป็นออมสิน เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ก้าวหน้าได้โดยแท้ ...”

จากพระบรมราชาบาท เราคนไทยได้เห็นคำสอนของพ่อที่ทรงให้ข้อคิดและให้ตระหนักถึงการเรียนรู้จากหนังสือว่าเป็นแหล่งความรู้และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเองและสังคมส่วนรวม (สุทิพันธุ์ บงสุนันท์. 2554 : 3-4)

การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน การอ่านช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่าน เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ ส่งเสริมความคิดอ่านและความฉลาดรอบรู้ ดังนั้นักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไว้ต่างกัน ดังนี้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยไว้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่นๆ
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บไว้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานที่จำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธิกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ
6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าวๆ อ่านละเอียด อ่านข้าม หรืออ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้
7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ และมีราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้างสร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ไม่ยึดติดอยู่กับแนวคิดใดๆ โดยเฉพาะ
8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี (สุมาลี เวียงรัตน์. 2549 : 7-8)

ชวลี อินันัน (2533 : 2) การอ่านหนังสือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตเพราะเป็นการพัฒนาสติปัญญา การอ่านคือถนนแห่งความรู้ การศึกษาทุกอย่างต้องอาศัยการอ่าน ยิ่งอ่านมากก็ยิ่งรู้มาก

ดังนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อการศึกษาหรือเพื่อความรู้ในสิ่งที่ต้องการ การอ่านจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาบุคคลในสังคมประเทศชาติ ซึ่งควรส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็ก เพราะการอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 121-122) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้โดยสรุป ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ
2. ในชีวิตประจำวัน โดยทั่วไปคนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้ง ในด้านภารกิจส่วนตัว และการประกอบอาชีพการงานต่างๆ ในสังคม
3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้ และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้ และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด
4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศชื่อเสียง ฯลฯ
5. การอ่านทั้ง หลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้ และประสบการณ์เพิ่มขึ้น อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่างๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพ และความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง
6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิด นับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมากเช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคล รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี
7. การอ่านเรื่องราวต่างๆ ในอดีต เช่น ศิลปจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้ผู้นับนุชนรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถ พัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของคน เพราะสามารถช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่าน เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ ส่งเสริมความคิดอ่านและความฉลาดรอบรู้ ทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่นๆ ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน ส่งเสริมให้สมองดี ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง และสามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเองเพื่อนำไปปฏิบัติแล้วเกิดผลดีต่อตนเอง

1.4 ปัจจัยในการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2551 : 42-44) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสร้าง
ความสามารถในการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของการอ่าน เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อแก้เหงา
คลายเครียด หรือเพื่อการศึกษา ค้นคว้าเขียนรายงาน อ่านในชีวิตประจำวัน อ่านบทโทรทัศน์ ฯลฯ
ความเร็วในการอ่าน จะแตกต่างกัน
2. พื้นความรู้ทางการศึกษา และสาขาวิชาที่เรียน เช่น วิทยาศาสตร์
มนุษยศาสตร์ วรรณคดี ฯลฯ จะทำให้เข้าใจเนื้อหาที่มีพื้นความรู้ได้ดี และอ่านได้เร็วขึ้น การอ่าน
ออกเสียงจะถูกต้องเป็นต้น
3. ประสบการณ์หรือภูมิหลังของผู้อ่าน เช่น การเคยไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ
เมื่ออ่านแล้วจะเข้าใจดียิ่งขึ้น หรือมีความรู้ มีประสบการณ์ด้านคอมพิวเตอร์จะทำให้เข้าใจเร็วขึ้น
และอ่าน ได้รวดเร็ว
4. ความยากง่ายของเนื้อหา มีศัพท์เฉพาะมาก หรือเกินความรู้ของผู้อ่าน
จะทำให้อ่านได้ช้า
5. ขนาดของตัวหนังสือเล็กเกินไป ผู้สูงอายุและเด็กอ่านไม่ออกเพราะมอง
ไม่เห็น
6. ความสามารถทางภาษา จะทำให้อ่านได้เร็ว เข้าใจง่าย เช่นการอ่าน
ภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นๆที่มีความสามารถ
7. การมีสมาธิ มีความสำคัญกับการอ่านทำให้อ่านได้เร็วและเข้าใจได้เร็ว
จดจำได้ดี
8. ความพิการทางสายตา เช่น สายตาสั้น/ยาว/เอียงตาบอด ตาบอดสี จะมีผล
ต่อการอ่านมาก
9. ความพิการทางร่างกาย ทำให้หิบบ้างวัสดุในการอ่านไม่สะดวก
10. สุขภาพร่างกายไม่ดี ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นโรคต่างๆ จึงทำให้หลุด
เป็นอุปสรรคต่อการอ่านเร็ว ทำให้เกิดความจำเสื่อม และเป็นโรคทางสมองที่เป็นปัญหาและ
อุปสรรคต่อการอ่านเช่น โรคคอทิสติกและโรคจิตเสกเซีย เป็นต้น
11. แรงจูงใจในการทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการอ่าน อันเกิดจากพ่อแม่
ผู้ปกครอง ที่ส่งเสริมการอ่าน เอาใจใส่ดูแลหาหนังสือให้อ่านและช่วยปรับปรุง การอ่าน สนใจ
สุขภาพร่างกาย การ พาไปพบแพทย์เมื่อเด็กมีปัญหาในการอ่าน และปัญหาเกี่ยวกับความบกพร่อง
ของสายตาและอวัยวะต่างๆ

ครู มีวิธีการสอนที่ส่งเสริมการอ่าน ให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าด้วยตนเองตาม ความสนใจและความถนัดมีกิจกรรมฝึกฝนการอ่านรู้จักคิด วิเคราะห์ด้วยตนเองมากขึ้น ได้พัฒนา ศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเองสอนให้แข่งขันกับตนเอง รู้จักทำงานเป็นทีมและแข่งขันทำสิ่งที่ดี มีประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและสังคม

บรรณารักษ์ ทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สร้างความสามารถในการอ่าน จัดกิจกรรมแข่งขันการอ่าน จัดหาหนังสือที่ตรงกับความต้องการและความต้องการเข้าห้องสมุด ให้เพียงพอกับจำนวนผู้อ่าน ตลอดจนจัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งบริการการเรียนรู้อย่างแท้จริง

โรงเรียน จัดทำและพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งบริการการเรียนรู้ ที่หลากหลายและทันสมัย สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์และครูในโรงเรียน มุ่งส่งเสริมการอ่าน การแข่งขันการอ่าน ทำโครงการฝึกฝนแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านของ นักเรียนที่มีปัญหาในการพูดตัวควบกล้ำ หรือนักเรียนที่มีปัญหาในการพูด อาจเป็นความบกพร่อง ทางสมองหรือคิดสำเนียงท้องถิ่น

1.2 มีแนว “อัจฉริยภาพ” เด็ก ซึ่งมีอยู่ 10 แนวด้วยกันได้แก่ แววนักคิด แววนักวิชาการ แววนักสร้างสรรค์ แววนักวิทยาศาสตร์ แววนักคณิตศาสตร์ แววนักผู้นำ แววนักภาษา แววนักกีฬา แววนักดนตรี และแนวศิลปิน (สำนักงานนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและโอกาสทางการศึกษา (สร.). 2555 : 12)

13. มีความสามารถพิเศษ หรือมีความถนัดเป็นพิเศษอันเนื่องมาจาก ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ หมั่นศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและความรู้เพิ่มเติมจะทำให้ อ่านและเข้าใจได้อย่างรวดเร็วถึงแม้ความรู้จะไม่สูงนักก็ตาม

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความสามารถในการอ่านเกิดจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่ส่งเสริมการอ่าน เอาใจใส่ดูแลหาหนังสือให้อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ทำให้ เข้าใจเนื้อหาที่มีพื้นความรู้ได้ดี ฝึกการอ่านให้เร็วขึ้น การอ่านออกเสียงถูกต้อง ทำให้เกิดแรงจูง ในความกระตือรือร้นในการอ่าน

1.5 การส่งเสริมการอ่านภาษาไทย

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2553 : 6-7) ได้กล่าวถึง 8 วิธีการส่งเสริมเด็กไทย รักการอ่าน และให้คำแนะนำถึง 8 ขั้นตอนง่ายๆ ที่จะช่วยกระตุ้นให้เด็กเข้าถึง “หนังสือ” เอาไว้ ดังนี้

1. จัดมุมหนังสือในบ้าน เป็นมุมสบายๆ ที่ใช้วางหรือแขวนดูหนังสือ ลูกจะได้เรียนรู้ว่า เมื่อใดที่ต้องการหนังสือจะมาหยิบจากที่นี่
2. จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการอ่านหนังสือร่วมกัน เช่น

ปิดโทรศัพท์แล้วเปิดหนังสือทุกวันหลังอาหาร 3 มื้อ

3. อุ้มลูกนั่งตัก แล้วอ่านหนังสือด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ

4. สร้างวัฒนธรรมการอ่าน คืออ่านเมื่อไรหรือที่ไหนก็ได้ อ่านได้ทุกเวลา ในทุกสถานที่อย่างไม่จำกัด

5. พ่อแม่อ่านออกเสียงสูงๆ ต่ำๆ ทำเสียงเล็กเสียงน้อย หรือเน้นเสียงเน้นคำหนักเบา พร้อมกอด สัมผัส หยอกเข้ากับลูกขณะอ่านหนังสือ เพื่อกระตุ้นให้ลูกเกิดความสนใจ

6. ในกรณีที่อ่านหนังสือไม่ออก ให้ใช้ภาพในหนังสือพูดคุย

7. พ่อแม่ต้องใส่ใจและแสดงการตอบรับทุกครั้ง ที่ลูกแสดงความสนใจหนังสือ

8. ปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวันให้ได้อย่างน้อย วันละ 5-15 นาที

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี สช. (ข่าวที่ 282/2552) กรมเห็นชอบให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ เพื่อให้คนไทยได้พัฒนาความสามารถในการอ่านและการรู้หนังสือ ภายในปี พ.ศ.2555 ดังนี้ 1) ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้รู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 97.21 เป็นร้อยละ 99 2) ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สามารถอ่านออกเขียนได้มีเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 92.64 เป็นร้อยละ 95 3) ค่าเฉลี่ยในการอ่านหนังสือของคนไทยเพิ่มขึ้น จากปีละ 5 เล่ม เป็นปีละ 10 เล่มต่อคน 4) แหล่งการอ่านได้รับการพัฒนาและเพิ่มจำนวนให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล/ชุมชน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 5) การสร้างภาคีเครือข่ายการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน รมว.ศช. ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ 3 ด้านหลักในการผลักดันให้การส่งเสริมเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ 1) การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน โดยรณรงค์การอ่านเขียนภาษาไทย ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย รวมทั้งบริหารจัดการและสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของคนไทย 2) พัฒนาคอนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยปลูกฝังและสร้างทัศนคติคนไทยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่านหนังสือและสื่อทุกรูปแบบ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน และกำหนดมาตรการจูงใจให้ภาคีเครือข่ายร่วมส่งเสริมการอ่านในสังคมไทย 3) สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน โดยแสวงหาภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม พัฒนาและเพิ่มจำนวนแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล/ชุมชน อย่างทั่วถึง ทันสมัย และมีคุณภาพ เพื่อให้การอ่านเป็นที่สนใจมากขึ้น

สรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมให้เด็กไทยรักการอ่าน โดยพ่อแม่ต้องใส่ใจและแสดง การตอบรับทุกครั้งที่ถูกแสดงความสนใจหนังสือ กระตุ้นให้เด็กเข้าถึงหนังสือ โดยการจัดมุม หนังสือในบ้าน จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการอ่านหนังสือร่วมกัน อย่างสม่ำเสมอ

1.6 วิธีสร้างนิสัยในการอ่าน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ. 2551 : 68-69) ได้กล่าวถึงการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กไทยเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม อย่างต่อเนื่อง ไม่ควรอาศัยเพียงการจัดงานมหกรรมนักอ่าน หรือสัปดาห์หนังสือเท่านั้น แม้ว่าการ จัดงานในลักษณะดังกล่าวจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการอ่านหนังสือได้ในระดับหนึ่งก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กไทยด้วยการ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบหลากหลาย ทั้งในแบบภาพ/ตัวอักษรนิ่งและแบบเคลื่อนไหว

การอ่านฝึกการคิดจินตนาการ การอ่านเป็นการสื่อสารภาษาด้วยตัวหนังสือทำให้ต้อง มีการแปลเป็นภาพ เป็นการบริหารสมอง เพราะต้องมีการใช้ความคิด จินตนาการ ตามสิ่งที่ ผู้เขียน ได้สื่อออกมา อันจะช่วยก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ต่อสิ่งที่ได้อ่าน

การอ่านฝึกการคิดอย่างมีระบบ การอ่านเป็นการเรียนรู้คำต่างๆ ทำให้มีการจัด ระเบียบความคิด และการพัฒนาความคิดอย่างมีระบบ มีเหตุมีผล ซึ่งจะส่งผลดีทั้งในด้าน การสื่อสาร ของเด็ก เด็กจะสามารถถ่ายทอดความคิดด้านการพูดและการเขียนออกมาได้อย่างเป็น ระบบ และในด้านการกระทำที่เป็นระบบระเบียบ

การอ่านฝึกสมาธิ การอ่านช่วยให้เด็กมีสมาธิและมีความอดทนในการทำสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง

การอ่านฝึกทักษะการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากการอ่านยังคงเป็นเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้ที่ทรงพลัง เป็นข้อมูลความรู้ที่เก็บอยู่ในรูปตัวอักษร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือ ตำราต่างๆ นับเป็นแหล่งขุมทรัพย์ทางปัญญาที่ยิ่งใหญ่ในการพัฒนาตนเอง

ในสมัยที่เทคโนโลยีมีอิทธิพลดึงดูดเด็กๆ ได้มากกว่าการอ่านหนังสือ เช่น รายงานโทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีดังกล่าวได้เข้าสู่ ทุกหลังคาเรือน กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ควรเป็นผู้ที่ทำการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแต่เพียงผู้ เดียว แต่ควรร่วมมือกับสถาบันศึกษา และสถาบันครอบครัวด้วย เนื่องจากทั้ง 2 สถาบันมีความ ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด จึงนำเสนอแนวทางสำหรับการศึกษาและครอบครัว ที่จะสามารถเปลี่ยนใจ เด็กให้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ได้แก่

1.6.1 ค้นหาสาเหตุที่เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ

โรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองควรค้นหาวว่า เหตุใดเด็กจึงไม่ชอบอ่านหนังสือ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจในตัวเด็ก และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง โดยอาจใช้วิธีการสังเกตเด็กในระหว่างที่อยู่โรงเรียน หรือในระหว่างอยู่ที่บ้าน โดยสังเกตว่าเด็กมักใช้เวลาหมดไปกับการทำอะไร สังเกตดูการอ่านของเด็กว่ามีปัญหาหรือไม่ รวมถึงสังเกตสภาพแวดล้อมทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านว่ามีผลต่อการอ่านของเด็กหรือไม่ อาทิ

1) เด็กมีปัญหาการอ่านหรือไม่ ระหว่างที่เด็กเรียนในโรงเรียน ครูผู้สอนอาจให้เด็กอ่านหนังสือให้เพื่อนฟัง หรือให้เด็กเขียนแสดงความคิดเห็นสั้นๆ เพื่อสังเกตว่าเด็กมีทักษะการอ่านและการเขียนดีเพียงใด และในระหว่างที่อยู่ที่บ้าน พ่อแม่ควรสรรเวลาเพื่อมานั่งดูเด็กทำการบ้าน หรือให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟัง หากพบว่าเด็กสะกดคำใดไม่ถูก ไม่สามารถอ่านบางคำได้ ควรรีบแก้ไขโดยด่วน ในโรงเรียนอาจจัดช่วงพิเศษสำหรับเด็กที่มีปัญหาการอ่านและการเขียนเพื่อสอนเด็กเพิ่มเติม ที่บ้านพ่อแม่อาจให้เวลาในการสอนลูกเพิ่มเติม หรือจ้างครูพิเศษมาสอน

2) เด็กสมาธิสั้นหรือไม่ เด็กที่มีสมาธิสั้นเป็นเด็กที่ไม่สามารถจดจำทำสิ่งใดได้นานๆ เปลี่ยนพฤติกรรมบ่อย ทำให้ไม่สามารถจดจ่อกับการอ่านหนังสือได้ ครูผู้สอนและพ่อแม่ควรสังเกตว่าเด็กสมาธิสั้นมาจากสาเหตุใด หากเกิดจากมีสิ่งที่รบกวนระหว่างที่เด็กเรียน เช่น เสียงดัง อ่านหนังสือในห้องที่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ เป็นต้น หรือหากพบว่าเด็กสมาธิสั้นนั้นเกิดจากอาการออทิสติกควรรีบนำไปพบแพทย์

3) เด็กติดสื่อเทคโนโลยีมากน้อยเพียงใด ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองควรสอบถามเด็กโดยตรงว่า หากให้เลือกระหว่างการอ่านหนังสือกับการดูโทรทัศน์ เล่นเกม แชต หรือ MSN กับเพื่อน จะเลือกทำอะไรก่อนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ก็เพื่อสำรวจดูว่าเด็กให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือมากน้อยเพียงใด หากมีแนวโน้มว่าเด็กเลือกอ่านหนังสือเป็นอันดับรองลงมา หรืออันดับสุดท้าย นั้นแสดงว่าเด็กอาจมีปัญหาในการอ่าน

1.6.2 สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมหรือไม่

ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองควรสังเกตว่าสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนหรือที่บ้าน มีผลทำให้เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือหรือไม่ เช่น ห้องสมุดโรงเรียนมืด เหม็นอับ เด็กนักเรียนคุยกันในห้องสมุด เด็กต้องทำการบ้าน/อ่านหนังสืออยู่ห้องเดียวกับห้องดูโทรทัศน์ หรือภายในบ้านมีคนพลุกพล่านตลอดเวลา เป็นต้น เพื่อนำมาปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการอ่านหนังสือของเด็ก

1.6.3 แก้ปัญหาด้วยความรักและความเข้าใจ

ไม่ว่าเด็กจะชอบอ่านหนังสือหรือไม่ก็ตาม การแก้ไขปัญหาคควรเริ่มต้นที่ความรักความเข้าใจ และตามมาด้วยความตั้งใจที่จะช่วยเหลือ ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ควรตำหนิ ต่อว่า หรือเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่นๆ ช่มชู้ หรือลงโทษ เพราะนอกจากจะไม่ช่วยให้เด็กรักการอ่านแล้ว ยังอาจเป็นการเร่งให้เขายิ่งเกลียดการอ่านมากขึ้น ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรทำดังต่อไปนี้

1) เปิดอกคุยกันกับเด็กถึงปัญหาการอ่าน ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองควรพูดคุยกับเด็ก เพื่อเปลี่ยนความคิดของเด็กให้เห็นความสำคัญของการอ่าน โดยอาจถามถึงเป้าหมายในอนาคตว่าเขาอยากเป็นอะไร และชี้ให้เห็นว่า การที่เขาจะไปสู่เป้าหมายได้นั้นเขาจำเป็นต้องรักการอ่าน ที่สำคัญควรให้กำลังใจ และเชื่อมั่นว่าเด็กทำได้ เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าในตัวเองและมีกำลังใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง

2) เปิดโอกาสให้เด็กหาแนวทางที่ช่วยส่งเสริมการอ่าน เมื่อเด็กเริ่มเห็นคุณค่าของการอ่านแล้ว ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้เด็กหาวิธีการที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของตนให้ดีขึ้น

3) ปรับปรุงรูปแบบและให้รางวัลใจ ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนหรือหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะส่งเสริมการอ่านของเด็กอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540 : 57) ได้กล่าวถึงนิสัยรักการอ่าน ว่าการเกิดนิสัยรักการอ่าน น่าจะมาจากการอ่านหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และได้รับรสสุนทรีย์จากหนังสือมากกว่าเหตุอื่น เพราะยิ่งอ่านก็ยิ่งสนุก ถ้าจะฝึกให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เราจะต้องยอมให้เด็กได้อ่านในสิ่งที่เขาชอบอ่านเป็นเบื้องแรก เรื่องเนื้อหาสาระไม่ควรวิตกกังวลจนเกินเหตุว่าจะทำให้เด็กใจแตก หรือผลเสียอื่นๆ ต้องเชื่อมั่นในสติปัญญา และพิจารณาญาณของเด็กว่าเขาสามารถเลือกสรรได้เอง เมื่อเขาโตขึ้น เขาจะเลือกได้เอง วิธีที่ดีที่สุดอีกวิธีหนึ่ง คือ พ่อแม่ และสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวควรเป็นนักอ่านด้วย เป็นการสร้างบรรยากาศในการอ่านให้เกิดขึ้นภายในบ้าน การอ่านหนังสือนั้นช่วยให้คนมีความคิดกว้างไกล มีจินตนาการ ได้รับความรู้ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สรุปได้ว่า การสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กไทยควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องเพื่อฝึกการคิดจินตนาการ ฝึกการคิดอย่างมีระบบ ฝึกสมาธิ ฝึกทักษะการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น หากพบว่าบุตรหลานในบ้านไม่รักการอ่าน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรช่วยกันค้นหาสาเหตุที่เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ โดยเริ่มต้นที่ความรักความเข้าใจ และตามด้วยความตั้งใจ

ที่จะช่วยเหลือ โดยปรับปรุงรูปแบบและให้รางวัลใจเพื่อให้เด็กไม่รู้สึกรู้สีก่อนหน้าเกิด
ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

1.7 เทคนิคการอ่านหนังสือให้เข้าใจ

เวลาที่ดีสำหรับการอ่าน คือตอนเช้า เพราะร่างกายและสมองของเราได้พักผ่อน
อย่างเต็มที่ มีการจัดระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้พร้อมกับการใส่ข้อมูลใหม่ๆ เข้าไป แต่สำหรับคน
ที่ตื่นเช้าไม่ไหว เวลาอีกๆ ที่เยี่ยมๆ ก็ได้ เพราะความเงียบทำให้สมองเราสามารถคิดสิ่งต่างๆ
ได้ดี แต่อาจจะไม่ทำตอนเช้า เพราะสมองเราต้องเหนื่อยจากการเรียนมาแล้วทั้งวัน บางคนยังมี
การเรียนพิเศษตอนเย็นอีก การอ่านหนังสือตอนกลางคืน ควรจะอ่านเท่าที่ร่างกายรับได้ พอเริ่ม
ง่วงก็ควรเข้านอน แล้วก็ตั้งนาฬิกาปลุกก่อนเวลาที่ต้องตื่นไปสักครึ่งชั่วโมง เพื่อที่เราจะได้มีเวลา
เกลือกกลิ้งอยู่บนที่นอนก่อนสัปดาห์ ถึงค่อยลุกไปล้างหน้าล้างตา มานั่งอ่าน ควรทำให้ตัวเองตื่น
เต็มที่ก่อนจะอ่าน เพราะอาจหลับคาหนังสือได้

เวลาที่ไม่เหมาะสำหรับการอ่านหนังสือเรียนเลย คือ ช่วงบ่ายหลังจากกินข้าว
เสร็จอึ้มๆ เคยได้ยินสุภชาติไทยที่ว่า... พอหนังสือตึง หนังสือก็หย่อน หรือเปล่า เพราะช่วงบ่าย
จะเป็นช่วงที่คนเรามีความง่วงนอน อ่านไปก็หลับ ยิ่งหนังสือเรียนด้วย และไม่ควรนอนอ่าน
หนังสือ โดยเฉพาะบนเตียง

“การอ่านหนังสือ ควรจะอ่านในสถานที่ที่สงบเงียบ และสมองของเราต้องพร้อม
ที่จะรับเรื่องใหม่ๆ นั่นแหละการอ่านถึงจะได้ผลสูงสุด” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง
เสริมสุขภาพ : ก้าวทันกระแสสุขภาพ, 2553 : 54)

ห้องสมุดสำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กล่าวถึง เทคนิคในการอ่าน ไว้ดังนี้

1. การอ่าน คือ การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือ
ในหนังสือ เป็นการรับรู้ว่าคุณเขียนคิดอะไรและพูดอะไร โดยเริ่มต้นทำความเข้าใจถ้อยคำแต่ละคำ
เข้าใจวลี เข้าใจประโยค ซึ่งรวมอยู่ในย่อหน้า เข้าใจแต่ละย่อหน้า ซึ่งรวมเป็นเรื่องราวเดียวกัน
2. การอ่าน เป็นการบริโภคคำที่ถูกเขียนออกมาเป็นตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์
การอ่านโดยหลักวิทยาศาสตร์ เริ่มจากการที่แสงตกกระทบที่สื่อ และสะท้อนจากตัวหนังสือผ่าน
ทางเลนส์นัยน์ตา และประสาทตาเข้าสู่เซลล์สมองไปเป็นความคิด (Idea) ความรับรู้ (Perception)
และก่อให้เกิดความจำ (Memory) ทั้งความจำระยะสั้น และความจำระยะยาว กระบวนการอ่าน
มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นแรก การอ่านออก อ่านได้ หรืออ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ขั้นที่สอง การอ่าน
แล้วเข้าใจความหมายของคำ วลี ประโยค สรุปความได้ ขั้นที่สาม การอ่านแล้วรู้จักใช้ความคิด
วิเคราะห์ วิจัยและออกความเห็นในทางที่ขัดแย้งหรือเห็นด้วยกับผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และ

ขั้นสุดท้าย การอ่านเพื่อนำไปใช้ ประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้ที่อ่านได้และอ่านเป็น จะต้องใช้กระบวนการทั้งหมดในการอ่านที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการถ่ายทอดความหมาย จากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และจากการคิดที่ได้จากการอ่านผสมผสานกับประสบการณ์เดิม และสามารถนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คุณค่าของการอ่าน วัตถุประสงค์ในการอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน ออกไป เช่น อ่านเพื่อความรู้ อ่านเพื่อให้เกิดความคิด อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อความ จรรโลงใจ เป็นต้น ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องทราบจุดมุ่งหมายของการอ่านนั้นๆ ไว้ก่อนการอ่านทุกครั้ง อย่างไรก็ตามการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการช่วยให้ได้รับ ข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจ ในชีวิตประจำวันการอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาเล่า เรียน ทั้งในระบบและนอกระบบ การอ่านมีคุณค่าต่อมนุษย์ เนื่องจากการสนองความต้องการ ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ ยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น ทำให้มนุษย์เกิดความคิด สร้างสรรค์ พัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลต่อการพัฒนาในอาชีพ ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ ได้รับความรู้เพิ่ม ช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ช่วยให้ผู้สามารถแก้ไขปัญหา ต่างๆ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ช่วยพัฒนาจิตใจให้ขงงาม ช่วยขจัดความทุกข์ ความเศร้าหมอง การอ่านทำให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือในการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นการใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้รับความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ

การเตรียมพร้อมเพื่อการอ่าน การอ่านจะดำเนินไปได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และองค์ประกอบที่อยู่ภายในร่างกาย การอ่านท่ามกลางบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จะนำมาซึ่งประสิทธิผลและประสิทธิผลในการอ่าน ทั้งนี้ควรคำนึงถึง

1. การจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานที่ที่เหมาะสมกับการอ่านควรมีความ เรียบสงบ ดัดสิ่งต่างๆ ที่รบกวนสมาธิออกไป มีอุณหภูมิและแสงสว่างที่เหมาะสม มีโต๊ะที่มีความ สูงพอเหมาะและเก้าอี้ที่นั่งสบายไม่นุ่มหรือแข็งจนเกินไป

2. การจัดทำของการอ่าน ตำแหน่งของหนังสือควรอยู่ห่างประมาณ 35-45 เซนติเมตร และหน้าหนังสือจะต้องตรงอยู่กลางสายตา ควรนั่งให้หลังตรงไม่ควรนอนอ่าน ทั้งนี้ เพื่อให้สมองได้รับเลือดไปหล่อเลี้ยงอย่างเต็มที่ ก็จะทำให้เกิดการตื่นตัวต่อการรับรู้ จดจำ และ อ่านได้นาน

3. การจัดอุปกรณ์ช่วยในการอ่าน การอ่านอาจมีอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น กระจาดสำหรับบันทึก ดินสอ ปากกา ดินสอสี

4. การจัดเวลาที่เหมาะสม สำหรับนักศึกษาที่ต้องมีการทบทวนบทเรียน ควรอ่านหนังสือในช่วงที่เหมาะสมคือช่วงที่ไม่คึกคัก คือ ตั้งแต่ 20.00-23.00 น. เนื่องจาก

ร่างกายยังไม่อ่อนล้าเกินไปนัก หรืออ่านในตอนเช้า 5.00-6.30 น. หลังจากที่เราร่างกายได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ในการอ่านแต่ละครั้งไม่ควรเกิน 50 นาทีและให้เปลี่ยนแปลงอิริยาบถสัก 10 นาที ก่อนลงมืออ่านต่อไป

5. การเตรียมตนเอง ได้แก่ การทำจิตใจให้แจ่มใส มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจ และมีสมาธิในการอ่าน นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ มีสุขภาพสายตาที่ดี ตัดปัญหาหอบกวนจิตใจให้หมด การแบ่งเวลาให้ถูกต้อง และมีระเบียบวินัยในชีวิตโดยใช้เวลาแต่ละวันฝึกอ่านหนังสือ และพยายามฝึกทักษะใหม่ๆ ในการอ่าน เช่น ทักษะการอ่านเร็วอย่างเข้าใจ เป็นต้น

การเลือกสรรวัสดุการอ่าน การเลือกสรรวัสดุการอ่าน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการอ่าน เช่น การอ่านเพื่อการศึกษา การอ่านเพื่อหาข้อมูลประกอบการทำงาน การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน การอ่านเพื่อฆ่าเวลา การรู้จักเลือกวัสดุการอ่านที่มีประโยชน์จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ตามเป้าหมาย การเลือกสรรวัสดุการอ่านมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด เช่น

1. การอ่านเพื่อความรู้ เช่น ตำราวิชาการ
2. การอ่านเพื่อความบันเทิงใจ
3. การอ่านเพื่อเป็นกำลังใจ เสริมสร้างปัญญา เช่น หนังสือจิตวิทยา หนังสือ

ธรรมะ

4. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เมื่อเลือกวัสดุการอ่านหรือหนังสือได้แล้ว ก็จะต้องกำหนดว่าต้องการอะไร ข้อมูลในลักษณะใดจากหนังสือเล่มนั้น ขอบเขตของข้อมูลในลักษณะกว้างหรือแคบแต่ลึกซึ้ง ทั้งนี้เพื่อกำหนดรูปแบบการอ่านเพื่อความต้องการต่อไป

การกำหนดจุดมุ่งหมายการอ่าน การรู้ความมุ่งหมายในการอ่านเปรียบเหมือนการรู้จุดหมายปลายทางของการเดินทาง ทำให้สามารถเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ และเดินทางไปสู่ที่หมายได้ นักอ่านที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร เพื่อจะได้กำหนดวิธีอ่านได้เหมาะสม การอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้พื้นฐาน เป็นการอ่านเพื่อรู้เรื่องโดยสังเขป หรือเพื่อลักษณะของหนังสือ เช่น การอ่านเพื่อ รวบรวมสิ่งพิมพ์ที่จะใช้ในการค้นคว้าและเขียนรายงาน

2. อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูล เป็นการอ่านให้เข้าไปในเนื้อหาสาระ และจัดลำดับความคิดได้ เพื่อสามารถรวบรวม และบันทึกข้อมูลสำหรับเขียนรายงาน

3. อ่านเพื่อหาแนวคิด หมายถึง การอ่านเพื่อรู้ว่าสิ่งที่อ่านนั้นมีแนวคิดหรือสาระสำคัญอย่างไร จะนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ในลักษณะใด เช่น การอ่านบทความ และสารคดีเพื่อหาหัวข้อสำหรับเขียนโครงร่างรายงาน

4. อ่านเพื่อวิเคราะห์หรือวิจารณ์ คือการอ่านเพื่อให้เข้าใจลึกซึ้งพอที่จะนำความรู้ไปใช้ หรือแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่านได้ เช่น การอ่านบทความที่แสดงความคิดเห็น การอ่านตารางและรายงาน

วิธีการอ่านที่เหมาะสม การอ่านมีหลายระดับและมีวิธีการต่างๆ ตามความมุ่งหมายของผู้อ่าน และประเภทของสื่อการอ่าน การอ่านเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและเขียนรายงาน อาจใช้วิธีอ่านต่างๆ เช่น การอ่านสำรวจ การอ่านข้าม การอ่านผ่าน การอ่านจับประเด็น การอ่านสรุปความ และการอ่านวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การอ่านสำรวจ คือ การอ่านข้อเขียนอย่างรวดเร็ว เพื่อรู้ลักษณะโครงสร้างของข้อเขียน ส่วนภาษา เนื้อเรื่องโดยสังเขป เป็นวิธีอ่านที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเลือกสรรสิ่งพิมพ์ สำหรับใช้ประกอบการค้นคว้า หรือการหาแนวเรื่องสำหรับเขียนรายงาน และรวบรวมบรรณานุกรมในหัวข้อที่เขียนรายงาน

2. การอ่านข้าม เป็นวิธีอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อเข้าใจเนื้อหาของข้อเขียน โดยเลือกอ่านข้อความบางตอน เช่น การอ่านคำนำ สารสังเขป บทสรุป และการอ่านเนื้อหาเฉพาะตอนที่ตรงกับความต้องการ เป็นต้น

3. การอ่านผ่าน เป็นการอ่านแบบกวาดสายตา (Scanning Reading) โดยผู้อ่านจะทำการกวาดสายตาอย่างรวดเร็วไปยังสิ่งที่เป้าหมายในข้อเขียน เช่น คำสำคัญ ตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ แล้วอ่านรายละเอียดเฉพาะที่เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการ เช่น การอ่านเพื่อค้นหาชื่อในพจนานุกรม และการอ่านแผนที่

4. การอ่านจับประเด็น หมายถึง การอ่านเรื่องหรือข้อเขียนโดยทำความเข้าใจสาระสำคัญในขณะที่อ่าน มักใช้ในการอ่านข้อเขียนที่ไม่ยาวนานนัก เช่น บทความ การอ่านเร็วๆ หลายครั้งจะช่วยให้จับประเด็นได้ โดยการอ่านมีเทคนิคคือ ต้องสังเกตคำสำคัญ ประโยคสำคัญ ที่มีคำสำคัญ และทำการย่อสรุปบันทึกประโยคสำคัญไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5. การอ่านสรุปความ หมายถึง การอ่านโดยสามารถตีความหมายสิ่งที่อ่าน ได้ถูกต้องชัดเจนเข้าใจเรื่องอย่างดี สามารถแยกส่วนที่สำคัญหรือไม่สำคัญออกจากกัน รู้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น ส่วนใดเป็นความคิดหลัก ความคิดรอง การอ่านสรุป ความมีสองลักษณะคือ การสรุปแต่ละย่อหน้าหรือแต่ละตอน และสรุปจากทั้งเรื่อง หรือทั้งบท การอ่านสรุปความควรอย่างอย่างคร่าวๆ ครั้งหนึ่งพอให้รู้เรื่อง แล้วอ่านละเอียดอีกครั้งเพื่อเข้าใจเรื่องอย่างดี

หลักจากนั้นตั้งคำถามตนเองในเรื่องที่อ่านว่าเกี่ยวกับอะไร มีเรื่องราวอย่างไร แล้วเรียบเรียงเนื้อหาเป็นสำนวนภาษาของผู้สรุป

การอ่านวิเคราะห์ การอ่านเพื่อค้นคว้าและเขียนรายงาน โดยทั่วไปต้องมีการวิเคราะห์ความหมายของข้อความ ทั้งนี้เพราะผู้เขียนอาจใช้คำและสำนวนภาษาในลักษณะต่างๆ อาจเป็นภาษาโดยตรงมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ภาษาโดยนัยที่ต้องทำความเข้าใจ และภาษาที่มีความหมายตามอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน ผู้อ่านที่มีความรู้เรื่องคำศัพท์และสำนวนภาษาดี มีประสบการณ์ ในการ อ่านมากและมีสมาธิในการอ่านดี ย่อมสามารถวิเคราะห์ได้ตรงความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ และสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

สรุปได้ว่า เทคนิคการอ่านหนังสือให้เข้าใจ คือช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ตอนเช้า เพราะร่างกายและสมองของเราได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ มีการจัดระเบียบเพื่อให้พร้อมกับการใส่ข้อมูลใหม่ๆ เข้าไป แต่สำหรับคนที่ตื่นเช้าไม่ไหว เวลาดีๆ ที่เงียบๆ ก็เป็นเวลาที่เหมาะสม เพราะความเงียบทำให้สมองเราสามารถคิดสิ่งต่างๆ ได้ดี การเตรียมพร้อมเพื่อการอ่านที่ดีขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น การจัดสถานที่ การจัดท่าของการอ่าน การจัดอุปกรณ์ช่วยในการอ่าน การจัดเวลาที่เหมาะสม การเตรียมตนเอง และควรเลือกสื่อการอ่านเพื่อความรู้ เช่น ตำราวิชาการ หรือเมื่อมีความเครียด ควรอ่านหนังสือเพื่อความบันเทิงใจ เมื่อมีความสะเทือนใจ ควรอ่านหนังสือเพื่อสร้างกำลังใจ เสริมสร้างปัญญา เช่น หนังสือจิตวิทยา หนังสือธรรมะ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

1.8 ประโยชน์ของการอ่าน

การอ่าน คือ การแปลความหมายจากตัวอักษรที่ปรากฏบนสิ่งพิมพ์หรือข้อเขียนออกมาเป็นความคิด และนำความคิดไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์ของการอ่าน คือ

1.8.1 เป็นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมที่ง่าย และตรงตามความต้องการ เนื่องจากหนังสือจะแยกประเภท วิชา หมวดหมู่ไว้เรียบร้อยแล้ว และการอ่านจะช่วยให้เรารอบรู้ทันเหตุการณ์และพัฒนาด้านวิชาการ นักพูดและนักเขียนที่ประสบความสำเร็จมักเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน และเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่เสมอ

1.8.2 เป็นการช่วยส่งเสริมความคิด ช่วยให้ได้รับรู้ขนานาทัศนะในสาขาวิชาต่างๆ จากทัศนะของผู้เขียนหลายๆคนในประเด็นเดียวกัน การเรียนรู้ดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานสำคัญ ช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านความคิดของตัวผู้อ่านเอง สามารถคิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และมีข้อสนับสนุนจากการอ่านเพียงพอ เป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น

1.8.3 เป็นการสร้างความบันเทิง และผ่อนคลายสบายใจ เมื่อใช้เวลารว่าง ในการอ่านหนังสือประเภท นวนิยาย สารคดี การ์ตูน และยังสามารถช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ในการดำเนินชีวิตได้อีกด้วย

ประเวศ วะสี (2552 : 32-33) กล่าวว่า การอ่านหนังสือ (ที่ดี) มีประโยชน์ อย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูก ถ้าพ่อแม่อ่านนิทานให้ลูกฟัง จนเป็นนิสัย และสร้างความสุขอันล้นเหลือให้ลูก เด็กร้อยทั้งร้อยชอบฟังนิทาน
2. สร้างพลังจินตนาการ ผู้ที่อ่านมากจะมีพลังของจินตนาการมาก พลังจินตนาการนำไปสู่ความจริง ความดีและความงาม
3. สร้างพลังความรู้ ใครอ่านมากมีความรู้มาก ชาติที่ขาดพลังความรู้พัฒนาไปไม่ได้
4. สร้างพลังทางปัญญา การอ่านมากทำให้สร้างโครงสร้างทางสมองที่ทำให้รู้ และคิดเชื่อมโยงทำให้เข้าใจเรื่องยากๆ ได้ เรื่องยากๆต้องอ่านจึงจะเข้าใจ ฟังอย่างเดียวไม่เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจเรื่องยากก็ไม่เข้าใจสังคมปัจจุบันซึ่งซับซ้อนถ้าขาดพลังทางปัญญาสังคมก็วิกฤต
5. สร้างพลังทางจริยธรรมเพราะจริยธรรมเกิดจากปัญญาที่เข้าใจความสัมพันธ์ หรือความเชื่อมโยงในความซับซ้อน
6. สร้างความสุขการอ่านทำให้เกิดความสุขอย่างล้นเหลือ เมื่อมีความสุข จากการอ่านก็ไม่ไปทำสิ่งที่ฟุ่มเฟือยไม่ใช่อื่นๆ
7. สร้างบุคลิกภาพ คนอ่านน้อย ฐึ้น้อยข่อมะอะอะโว้ยวายก้าวร้าวคนอ่านมาก มีปัญญามาก มีความสุขมาก ข่อมสุขุมคัมภีร์ภาพ ชาติที่อ่านน้อยกับชาติที่อ่านมากจึงมีบุคลิกภาพ ต่างกัน เพราะการอ่านกำหนดเป็นบุคลิกภาพของชาติ

การอ่านอย่างเดียวจึงให้ประโยชน์อย่างน้อย 7 ประการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งสิ้น การลงทุนด้วยการอ่านอย่างเดียวจึงให้ได้กำไรยิ่งกว่าการลงทุนเรื่องอื่นๆทั้งสิ้น ถ้าอยากให้ ประเทศไทยดี จึงควรลงทุนในการอ่านด้วยการสร้างหนังสือดีๆ ให้มากและสร้างนิสัยในการอ่าน กันทุกระดับ คือ ทุกคน ทุกครอบครัว ทุกชุมชน ทุกองค์กรและสถาบัน เมื่อเป็นดังนั้น สังคมไทยจะเปลี่ยนบุคลิกภาพของชาติและสามารถออกจากวิกฤติการณ์ไปสู่ความเจริญและสันติสุข ได้

สรวงธร นาวาผล (2552 : 71-73) กล่าวถึง 10 เคล็ดลับการสนับสนุนให้ลูก รักการอ่าน ดังนี้

1. พยายามหาเวลาอ่านหนังสือกับลูกทุกวัน

2. พาเด็กไปใช้บริการ หรือร่วมกิจกรรมกับห้องสมุดบ้าง

3. บอกรับนิเทศสารสำหรับเด็กสักเล่ม โดยให้ลูกมีอิสระที่จะเลือกอ่านตามรสนิยม หรือความชอบของตนเอง ทั้งนี้ เด็กที่มีโอกาสได้เลือกอ่านหนังสือตามใจชอบ จะเป็นเด็กที่รักการอ่านมากกว่าเด็กที่ถูกบังคับให้อ่านตามความชอบของผู้ใหญ่

4. เล่นสนุกกับการเขียนจดหมายหรือบันทึกสั้นๆ ถึงกันและกัน ระหว่างพ่อ แม่ ลูก โดยอาจจะต่างฝ่ายต่างแลกเปลี่ยนอ่าน หรืออ่านให้กันฟังก็ได้ กิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับการเริ่มหัดเข้าสู่การเป็นผู้ชอบการอ่านหรือผู้ชอบเขียนในอนาคตได้

5. นำการอ่านเชื่อมโยง หรือเข้าสู่วิถีชีวิตประจำวัน เช่น ถ้าลูกๆ ชอบทำอาหาร นอกจากจะพูดคุยและแลกเปลี่ยนกัน อาจจะชวนกันไป কিনครัวหาตำราอาหารที่หลากหลายชนิดมาอ่านหาความรู้ร่วมกันเพิ่มเติม หรือในกรณีที่มีความสนใจด้านกีฬาอาจจะคุยกันถึงสิ่งพิมพ์หรือหนังสือที่เป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับกีฬานั้นๆ

6. คุยพร้อมๆ กับแนะนำแก่ลูก ถึงการอ่านที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย เช่น บางทีคนเราอาจอ่านหนังสือเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินเท่านั้น แต่บางทีอาจจะอ่านเพื่อหาข้อมูลระดับความรู้ หรือช่วยทำการบ้าน เป็นต้น

7. ให้รางวัลแก่ลูกๆ เป็นหนังสือโดยซื้อหนังสือที่ลูกชอบ และบางครั้งหากเป็นไปได้ก็เลือกหนังสือที่ลูกและพ่อแม่ต่างชอบเหมือนกัน หลังจากนั้นหาเวลาอ่านหนังสือเล่มนั้นด้วยกันซึ่งจะเป็นการนำลูกเข้าสู่โลกของการอ่าน ได้อีกทางหนึ่ง

8. พาเด็กๆ ไปเดินดู แนะนำและทำความรู้จักกับหนังสือที่หลากหลายประเภทตามแหล่งหนังสือต่างๆ เช่น ห้องสมุด, Book Tower, อุทยานการเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ และเสริมประสบการณ์ทางด้านหนังสือและการอ่าน

9. ชวนลูกๆ เขียนหนังสือของครอบครัวขึ้นมาสักเล่ม โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเขียนบันทึก และต่อเติมเนื้อหาในหนังสือเล่มนั้น หลังจากนั้นหาเวลาร่วมกันอ่านทบทวนความทรงจำ ที่เป็นเรื่องราวของทุกคนในครอบครัวในวาระพิเศษของครอบครัว เช่น วันเกิดของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง วันขึ้นปีใหม่ วันครอบครัว หรือแม่แต่วันแม่ (12 สิงหาคม) และวันพ่อ (5 ธันวาคม)

10. หาบทกลอนสนุกๆ สำหรับเด็ก หรือนิทานที่เขียนเป็นคำคล้องจอง มาชวนลูกอ่านออกเสียงดังๆ การอ่านคำคล้องจองที่เข้าใจง่าย เป็นเรื่องที่สนุกสนาน และดึงดูดใจ ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านแก่เด็กอีกด้วย

โดยสรุป บ้านที่สนับสนุนให้ลูกรักการอ่าน เท่ากับช่วยสนับสนุนให้เด็กประสบความสำเร็จในโรงเรียน ทั้งนี้วิธีการที่ง่ายที่สุดที่จะทำให้เด็กเรียนดี มีความภูมิใจในตนเองและ

อ่านหนังสือเก่ง คือครอบครัวต้องร่วมอ่านหนังสือกับเด็ก หลังจากการใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณภาพกับเด็กๆ ด้วยการอ่าน สิ่งที่ครอบครัวจะได้รับกลับคืนมา คือ สมาชิกที่มีคุณภาพต่อครอบครัวและสังคม ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้ที่อบอุ่น อิ่มรักและอิ่มใจนั่นเอง

1.9 จิตวิทยาการอ่าน

จิตวิทยาการอ่านมีความสำคัญต่อการอ่านมาก เพราะการอ่านเป็นกระบวนการที่ สลับซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการรับรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจิตวิทยาการอ่าน ไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2529: 87) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทำงานเกี่ยวข้องกันระหว่างสมองกับตา ตาต้องจ้องและกะพริบสลับกันไป การจ้องทำให้เห็นภาพชัดเจน และจะเกิดขึ้นภายในเสี้ยววินาทีในช่วงการจ้องหรือการเพ่ง ผู้อ่านจะมองเห็นคำ 2-3 คำ เรียกว่าช่วงการรับรู้ เมื่อไม่แน่ใจจะย้อนกลับไปดูอีกครั้ง คนที่อ่านได้เร็วมักมีช่วงการรับรู้ กว้างในแต่ละช่วงมีคำหลายคำในบรรทัดหนึ่งๆ คนที่อ่านเร็วจะมีช่วงการรับรู้กว้าง ช่วงการย้อนกลับน้อย ซึ่งตรงกันข้ามกับคนที่อ่านช้าจะมีช่วงการรับรู้แคบ ช่วงการย้อนกลับหลายช่วงต่อ หนึ่งบรรทัด

ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2528: 529 - 533) ได้ให้ความเห็นว่า กระบวนการอ่านประกอบด้วย 4 ชั้น ได้แก่ ชั้น แรกการรู้จักคำ คือ การรับรู้ความหมายของ ถ้อยคำภาษาที่ผู้เขียนถ่ายทอดเป็นตัวอักษรให้เข้าใจตรงกัน ชั้น ที่สองการเข้าใจความหมายของ สาร คือ การเข้าใจสารให้ ตรงหรือใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ชั้น ที่สามการมีปฏิกิริยาต่อสาร คือ ผู้อ่านเป็นผู้ใช้ วิจารณ์ญาณตัดสินใจสารนั้นได้ โดยใช้ประสบการณ์การอ่าน และ ประสบการณ์ชีวิตร่วมกับความรู้ ความเข้าใจที่สะสมมาแต่เดิม และขั้นสุดท้ายการรวบรวม ความคิด คือ เป็นข้อที่ตัดสินใจว่าอ่านแล้ว เข้าใจเพียงใด

พกาศรี เย็นบุตร (2526: 58) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาการอ่านไว้ว่า “กระบวนการอ่านประกอบด้วย การรับภาพตัวหนังสือและการแปลความหมายของภาพที่เห็นซึ่งมีกลไกในการอ่านคือ การจับตา ช่วงสายตา การเลื่อนสายตาและการย้อนกลับ”

จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2524: 36) ได้กล่าวถึงความเกี่ยวพันของสมองกับดวงตาซึ่งทำให้เกิดการอ่านไว้ว่า สมองเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และจะรับรู้ได้โดยผ่านประสาทสัมผัสจาก อวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก เป็นต้น เมื่อเราอ่านหนังสือ ตัวหนังสือที่ผ่านเข้าไปในดวงตา โดยตาจะเคลื่อนไหวเป็นระยะเพื่อรับรู้ตัวหนังสือนั้น นำไปสู่สมอง ซึ่งเมื่อตัวหนังสือผ่านตาไปสู่สมอง สมองก็จะเก็บสิ่งที่สนใจไว้ สมองจะบังคับให้ตาเคลื่อนไหวในการอ่าน

ถ้าตาไม่เคลื่อนไหวแสดงว่า สมองไม่ทำงาน หรือสมองล่า ตาเป็นประตูดแรกของการอ่านที่จะนำความรู้ที่ได้จากการอ่านการเห็น ไปสู่สมอง

โดยสรุป จิตวิทยาการอ่านมีความสำคัญต่อการอ่านมาก เพราะการอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เป็นกระบวนการทำงานเกี่ยวข้องกันระหว่างสมองกับตา ตาต้องจ้องและกะพริบสลับกันไป ส่วนสมองเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และจะรับรู้ได้โดยผ่านประสาทสัมผัสจากอวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก เมื่อเราอ่านหนังสือ ตัวหนังสือที่ผ่านเข้าไปในดวงตา โดยตาจะเคลื่อนไหวเป็นระยะเพื่อรับรู้ตัวหนังสือนั้นนำไปสู่สมอง ซึ่งเมื่อตัวหนังสือผ่านตาไปสู่สมอง สมองก็จะเก็บสิ่งที่สนใจไว้ ดังนั้นตาเป็นประตูดแรกของการอ่านที่จะนำความรู้ที่ได้จากการอ่านการเห็นไปสู่สมอง

1.10 การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน

การอ่านเป็นพฤติกรรมด้านการรับสาร ซึ่งเป็นความสามารถในการรับรู้สัญลักษณ์หรือภาพที่เห็นทางตาแล้วแปลความหมาย การอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ อ่านออกเสียงและอ่านในใจ

การอ่านออกเสียง คือ การรับรู้ตัวอักษร สัญลักษณ์ต่างๆ แล้วแปลเป็นเสียง จากนั้นจะแปลเสียงเป็นความหมาย และเกิดการรับรู้ความหมาย โดยผ่านกระบวนการคิด

การอ่านในใจ คือ การรับรู้ตัวอักษร สัญลักษณ์ต่างๆ แล้วแปลอักษรเป็นความหมายและรับรู้ความหมายโดยผ่านการบวนการคิด

ความมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่านออกเสียงได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี และคล่องแคล่ว สามารถจับใจความที่อ่านและอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีนิสัยที่ดีในการอ่าน รวมทั้งรักการอ่าน คือ ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการตรวจสอบความสามารถของทักษะการอ่านจะต้องวัดให้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งลักษณะการวัดทักษะการอ่านควรมีดังนี้

1. การอ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องราว
2. การหาความหมายของคำ
3. การแปลความและจับใจความจากข้อความหรือเรื่องราว
4. พฤติกรรมการอ่านต่างๆ

สาระสำคัญของการวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน มีดังนี้

1. การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน จะต้องวัดพฤติกรรมให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2. การวัดและประเมินผลทักษะการอ่านจะต้องประเมินสมรรถภาพ

6 สมรรถภาพ คือ

- 2.1 สมรรถภาพที่ 1 มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน
- 2.2 สมรรถภาพที่ 2 การอ่านออกเสียง
- 2.3 สมรรถภาพที่ 3 อ่านในใจและจับใจความของเรื่องที่อ่าน
- 2.4 สมรรถภาพที่ 4 อ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 2.5 สมรรถภาพที่ 5 รักการอ่าน
- 2.6 สมรรถภาพที่ 6 มีนิสัยที่ดีในการอ่าน

3. การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน สามารถวัดได้ด้วยวิธีการหลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจรายการ และแบบสอบถาม

สรุปการวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน เป็นพฤติกรรมความสามารถในการรับรู้สัญลักษณ์หรือภาพที่เห็นทางตาแล้วแปลความหมาย โดยการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ การอ่านออกเสียง เพื่อการรับรู้ตัวอักษร สัญลักษณ์ต่างๆ แล้วแปลเป็นเสียง จากนั้นจะแปลเสียงเป็นความหมาย และเกิดการรับรู้ความหมาย โดยผ่านกระบวนการคิด ส่วนการอ่านในใจ เพื่อการรับรู้ตัวอักษร สัญลักษณ์ต่างๆ แล้วแปลอักษรเป็นความหมายและรับรู้ความหมายโดยผ่านกระบวนการคิด การอ่านทั้ง 2 แบบ จะสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้อ่านได้นั้น จะต้องฝึกการอ่านออกเสียงได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี และคล่องแคล่ว สามารถจับใจความที่อ่านและอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สร้างนิสัยที่ดีในการอ่าน รวมทั้งรักการอ่าน และครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยได้เป็นอย่างดี

2. การอ่านในใจ

การอ่านในใจเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดของการอ่าน เพราะเป็นการอ่านที่แท้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะการอ่านในใจให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่าน ส่งเสริมความคิด สติปัญญา และความบันเทิงใจให้กับตนเอง

2.1 ความสำคัญของการอ่านในใจ

ผู้อ่านที่มีความสามารถในการอ่านในใจ จะเข้าใจความหมายและเรื่องราวที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว ดังที่ กรมวิชาการ (2534 : 28) กล่าวถึงทักษะการอ่านในใจว่า เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการอ่าน เพราะเป็นการอ่านที่แท้จริงในชีวิตประจำวัน

สุรจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2538 : 34) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านในใจว่า ถ้านักเรียนที่มีทักษะการอ่านในใจอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนก็จะเป็นผู้ที่รอบรู้สามารถแสวงหาความรู้จากการอ่านได้อย่างมากมาย สามารถนำความรู้ที่ด้านการอ่านไปใช้ในการพูดและเขียน

ฉวีวรรณ พลชนะ (2532 : 32) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านในใจว่าการอ่านในใจทำให้อ่านได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ไม่เสียพลังงานมากตลอดจนเป็นทักษะที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาก

บันลือ พฤษะวัน (2534 : 43) กล่าวว่า “การอ่านที่มุ่งประโยชน์ได้คั้นคือการอ่านในใจ เพราะการอ่านในใจที่นั่นผู้อ่านจะเข้าใจความหมายและเรื่องราวที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว”

จากความสำคัญที่นักการศึกษากล่าวเอาไว้ จะเห็นได้ว่า การอ่านในใจเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน เป็นการอ่านที่คนเราใช้มากในชีวิตประจำวัน ถ้าผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านในใจแล้วจะเข้าใจความหมายและเรื่องราวที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

2.2 ลักษณะของการอ่านในใจ

การอ่านโดยทั่วไปนั้นจำเป็นต้องอ่านในใจ เพราะการอ่านในใจทำให้อ่านได้เร็วและเหนื่อยช้า และทำให้ผู้อ่านมีสมาธิในการอ่าน ไม่รบกวนผู้อื่นที่อยู่ใกล้เคียง ดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 78) กล่าวถึงการอ่านในใจว่าเป็นการทำความเข้าใจสัญลักษณ์ที่มีผู้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร สมบัติ จำเป็น และสำเนียง มณีกาญจน์ (2531 : 56) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการอ่านในใจว่า เป็นการถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิด ซึ่งอาจเป็นเพื่อให้ทราบความเป็นไปส่วนรวม หรือจับใจความสำคัญ และการอ่านในใจเข้าใจเนื้อความได้เร็วกว่าการอ่านออกเสียง สมพร มั่นตะสูตร (2534 : 48) กล่าวถึงการอ่านในใจเอาไว้สรุปได้ว่า การอ่านในใจเป็นการอ่านให้รู้เรื่องเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านและการพิจารณา และศรีสุดา จริยกุล(2534 : 63) ได้สรุปกระบวนการในการอ่านในใจเอาไว้ ประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 การรับรู้ (ตัวหนังสือ) ขั้นที่ 2 การแปลสัญลักษณ์เป็นความหมาย และรับรู้ความหมาย

จากลักษณะการอ่านในใจดังกล่าวสรุปได้ว่า การอ่านในใจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาและความคิด คือกระบวนการถ่ายทอดสัญลักษณ์ (ตัวหนังสือ) ออกมาเป็นความคิดเพื่อความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ทั้งในระดับข้อเท็จจริงตามตัวอักษร ขั้นตีความ และขั้นวิจารณ์

2.3 แนวการสอนและการพัฒนาทักษะการอ่านในใจ

กรมวิชาการ (2539 : 35) ได้เสนอแนวการสอนอ่านในใจไว้ ในคู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานทางภา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เน้นการสอนเพื่อความเข้าใจ และสอนให้สัมพันธ์กับการสอนฟัง พูด และเขียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

2.3.1 การเตรียมการอ่าน

1) สร้างพื้นฐานประสบการณ์การอ่าน โดยให้ดูภาพและสนทนาเกี่ยวกับภาพ อภิปรายเกี่ยวกับชื่อเรื่องและความหมาย อ่านคำใหม่ในบทเรียน อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของคำยาก เป็นต้น

2) ตั้งจุดประสงค์การอ่าน ได้แก่ อ่านเพื่อหาคำตอบ อ่านเพื่อจัดลำดับเหตุการณ์ อ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง อ่านเพื่อจับใจความ อ่านเพื่อสรุปความหรือย่อความ อ่านเพื่อวิเคราะห์หาเหตุผล อ่านเพื่อเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของข้อมูลหรืออ่านเพื่อแยกข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง เป็นต้น

2.3.2 การอ่านในใจ

1) อ่านในใจ การอ่านในใจให้อ่านในใจตลอดทั้งเรื่อง ไม่ควรแยกการอ่านเป็นตอนหรือเป็นย่อหน้า ควรฝึกการอ่านเร็วด้วย

2) ตอบคำถามปากเปล่า เพื่อสร้างความเข้าใจในการอ่าน คำถามควรเป็นคำถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ไม่ควรตั้งคำถามแต่เฉพาะความจำเท่านั้น

2.3.3 การอภิปรายโครงเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

จากแนวการสอนอ่านในใจดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การสอนอ่านในใจนั้น เน้นการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยการสอนทั้งการอ่านเพื่อจับใจความและกระบวนการคิด ซึ่งการอ่านในใจกับความเข้าใจในการอ่านนั้นมีความสัมพันธ์กัน ในการพัฒนาทักษะการอ่านในใจเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ นั้น นักเรียนต้องฝึกฝนทักษะที่จำเป็นหลายประการ ก็เพื่อให้สามารถอ่านหนังสือด้วยความเข้าใจ และนำไปใช้ประโยชน์ได้ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอ่านเร็ว การอ่านจับใจความ การอ่านตีความ และการอ่านอย่างใช้วิจารณญาณ ซึ่งในแต่ละทักษะมีนักการศึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเอาไว้ดังต่อไปนี้

2.4 การฝึกอ่านเร็ว

เสริมศรี หอทิมวรกุล (2529 : 42) กล่าวถึงการอ่านเร็วว่า เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจอย่างรวดเร็ว เพื่อจับใจความสำคัญของข้อความหรือเรื่องที่อ่าน การฝึกให้เด็กอ่านได้เร็ว นั้นครูจะต้องฝึกเด็กในสิ่งต่อไปนี้คือ

2.4.1 การจับตา ได้แก่ ตอนที่สายตาจับตัวหนังสือเป็นจุดๆ โดยสายตาจะจับอยู่เป็นเวลาเพียงเล็กน้อยแล้วเคลื่อนที่ต่อไป

2.4.2 ช่วงสายตา ได้แก่ ระยะจากจุดที่สายตาจับจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง สายตาจับในตัวต่อไปครูดึงฝึกให้เด็กขยายช่วงสายตาให้กว้างขึ้น

2.4.3 การย้อนกลับ ครูดึงฝึกให้มีการย้อนกลับไปอ่านข้อความที่อ่านมาแล้ว เพราะจะทำให้เสียเวลา

2.4.4 การเปลี่ยนบรรทัด ต้องฝึกให้เด็กเปลี่ยนบรรทัดให้แม่นยำและรวดเร็ว สมบัติ ตัญตริยรัตน์ (2531 : 67) กล่าวว่า อัตราความเร็วในการอ่าน คือ ความเร็วในการอ่านที่วัดได้จากคำที่อ่านได้ใน 1 นาที โดยคิดคำนวณคำที่อ่านจากข้อความที่กำหนดให้แล้วหารด้วยเวลาที่ใช้ในการอ่านข้อความนั้น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรจะอ่านได้เร็วไม่ต่ำกว่านาทีละ 200 คำ ซึ่งนักเรียนจะต้องอ่านได้เร็วและจับใจความได้ดี รวมทั้งสามารถจับความคิดของสิ่งที่อ่านได้

2.5 การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบว่า เรื่องนั้นเป็นเรื่องอะไร สำคัญตรงไหน และหมายความว่าอย่างไร (กรมวิชาการ. 2522 : 54) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าหรือหลายย่อหน้าได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

พันธุทิพา หลาบเลิศบุญ (2535) ได้เสนอแนวการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม เป็นการอ่านเพื่อรู้ และจะได้ตัดสินใจคุณค่าของหนังสือหรือเรื่องที่อ่านนั้นๆ ผู้อ่านอาจต้องตั้งคำถามให้ตอบกว้างๆ ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และพยายามตอบคำถามสั้นๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านที่ละเอียดมากกว่าการเก็บสาระของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านอาจจะสังเกตประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ซึ่งประโยคใจความสำคัญอาจจะอยู่บรรทัดแรก ตอนกลาง หรือตอนท้ายของย่อหน้า

อุทัย ภิมย์รัตน์ (2529 : 78) ได้เสนอแนวทางการฝึกอ่านจับใจความเอาไว้สรุปได้ดังนี้

1. ให้รู้จักกำหนดเป้าประสงค์ในการอ่านก่อนที่จะอ่านอย่างกว้างๆ ไว้ว่า ต้องการจะทราบอะไร

2. พยายามเข้าใจในรูปแบบของภาษาจากข้อความที่อ่าน เช่น พิจารณาโครงสร้างประโยค และค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่จะช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น

3. ทำความเข้าใจโดยอาศัยบริบทจากข้อความข้างเคียง ได้แก่ การสังเกตข้อความต่อเนื่องก่อนและหลังคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน และการสรุปความ
4. สอนให้ผู้เรียนรู้จักคาดการณ์ล่วงหน้าในเวลาอ่าน เพราะจะทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น
5. ทดสอบว่าสิ่งที่คาดการณ์ไว้ถูกต้องหรือไม่เพียงใด
6. หลอมความคิดเข้าเป็นความเข้าใจ คือ รวบรวมความจำ ความคิดที่ได้จากการอ่านทั้งหมดเข้าเป็นความเข้าใจ

กรมวิชาการ (2524 : 37) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการอ่านจับใจความที่ควรฝึกให้นักเรียนเอาไว้ ดังนี้ คือ

1. อ่านผ่านๆ ไปตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียด ทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่อง เพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน
3. อ่านซ้ำตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจในข้อความบางตอนให้แน่นอนและถูกต้อง
4. ตอบคำถามสั้นๆ เพื่อทดสอบความเข้าใจ
5. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

ดังนั้นสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อ่านได้เร็ว จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจเรื่องราว แสดงความคิดเห็นและนำความรู้ ความคิด และสาระอื่นๆ ไปใช้ประโยชน์

2.6 การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ

การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านเพื่อตีความและวิจารณ์เนื้อเรื่องที่อ่าน กล่าวคือ อ่านโดยพิจารณาวิเคราะห์เหตุผล ได้ตรงต่อว่าข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านนั้น มีความหมายแอบแฝงอยู่หรือไม่ ผู้เขียนมีจุดประสงค์และเจตนาอย่างไร ได้ข้อคิดอะไร และนำเชื่อถือเพียงใด (มุสตี กุฎอินทร์. 2529 : 42) ซึ่งการอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณมุ่งให้ผู้เรียน วิเคราะห์ความสำคัญและแสดงความคิดเห็นสนับสนุน ถัดค้าน ข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านนั้น

2.6.1 การอ่านตีความเนื้อเรื่องที่อ่าน เป็นการพยายามทำความเข้าใจ แนวความคิดของผู้เขียนตามจุดประสงค์ของผู้เขียน (ปรีชา ช้างขวัญยืน. 2525 : 79) เพื่อพิจารณาว่าข้อความหรือเรื่องที่อ่านนั้นๆ มีความหมายที่แท้จริงอย่างไร ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญา

วิเคราะห์สิ่งที่อ่านให้เข้าใจวัตถุประสงค์และเจตนาของผู้เขียน สรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้ (สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. 2531 : 84)

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2525) กำหนดหลักการอ่านตีความเอาไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ตีความหมายสำคัญให้เข้าใจตรงกันกับผู้เรียน เพื่อที่จะได้เข้าใจแนวคิดของผู้เรียน
2. ค้นหาประโยคที่สำคัญที่สุดในแต่ละประเด็น เพื่อให้อ่านเข้าใจแนวคิดของผู้เขียน
3. สรุปแนวคิดของผู้เขียนเป็นรูปการอ้างเหตุผล โดยดูว่าประโยคใดเป็นเหตุ ประโยคใดเป็นผล ประโยคใดบ้างเป็นเหตุผล ประโยคใดบ้างเป็นข้อสรุป
4. ตัดสินว่าปัญหาใดผู้เขียนแก้ได้ ปัญหาใดแก้ไม่ได้

2.6.2 การอ่านวิจารณ์ เป็นการใช้ความคิดเหตุผลตัดสินปัญหาและวินิจฉัยข้อความ หรือเรื่องราวที่อ่านว่าควรเชื่อหรือไม่ มีคุณค่าเพียงใด มีข้อดีและข้อบกพร่องอย่างไร ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องแยกข้อเท็จจริง กับความคิดเห็นของผู้เขียนออกจากกัน ใช้ความรู้ประสบการณ์มาประเมินสิ่งที่อ่าน โดยจะต้องมีใจเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ทำใจให้กว้างยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น (มุสดี กุญอินทร์. 2529 : 65)

บันลือ พุกกะวัน (2534 : 78) ได้เสนอแนวการฝึกอ่านวิจารณ์เอาไว้ สรุปได้ดังนี้

1. อ่านนิทานแล้วฝึกประเมินตัวละครดีหรือไม่ดีอย่างไร ให้เหตุผลประกอบ
2. อ่านข้อความหรือเรื่องราวตอนใดตอนหนึ่ง แล้วให้เหตุผลว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ เช่น ความเป็นไปได้ สอดคล้องกับเหตุการณ์ ฤดูกาล ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อและคุณธรรมเพียงใด
3. วิเคราะห์บุคลิกตัวละครในนิทานหรือเรื่องราวว่าเหมาะสมกับสภาพการณ์ในท้องเรื่องหรือไม่ อย่างไร

จะเห็นได้ว่า การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณเป็นการอ่านเพื่อตีความโดยแปลความวิเคราะห์ความสำคัญของข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านและวิจารณ์ โดยประเมิน แสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้าน ข้อความหรือเรื่องที่อ่าน

2.7 เทคนิควิธีสอนที่นำมาใช้พัฒนาการสอนอ่านในใจ

2.7.1 การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ

การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ ครูจะต้องช่วยผู้อ่านให้สามารถนำความรู้เดิม เชื่อมโยงข้อความใหม่ในหนังสือที่อ่าน ซึ่งเป็นการพิจารณาโครงสร้างความรู้ มีวิธีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2536 : 48)

- 1) สอนอ่านจากบทเรียนสั้นๆ โดยสอนจากคำไปสู่วลี จากวลีไปสู่ประโยค จากประโยคสู่ย่อหน้า
- 2) สอนอ่านโดยไม่ให้นักเรียนอ่านแล้วทำนายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าต่อไปผลของเหตุการณ์นั้นควรเป็นอย่างไร
- 3) ถ้านักเรียนไม่มีโครงสร้างความรู้ของเรื่องที่อ่าน ครูควรสร้างความรู้พื้นฐาน โดยการสนทนาเรื่องในบทอ่าน
- 4) ให้นักเรียนตั้งคำถามก่อนอ่านและคำถามหลังอ่าน

2.7.2 การสอนเขียนแผนภูมิเนื้อหา

การสอนเขียนแผนภูมิเนื้อหา เป็นการสอนที่ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้การสร้างแผนภูมิเนื้อหา โดยการวิเคราะห์เนื้อเรื่องจากการอ่านเป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย แล้วโยงเส้นแสดงความสัมพันธ์ ซึ่งแผนภูมิเนื้อหานี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ยากได้ง่ายและเข้าใจได้ดี ขั้นตอนในการแนะนำให้เด็กฝึกหัดสร้างแผนภูมิเนื้อหานี้ (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2532 : 84)

- 1) ขั้นสำรวจ (Survey) เด็กอ่านหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย ภาพประกอบ และคำอธิบายภาพ สรุปท้ายบท วัตถุประสงค์ของหนังสือบทเรียน เพื่อพิจารณาว่าบทเรียนนี้พูดเรื่องอะไรและบรรยายไว้ในลักษณะใด
- 2) ขั้นคิดทำแผนภูมิเป็นตัวแทน (Represent) เมื่อนักเรียนอ่านจบบทแล้ว ก็ควรจะมีภาพออกว่าเนื้อหาที่อ่านนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- 3) อ่านทบทวนและสร้างแผนภูมิ (Read With Comprehensivemonotoring) ให้เด็กลองทำแผนภูมิดูแล้วอ่านทบทวนเพื่อเอาเนื้อหาเดิมลงในแผนภูมินั้น และพยายามปรับแผนภูมิให้เข้ากับเนื้อหา
- 4) จัดทำโครงร่างของบทเรียน (Outline) เมื่อนักเรียนเติมข้อความสำคัญในแผนภูมิแล้ว ก็ควรจะทำโครงร่างทั้งหมด
- 5) ขั้นสรุป (Summary) นักเรียนเขียนบรรยายสรุปสั้นๆ ประกอบแผนภูมิเพื่อความเข้าใจ

2.7.3 การสอนโดยใช้คำถาม

การสอนโดยใช้คำถาม เป็นวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดในขณะที่กำลังอ่าน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจการอ่านโดยใช้คำถามที่หลากหลายและเหมาะสม (Smith. 1982 : 176)

Smith (1982 : 177-178 ; อ้างถึงใน สันติ มุ่งหมาย. 2538 : 87)

ได้เสนอแนะการพัฒนาทักษะในการตั้งคำถามเอาไว้ดังนี้

1. การถามเพื่อกระตุ้นการคิดนั้น ให้ใช้คำถามที่หลากหลายชนิด

หลีกเลี่ยงการใช้คำถามที่เน้นการจำและแปลความ

2. การถามให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัว โดยใช้คำถามว่าทำไม

คุณถึงคิดเช่นนั้น

3. การถามคำถามนั้น ไม่ให้ความสำคัญกับคำตอบว่าจะถูกหรือไม่
4. หลีกเลี่ยงคำถามที่สามารถตอบได้ด้วยคำตอบว่างๆ ว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่
5. ตั้งคำถามให้ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและได้แนวคำตอบ

กรมวิชาการ (2536 : 74) ได้เสนอตัวอย่างในการตั้งคำถามเอาไว้ดังนี้

1. เหตุการณ์ในเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นเมื่อใด และมีใครบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น

2. ใครเป็นคนสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น
3. เหตุการณ์ในเรื่องนี้เริ่มต้นจากเหตุการณ์ใด
4. เหตุการณ์ที่ 1 กับเหตุการณ์ที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
5. เหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์มีผลแตกต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร
6. อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์
7. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลอะไรบ้าง
8. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไร
9. นักเรียนทราบอะไรจากเรื่องนี้บ้าง

2.7.4 วิธีสอนแบบแก้ปัญห

สันติ มุ่งหมาย (2538 : 83) กล่าวถึง วิธีการสอนแบบแก้ปัญหว่าเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหเป็น ซึ่งนำเอาหลักการพื้นฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ มีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหา ผู้สอนหรือผู้เรียนและผู้ผู้สอนอาจร่วมกันหยาบยกปัญหาหรือประเด็นที่น่าสนใจมาเสนอต่อกลุ่มผู้เรียน

2. การตั้งสมมติฐาน ผู้เรียนพยายามใช้ความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนมโนคติ หลักการ ฯลฯ ที่ได้เรียนมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสาเหตุของปัญหาเป็นการทำนายแล้วให้คำตอบมาก่อน

3. เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ามีความถูกต้องประการใด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เรียนนำข้อมูลมาพิจารณาว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ประการใด

5. การสรุปผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว ผู้เรียนก็นำมาแก้ปัญหาที่กำหนดไว้แล้วตั้งเป็นเกณฑ์หรือหลักการต่อไป

วิชัย ราษฎร์ (2524 : 71) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบวิทยาศาสตร์ว่าเป็นวิธีสอนแบบแก้ปัญหา เพราะจะฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขึ้นตั้งปัญหา ครูควรหาทางย่วยุให้นักเรียนมองเห็นปัญหาโดยอภิปรายซักถาม

2. ขึ้นตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นหาเส้นทางหรือวางแผนการแก้ปัญหา

3. ขึ้นทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นการเรียนรู้ของเด็ก เพราะเป็นขั้นที่เด็กได้ลงมือแก้ปัญหาจริงๆ

4. วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำผลจากการค้นคว้าที่รวบรวมได้มาแสดงให้นักเรียนในห้องดู

5. ขึ้นสรุป เน้นให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์

2.7.5 การสอนโดยวิธีการทำนายเรื่องล่วงหน้า

อรุณี สายเสมา (2536 : 64) เห็นว่าผู้อ่านจะมีความสามารถในการอ่านได้ดีเมื่อผู้อ่านรู้จักทำนายเรื่องที่จะอ่านล่วงหน้าและยังได้สรุปถึงการฝึกรู้จักอ่าน โดยใช้วิธีการทำนายว่าต้องอาศัยประสบการณ์พื้นฐานที่คุ้นเคย และรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักอ่านเพื่อวิเคราะห์หาเหตุผล ควรถามตัวเองอยู่เสมอว่าใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ ทำไม ผลเป็นเช่นไร รู้จักวิจารณ์ ตัดสินบุคคลในเรื่อง แล้วนำมาตั้งคำทำนายหรือคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้าได้ โดยมีลำดับขั้นในการสอนอ่าน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ข้อสงสัย ในขั้นนี้เป็นการเริ่มต้นในการอ่าน ครูสร้างให้นักเรียนเกิดสงสัยโดยการที่ครูพยายามเสนอวิธีการที่เป็นปัญหา แล้วให้นักเรียนพยายามค้นหาชื่อเรื่องที่จะเรียนด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 เริ่มต้นอ่าน ก่อนที่ครูจะแจกเอกสารให้นักเรียนอ่าน ควรแบ่งเรื่องออกเป็น 3 ตอน กำหนดให้นักเรียนอ่านตอนที่ 1 เมื่ออ่านจบแล้วให้ทำความเข้าใจเนื้อเรื่องเล่าเรื่องย้อนกลับ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม

ขั้นที่ 3 ค้นหาจุดสำคัญ ในขั้นนี้ให้นักเรียนอ่านตอนที่ 2 เมื่อจบแล้วอภิปรายเหตุการณ์เล่าเรื่องย้อนกลับตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร เพื่อวิเคราะห์ตัดสินคำทำนายตอนต่อไป

ขั้นที่ 4 อ่านส่วนสุดท้าย ครูให้นักเรียนอ่านส่วนที่ 3 ทั้งหมด แล้วอภิปรายเปรียบเทียบคำทำนาย ให้นักเรียนจำนวนคำทำนายทั้งหมดว่าถูกต้องหรือใกล้เคียงกับเรื่องเพียงใด

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล สรุปเนื้อเรื่องก่อนประเมินผลให้นักเรียนอ่านทบทวนเนื้อเรื่องอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่อง โดยทุกกลุ่มสรุปจาก 8 คำถาม คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม ผลที่ได้รับ และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน หรืออาจใช้กิจกรรมอื่นๆ สรุป เช่น เกมก็ได้ จากนั้นนักเรียนทำแบบฝึกหัด

สรุปได้ว่าการอ่านโดยการทำนายล่วงหน้า เป็นกระบวนการอ่านที่ผู้อ่านต้องมุ่งทำความเข้าใจและจับใจความของเรื่องที่อ่าน โดยการค้นหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามของตนว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม และผลเป็นอย่างไร ตรงกับที่ตนเองคิดเอาไว้หรือไม่อย่างไร

2.7.6 การสอนโดยการอภิปราย

การสอนโดยการอภิปราย เป็นการสอนที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ที่แต่ละคนมี เพื่อพิจารณาถึงความเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านประเด็นต่างๆ อย่างมีเหตุผล (ผกา สัตยธรรม. 2529 : 83)

ชูศรี สนิทประชากร (2527 : 92) ได้เสนอรูปแบบของการอภิปรายเอาไว้ โดยได้สรุปดังนี้

1. เป็นวิธีบรรยายหมู่ ประมาณ 2-5 คน มีผู้ดำเนินรายการคอยสรุปแนวคิดอย่างละเอียดกว้างขวาง
2. เป็นการอภิปรายที่แบ่งผู้อภิปรายเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเป็นตัวแทนของผู้ฟัง กลุ่มหนึ่งเป็นตัวแทนของผู้พูด และมีผู้ดำเนินการอภิปราย

3. เป็นการอภิปรายเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน โดยมีครูหรือผู้มีความรู้เรื่องนั้นๆ เป็นที่ปรึกษา ทุกคนเป็นผู้ร่วมอภิปราย

2.7.7 การสอนย่อความ

การสอนย่อความ เป็นการสอนให้เด็กนักเรียนจับใจความสำคัญของข้อความหรือเรื่องต่างๆ เป็นวิธีการฝึกอ่านให้รู้ว่าตอนไหนสำคัญ ตอนไหนไม่สำคัญ ให้รู้จักจุดหมายของผู้เขียน และหัวใจของเรื่องที่แท้จริง เน้นให้นักเรียนได้สรุปข้อความหรือเรื่องที่อ่านออกมาเฉพาะใจความสำคัญ (กรมวิชาการ. 2534 : 68) ซึ่งวิธีสอนและกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

- 1) ตัดตอนประโยคให้สั้นลง เหลือแต่ใจความสำคัญ
- 2) แจกข้อความหรือเรื่องสั้นให้ทุกกลุ่มย่อเรื่อง แล้วนำเรื่องที่ย่อแล้วไปเทียบกับกลุ่มอื่นๆ เพื่อย่อให้สั้นลงอีกแต่ให้ได้ใจความสำคัญ
- 3) แจกข้อความให้เด็กอ่านแล้วกำหนดเวลาให้ย่อ

2.7.8 การสอนอ่านเพื่อลำดับเหตุการณ์

การสอนอ่านเพื่อลำดับเหตุการณ์ เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียงลำดับเรื่องราว เหตุการณ์ ความต่อเนื่องของเหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนรู้จักคิดหาเหตุผลต่างๆ ได้กว้างขวางขึ้น แนวทางการฝึกการอ่านเพื่อลำดับเหตุการณ์สรุปได้ดังนี้ (บันลือ พฤษะวัน. 2530 : 89)

- 1) ให้นักเรียนอ่านนิทานหรือข่าวเหตุการณ์แล้วบอกประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน
- 2) อ่านนิทานหรือเรื่องราวแล้วตอบคำถามอันทันที เช่น ทำไม เพราะอะไร
- 3) นำคำตอบของนักเรียนมารวมกันอภิปรายถึงเหตุผลว่าถูกต้องหรือไม่
- 4) ให้นักเรียนแบ่งชั้นตอนจากนิทาน โดยตั้งคำถามของตัวเองในขณะที่อ่านคำถามแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

- 4.1) ใคร หรือใครกับใคร
- 4.2) ทำอะไรกับใคร
- 4.3) ที่ไหน เมื่อใด
- 4.4) ผลเป็นอย่างไร

2.7.9 การสอนอ่านโดยใช้การบันทึกความรู้

การสอนอ่านโดยใช้การบันทึกความรู้ เป็นวิธีการสอนอ่านที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจดจำข้อความหรือเรื่องราวต่างๆ ที่อ่านได้และสามารถนำเรื่องราวต่างๆ นั้นไปใช้ประโยชน์ในการพูดหรือเขียนได้ ซึ่งวิธีในการบันทึกความรู้ นั้น มีดังนี้ (กรมวิชาการ. 2536 : 64)

1) อ่านเรื่องหรือดูให้เข้าใจ

2) ตั้งคำถาม ตอบคำถาม อ่านหรือดูเรื่องอะไร เรื่องนั้นเป็นอย่างไร เรื่องนั้นมีลำดับเรื่องราวเป็นอย่างไร ฯลฯ

3) นำคำตอบมาเรียบเรียงจดบันทึกเป็นเรื่องราว

2.7.10 การสอนอ่านเพื่อหาคำตอบ

หนังสือ พุทธชะวัน (2534 : 93) กล่าวถึงกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อหาคำตอบว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านอันเป็นจุดประสงค์สำคัญของการสอนอ่านว่าเป็นการใช้ความเข้าใจในการอ่านจากเรื่องราวมาตอบ เป็นการเรียนรู้วิธีการตอบปัญหาจากการอ่านเอง ทำความเข้าใจเอง โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถหาแหล่งคำตอบให้ได้หรือรู้วิธีการคำตอบจากการอ่านได้ด้วยตัวเอง

สันติ มุ่งหมาย (2538 : 67) กำหนดลำดับขั้นในการสอนอ่านเพื่อหาคำตอบดังนี้

1. ขั้นตั้งปัญหาหรือตั้งคำถาม
2. ขั้นค้นหาคำตอบ
3. ขั้นตอบ

2.7.11 การสอนอ่านโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การสอนอ่านโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นวิธีการสอนที่ใช้การกระทำต่างๆ ฝึกให้นักเรียนสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญของการอ่าน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็น ซึ่งกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะมีลักษณะที่เร้าใจ ชูใจ กระตุ้น แนะนำให้อยากรู้อยากเห็นและสร้างบรรยากาศในการอ่าน (สันติ มุ่งหมาย. 2538 : 75)

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มุ่งส่งเสริมทักษะการอ่านในใจมีหลายลักษณะหลายกิจกรรม ตามวัตถุประสงค์ของผู้จัด เช่น อักษร รุ่งมณี (2524 : 68) เสนอเอาไว้ ได้แก่ กิจกรรมใครใคร่อ่าน อ่านได้ตามใจชอบ, โฆษณาพาสุนัข, ทายภาพ, นักสืบจำเป็น, เรื่องนี้มีชื่ออะไรดีเอ๋ย, สืบสวน และเรียงลำดับเรื่อง

จากวิธีการสอนอ่านและวิธีการสอนต่างๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการสอนอ่านในใจนั้น ครูควรสอนให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐาน ไปจนถึงทักษะการอ่านขั้นสูง โดยเน้นการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจให้สามารถตอบคำถามจับใจความสำคัญ ทารายละเอียด จัดลำดับเหตุการณ์ หาเหตุผล สรุปความคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็น ประเมินและ

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความหรือเรื่องราวที่ได้อ่านซึ่งกิจกรรมการฝึกอ่านในใจนั้นมีหลายกิจกรรม เช่น ฝึกให้นักเรียนตั้งคำถาม ตอบคำถาม คาดการณ์ล่วงหน้า ค้ำหาคำตอบ เรียงลำดับเหตุการณ์ เขียนแผนภูมิเนื้อหา เล่าเรื่อง อภิปราย สรุปความ เขียนบันทึก ตลอดจนการประเมินและวิจารณ์ข้อความหรือเรื่องราวที่อ่าน

2.8 กิจกรรมการสอนอ่านในใจที่พัฒนาขึ้น

จากสภาพปัญหาของนักเรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้ การสอนอ่านในใจของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำหนดไว้ในคู่มือการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มุ่งให้ผู้เรียนจับใจความ สรุปสาระสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ความสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้านข้อความ และเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล (กรมวิชาการ, 2534 : 57) ซึ่งสอดคล้องกับระดับความเข้าใจ ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนอ่านในใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านรวมทั้ง 3 ระดับ อ่านแล้วสามารถตอบคำถาม จับใจความ หารายละเอียด จัดลำดับเหตุการณ์ หาเหตุและผล สรุปความ เปรียบเทียบข้อมูล วิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น ประเมินคุณค่า แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความหรือเรื่องที่อ่าน และแก้ปัญหา จึงนำแนวการสอนและเทคนิควิธีการสอนอ่านในใจในแต่ละทักษะมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้รูปแบบดังนี้

สรุปได้ว่า การอ่านในใจเป็นบทบาทเฉพาะตัวของบุคคล ที่มีจุดมุ่งหมายจะจับใจความอย่างรวดเร็ว คือ รู้เรื่องเร็วและถูกต้องโดยไม่ต้องใช้อวัยวะที่ช่วยในการออกเสียงเคลื่อนไหวเลย การอ่านในใจจะช่วยให้เข้าใจเนื้อความได้เร็วกว่าการอ่านออกเสียง และผู้อ่านจะรับรู้เรื่องราวแต่เพียงผู้เดียว โดยสามารถใช้วิธีอ่านอย่างละเอียดเพื่อศึกษาหาความรู้ ผู้อ่านจะต้องมีพื้นฐาน ความรู้ในเรื่องที่อ่านพอสมควรหรืออ่านอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องเก็บรายละเอียดแต่อ่านเพื่อให้ทราบเรื่องราวเท่านั้น อ่านอย่างคร่าวๆ เพื่อต้องการค้นหาคำตอบจากข้อความบางตอน และอ่านเพื่อวิจารณ์ ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมของตนให้เป็นประโยชน์ เพื่อทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียน การเสนอข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น หรือการใช้ความหมายตรงและโดยนัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งให้ผู้เรียนอ่านจับใจความ สรุปสาระสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน เพื่อผู้เรียนจะเกิดการคิดวิเคราะห์ความสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็นสนับสนุน คัดค้านข้อความ และเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล เพื่อเป็นแนวทางการสอนและเทคนิควิธีการสอนอ่านในใจในแต่ละทักษะมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การอ่านจับใจความ

3.1 ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความไว้ดังนี้

ธนวรรณ เทียนเกษญา (2548 : 14) ได้สรุปความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า คือกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากสารหรือตัวอักษรออกมาเป็นความคิด การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน จับประเด็นสำคัญได้ สามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจและสามารถบอกจุดมุ่งหมายสำคัญๆ ของเรื่องนั้นๆ

อรุณี สายเสมา (2541 : 18) ได้ให้ความหมายของการอ่านเพื่อจับใจความ คือการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องหรือข้อความที่อ่าน สามารถจับใจความ สาระสำคัญ แปลความให้เข้าใจตรงกับผู้เขียนที่ต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน

แววมยุรา เหมือนนิล (2541 : 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความ ว่าการอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือว่าแต่ละเล่มคืออะไร

นุชน้อย สติธอังกฤษ (2533 : 66) กล่าวว่า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องกับ เนื้อเรื่องที่สำคัญเก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

บันลือ พดุกษะวัน (2532 : 29-35) กล่าวว่า การอ่านเพื่อจับใจความ เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญตรงไหน และหมายความว่าอย่างไร จะเห็นได้ว่าการอ่านจับใจความ ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ค้นหาสาระสำคัญหรือประเด็นที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน

สรุปว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่อง เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถบอกข้อคิดและจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนั้นๆ ได้ และสามารถนำแนวคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.2 องค์ประกอบของการอ่านเพื่อจับใจความ

องค์ประกอบที่ทำให้เข้าใจการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง มีนักการศึกษาได้เสนอความคิดไว้พอสรุปได้ดังนี้

สุนาญ นิธิมัทรากุล (2520 : 7-8) กล่าวว่า ความเข้าใจของการอ่านแต่ละบุคคลจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ ประการ เช่น

1. ความเข้าใจในการอ่านของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์เดิม และความคิดอันเป็นวัตถุประสงค์ของการอ่านที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เช่น

- 1.1 อ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ
- 1.2 อ่านเพื่อศึกษารายละเอียดที่สำคัญ
- 1.3 อ่านเพื่อศึกษาคำแนะนำต่างๆ เช่น การใช้เครื่องมือ เป็นต้น
- 1.4 อ่านเพื่อคาดการณ์ว่าเรื่องอะไรจะลงเอยอย่างไร
- 1.5 อ่านเพื่อศึกษาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
- 1.6 อ่านเพื่อรวบรวมเรื่องหรือย่อเรื่องแล้วนำมาเขียนใหม่
- 1.7 อ่านเพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องราวหรือข้อความอื่น
- 1.8 อ่านเพื่อจดจำและเข้าใจเนื้อเรื่อง สำหรับนำไปใช้ตลอดไป

3.2.2 พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นและถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับพิสัยของหมุดคำที่เด็กอ่านเข้าใจได้ และขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ชนิดของประสบการณ์เก่าและความยากง่ายของข้อความที่เด็กอ่านด้วย

3.2.3 ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวที่อ่านมากน้อยต่างกัน ความถูกต้องในการเข้าใจของเด็กย่อมแตกต่างกันมากน้อยตามประสบการณ์ ความยากง่ายของข้อความนั้นๆ

3.2.4 ระดับความเข้าใจในการอ่าน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เป็นต้นว่า สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ที่อ่าน และวิธีการพิเศษเฉพาะตัวของผู้อ่านแต่ละคน รวมทั้งประสบการณ์เดิมของแต่ละคน

3.2.5 ความเร็วของความเข้าใจในการอ่าน ต้องอาศัยความเข้าใจในคำศัพท์ ความสามารถในการนึกภาพสิ่งที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความและสิ่งอื่นๆ

เวนไรท์ (Wainwright, 1972 : 36-38) กล่าวว่า ผู้ที่จะเข้าใจเรื่องราวที่ตนอ่านได้จะต้องมีความสามารถดังนี้

1. เก็บใจความสำคัญและระลึกได้เมื่อต้องการ
2. เลือกล้อแต่หัวข้อสำคัญ
3. ตีความใจความสำคัญ และแนวคิดในเรื่องได้
4. สรุปรเรื่องราวต่างๆ จากเรื่องอ่านได้
5. สรุปละเอียดประเมินค่าเนื้อเรื่องที่ตนอ่านได้
6. เชื่อมโยงความรู้ที่ได้มากับประสบการณ์

การอ่านที่จะเข้าใจเรื่องและจับใจความได้นั้น ต้องสืบเนื่องมาจากการอ่านให้เกิดทักษะ 5 ชั้น คือ อ่านออก อ่านคล่อง อ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง อ่านแยกแยะชนิดของข้อความ

ที่อ่านแล้วตีความหรือวินิจฉัยสารได้ ชั้นนี้เป็นชั้นที่จำเป็นที่สุดในการอ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องเข้าใจว่าผู้เขียนได้ส่งสารอะไรมาให้ผู้อ่านบ้าง โดยผู้อ่านจะต้องพิจารณาเอง

3.3 หลักสำคัญในการสอนอ่านเพื่อจับใจความ

การสอนอ่านเพื่อจับใจความ ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของการอ่านจับใจความ โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่กำหนด โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอนๆ ตามท้องเรื่องนั้นๆ

แวมยูรา เหมือนนิล (2541 : 17) กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนอ่านจับใจความได้หรือไม่ ควรมีทักษะต่อไปนี้

1. การจำลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ชื่อเท็จจริง รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
3. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. การรู้จักแยกชื่อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้
5. การรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้ว
6. การเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
7. การให้ตัวอย่างประกอบได้
8. การจำแนกใจความสำคัญ และส่วนใจความสำคัญ
9. การกล่าวสรุปได้

การสอนทักษะการอ่านจับใจความ ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านจับใจความ โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่กำหนดให้ การบอกรายละเอียด การจัดลำดับเหตุการณ์ การบอกถึงเหตุและผล โดยครูต้องตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอนๆ ตามเรื่องนั้นๆ

ทัศนีย์ สุกเมธี (2534 : 88) การกล่าวถึงการสอนอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545 : 49-50) ว่าเป็นการอ่านในใจ โดยมุ่งแต่เนื้อเรื่องไม่พะวงกับการออกเสียง โดยครูแนะนำให้ตั้งคำถามตัวเองจากเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน อย่างไร และในการสอนครูควรแนะแนวทางให้ก่อนเพื่อที่จะช่วยให้การอ่านจับใจความได้ผลดี เช่น

1. อธิบายคำบางคำที่มีความหมายพิเศษหรือคำที่ควรทราบก่อน เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการเข้าใจความหมายในขณะที่อ่านเพื่อจับใจความ

2. ให้นักเรียนรู้จักมุ่งหมายในการอ่าน หรืออาจมีการตั้งคำถามเพื่อค้นหา คำตอบจะช่วยให้ นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น
3. มีการสนทนาเกี่ยวกับเค้าโครงเรื่องที่จะอ่านก่อน หรือสนทนาเกี่ยวกับภาพ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่จะให้อ่าน
4. กำหนดเนื้อหาและเวลาที่ให้อ่านได้อย่างเหมาะสมกับ ระดับ วัย และ ความสามารถ
5. ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการอ่าน เช่น ให้ตอบคำถามหรือให้เขียน สรุปเรื่องราวเพื่อทดสอบความเข้าใจ หรืออาจให้อ่านออกเสียงซ้ำในเนื้อหาอื่นอีกก็ได้

บันลือ พฤษะวัน (2530 : 145) กล่าวถึงการอ่านจับใจความว่า เป็นการอ่าน เรื่องเพื่อต้องการทราบว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร สำคัญตรงไหน และมีความหมายอย่างไร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เป็นการอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง เพราะนักเรียนอ่านหนังสือได้ดีแล้วจึงเน้นการจับใจความสำคัญซึ่งมีขั้นตอนในการฝึกดังนี้

ขั้นตอนในการฝึก

1. อ่านเรื่องราวผ่านๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดบ้าง ตอนใดเป็นตอนสำคัญของเรื่อง
2. อ่านซ้ำตอนที่ไม่เข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้อง
3. ตอบคำถามสั้นๆ ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร หรือบันทึกย่อเพื่อทดสอบ ความเข้าใจตนเอง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยตนเอง
5. ขึ้นเสนอแนะในการฝึก
6. สอนคำที่ควรศึกษา หรือคำที่มีความหมายพิเศษให้ก่อน เพื่อไม่ให้ มีปัญหาเกี่ยวกับการตีความ จับใจความ
7. ตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ เพื่อให้นักเรียนรู้จักประสงค์ก่อนอ่าน
8. สรุปโครงเรื่องให้ฟังก่อนอ่าน
9. สนทนาเกี่ยวกับภาพหรือประสบการณ์ที่มีส่วนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน
10. กำหนดเวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับจำนวนคำที่อ่าน และลดเวลา ให้น้อยลงทีละน้อย (จำนวนคำ หมายถึง คำตามหลักภาษา)
11. ควรแนะนำให้รู้ว่าข้อความสำคัญหรือใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า จะอยู่ตอนต้นของย่อหน้า และสรุปย่อหน้าท้ายของเรื่อง แต่ถ้าเป็นบทสนทนาหรือบทร้อยกรอง จะต้องอ่านจับใจความทุกบรรทัด

12. ควรนำเรื่องง่ายๆ สั้นๆ ให้ฝึกก่อนแล้วเพิ่มความยาวขึ้นตามลำดับ

13. ให้ปฏิบัติกิจกรรมต่อเนื่องหลังการอ่าน เช่น ตอบคำถาม สรุปเรื่อง เพื่อทดสอบความเข้าใจ

14. หลังการอ่านในใจแล้ว อาจให้อ่านออกเสียงอีก โดยเฉพาะเนื้อเรื่อง ที่เป็นบทละคร บทร้อยกรอง

3.4 ความมุ่งหมายในการอ่านจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความมีความมุ่งหมายดังนี้

3.4.1 อ่านเพื่อรู้ รู้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความเป็นไปในโลกซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

3.4.2 อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านเรื่องราวต่างๆ รู้จักพิจารณาหาเหตุผลในเรื่องนั้นๆ เป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3.4.3 อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือความบันเทิง ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น จะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน คลายความเครียด

3.4.4 อ่านเพื่อความจรรโลงใจ หากพบปัญหาคับข้องใจ การอ่านหนังสือประเภทชีวประวัติ ประวัติบุคคลสำคัญ จะทำให้เราฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตไปได้ ทำให้แก้ปัญหาชีวิตของตนได้ไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค

3.4.5 อ่านเพื่อสนองความต้องการด้านอื่นๆ มนุษย์เรามีความต้องการที่แตกต่างกัน

3.4.6 การอ่านจะช่วยชดเชยสิ่งที่ขาดหายไป

3.4.7 การอ่านเป็นการแนะแนวทางการแก้ปัญหาได้ทุกด้าน

สุรินทร์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 5-6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายเฉพาะของการอ่านดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านสนใจ
2. ช่วยให้พบกับความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วยชดเชยอารมณ์ที่ขาดหายไป และช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนของอารมณ์หรือความรู้สึกที่ต้องการติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น

3. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน

4. ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่นๆ เพิ่มขึ้น

5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง

6. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่นๆ

7. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือนแต่สามารถหาประสบการณ์ได้จาก

การอ่าน

8. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน มีความเฉลียวฉลาด

โดยอาศัยความรู้และแนวคิดจากการอ่านไปสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้

9. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน

10. ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ๆ

11. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น

12. เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น

13. เปิดเผยความลึกกลับในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่เคยรู้มาก่อน

14. ช่วยให้ผู้สุขภาพจิตดีขึ้น

15. ช่วยให้ผู้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น

16. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจนักกีฬา

17. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ

เรื่องส่วนตัว

18. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน

19. ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ด้วยความ

เชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

20. พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์

ให้มากยิ่งขึ้น

21. ช่วยให้ผู้อ่านมีหูตากว้างไกลยิ่งขึ้น

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 23-25) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอ่าน

ดังนี้

1. อ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็น และรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ (Information) อันเป็น

ความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์

2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา

3. อ่านเพื่อความรู้และเพื่อการศึกษา

4. อ่านเพื่อค้นคว้าและวิจัย (Research)

5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ

6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพ เป็นโรคต่างๆ ควรจะรักษาตัวอย่างไร

7. อ่านเพื่อปรับปรุงงานอาชีพ

8. อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยไม่ต้องไปดูภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ ฯลฯ

9. อ่านเพื่อแก้เหงา หรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา

10. อ่านเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

โดยสรุป การอ่านจับใจความ ผู้อ่านควรอ่านไปให้ตลอดเรื่อง แต่ต้องหาใจความสำคัญของเรื่องให้ได้ใจความสำคัญ ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งหรือย่อหน้าใดย่อหน้าหนึ่งส่วนข้อความอื่น จะเป็นส่วนประกอบหรือส่วนขยายใจความสำคัญแต่ก็ไม่แน่เสมอไป บางครั้งประโยคที่เป็นใจความสำคัญ อาจจะอยู่ตอนต้นหรือตอนท้ายของเรื่องก็ได้ เนื้อเรื่องและส่วนประกอบหลักที่จะนำมาขยายความสำคัญโดยตรงและส่วนประกอบย่อยอื่นๆ จะเป็นส่วนขยายความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นคือ ทำให้ทราบใจความสำคัญของส่วนประกอบ มีความต่อเนื่องกันของเนื้อเรื่อง ขยายความเข้าใจได้ชัดเจน ผู้อ่านสามารถนำมาสรุปเนื้อความบทความหรือเรื่องราวที่อ่านเพื่อนำมาจับใจความให้ได้ว่า ใคร? ทำอะไร? ที่ไหน? เมื่อไหร่? อย่างไร? เมื่อจับใจความและเข้าใจได้แล้วจึงนำความเข้าใจไปตอบคำถามที่กำหนดให้ ผู้วิจัยเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความมีบทบาทสำคัญสำหรับใช้กำหนดแนวทางในการสอนอ่าน โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเวลา โอกาส ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และผู้เรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสวงหาความรู้และความบันเทิงด้วยตนเองได้ จะช่วยให้การสอนอ่านประสบความสำเร็จตามจุดหมายที่ต้องการ

4. การอ่านบทร้อยแก้ว

การอ่านบทร้อยแก้วคืออ่านคำที่เรียงร้อยเป็นข้อความตามภาษาพูดและใช้เสียงธรรมชาติให้ถูกต้องชัดเจน โดยการผันเสียง และจังหวะเสียงให้เป็นไปตามความนิยม ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของการอ่านบทร้อยแก้วไว้ ดังนี้

4.1 ความหมายของร้อยแก้ว

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2535 : 671) ให้คำนิยามของร้อยแก้วไว้ว่า ร้อยแก้วหมายถึง ความเรียงที่สละสลวย ไพเราะ เหมาะเจาะด้วยเสียงและความหมาย

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2526 : 5) กล่าวว่า ร้อยแก้วคือ บทประพันธ์ที่เรียบเรียงตามภาษาที่ใช้เขียนหรือพูดกันโดยทั่วไป ไม่มีการบังคับจำนวนคำ หรือสัมผัสแต่อย่างใด เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ร้อยแก้วมีความหมายตรงข้ามกับร้อยกรอง ซึ่งมีแบบแผนในการแต่งที่แน่นอน ตามที่มีผู้บัญญัติหรือตามที่มีผู้แต่งคิดขึ้น

ประกาศรี สีนอำไพ (2527 : 63) กล่าวถึงร้อยแก้วไว้ว่า หมายถึง บทประพันธ์ที่เรียบเรียงตามภาษาที่ใช้เขียน หรือพูดกันโดยทั่วไป ภาษาที่ใช้สำหรับร้อยแก้ว ไม่มีการบังคับสัมผัสหรือกำหนดจำนวนคำแต่อย่างใด เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

วันเนา ยูเด็น (2530 : 5) กล่าวว่า การเขียนที่มีลักษณะเป็นความเรียง ธรรมดาไม่มีการบังคับรูปแบบของฉันทลักษณ์ การเขียนในลักษณะนี้ยังแบ่งย่อยออกไปเป็น จำพวก นิยาย นิทาน บทความ ตำนาน ฯลฯ

วรรณภา เครื่องเนียม (2531 : 13) กล่าวว่า ร้อยแก้วหมายถึงบทประพันธ์ งานเขียนและวรรณกรรมที่เรียบเรียงด้วยถ้อยคำภาษาธรรมดา ไม่มีหลักเกณฑ์ หรือแบบแผนตายตัวคือไม่มีการบังคับจำนวนคำสัมผัส เอก-โท ครู-ลหุ

จากความหมายของร้อยแก้วที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ร้อยแก้วหมายถึง การเขียนที่เป็นความเรียงสละสลวย มุ่งสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ไม่มีหลักเกณฑ์หรือแบบแผนตายตัว ไม่มีการบังคับสัมผัสหรือกำหนดจำนวนคำแต่อย่างใด

4.2 รูปแบบของบทร้อยแก้ว

นักการศึกษาหลายท่านได้จัดรูปแบบของร้อยแก้วไว้ดังนี้

พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ (2528 : 14) แบ่งร้อยแก้วออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บันเทิงคดี หมายถึงเรื่องราวที่ให้ความเพลิดเพลิน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หัศคดี สารคดี หมายถึง เรื่องราวที่ให้ประโยชน์คือ ความรู้ ความคิด ได้แก่ สารคดี บทความ บทความวิจารณ์ เป็นต้น สารบันเทิงคดี มีลักษณะกึ่งสารคดีกึ่งบันเทิงคดี คือให้ผู้อ่านทั้งความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลิน เช่น ปกติกะคดี

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2529 : 17) กล่าวถึงรูปแบบของร้อยแก้วไว้ดังนี้ ร้อยแก้วควรแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือสารคดีและบันเทิงคดี สารคดีอาจจะแยกย่อยเป็น บทความ สารคดี วิชาการ สารคดีท่องเที่ยว ประวัติ จดหมายเหตุ บันทึก อนุทิน จดหมาย บทความวิจารณ์ หรือบทสัมภาษณ์ ส่วนบันเทิงคดี แยกย่อยออกเป็นนวนิยาย เรื่องสั้น

วัลย์รัตน์ อติแพทย์ (2532 : 3) กล่าวถึงรูปแบบของร้อยแก้วไว้ว่า ร้อยแก้ว ได้แก่ ย่อความ บันทึก รายงาน จดหมาย ประกาศ เรียงความ บทความ นิทาน นิยาย ตำนาน ประวัติเรื่องสั้น

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2539 : 58) ได้แยกรายละเอียดของร้อยแก้วไว้ว่า ร้อยแก้ว ประกอบด้วย นิยาย นิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร บทความ เอกสาร รายงาน ตลอดจนสิ่งที่เขียนในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร

จากรูปแบบต่างๆ ของร้อยแก้วที่กล่าวมาข้างต้น การเขียนแบบร้อยแก้ว มีรูปแบบหลายลักษณะ เช่น บันเทิงคดี สารคดี และสารบันเทิงคดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

4.3 การวัดและประเมินผลการอ่านบทร้อยแก้ว

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนมากกว่าการใช้ภาษาทักษะอื่นๆ เพราะผู้อ่านต้องแสดงออกทั้งความรู้ ความคิด ประสบการณ์ถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษรให้ผู้ฟังได้รับรู้ตามที่ผู้เขียนต้องการ ดังนั้นเพื่อให้การตรวจการอ่านและการประเมินความสามารถด้านการอ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักวิชาการต่างๆ ได้เสนอแนวทางการตรวจการอ่านและประเมินความสามารถด้านการอ่านไว้ดังนี้

วรณี โสโมประยูร (2521 : 21-26) ได้เสนอหลักการพิจารณาผลงานการอ่านของผู้เรียนดังนี้

1. เนื้อเรื่อง

1.1 แนวคิดหรือเนื้อเรื่อง

1.1.1 แปลก

1.1.2 ใหม่

1.1.3 ตรงตามจุดมุ่งหมาย

1.1.4 ชวนติดตาม

1.1.5 มีความรู้และความคิดที่ดี

1.2 การจัดระเบียบความคิด

1.2.1 มีเอกภาพ

1.2.2 มีความถูกต้อง

1.2.3 มีความสมบูรณ์

1.2.4 มีสัมพันธภาพ คือ ความคิดทุกชั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน

1.2.5 รู้จักเลือกเฟ้นเนื้อหาที่เหมาะสมมาผสมผสานกัน

1.2.6 รู้จักเน้นความสำคัญ

1.3 การอ้างเหตุผล

1.3.1 อ้างเหตุผลได้ถูกต้อง

1.3.2 เหตุกับผลสอดคล้องกัน

1.3.3 ไม่สรุปผิด

1.3.4 ไม่อ้างที่มาผิด

- 1.3.5 ไม่อ้างเหตุผลที่มีหลักฐานไม่เพียงพอ
- 1.3.6 ไม่อ้างเหตุผลข้างๆ คูๆ
- 1.4 การขยายความและลำดับความและขยายความดี
- 1.5 ความแจ่มแจ้งชัดเจน
- 2. การใช้ภาษา
  - 2.1 ใช้ภาษาได้ทุกระดับถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่อง
    - 2.2.1 ภาษาพูด
    - 2.2.2 ภาษากึ่งแบบแผน
    - 2.2.3 ภาษาแบบแผน
  - 2.2 คำ
    - 2.2.1 ใช้คำได้ตรงความหมาย
    - 2.2.2 ใช้คำได้เหมาะสมกับความหมาย
    - 2.2.3 ใช้คำได้กระชับรัดกุม
    - 2.2.4 ใช้คำสั้นสละสลวย
    - 2.2.5 ไม่ใช้คำต้องห้ามต่างๆ
    - 2.2.6 ใช้คำถูกต้องตามความนิยมและระเบียบแบบแผน
  - 2.3 ประโยค
    - 2.3.1 ผู้กระ โยคสั้นกะทัดรัด กระชับและแจ่มแจ้ง
    - 2.3.2 เรียงลำดับคำเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่
    - 2.3.3 ผู้กระ โยคอย่างมีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ
    - 2.3.4 ใช้คำลักษณะนามถูกต้อง
    - 2.3.5 ใช้คำบุพบทและสันธาน ได้ถูกต้องเหมาะสมกับข้อความ
    - 2.3.6 ผู้กระ โยค ได้สมดุลและมีน้ำหนัก
    - 2.3.7 ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือยและคำต้องห้ามต่างๆ
    - 2.3.8 ไม่ใช้สำนวนแบบประ โยคต่างประเทศ
  - 2.4 การเว้นวรรคตอน
    - 2.4.1 แบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง
    - 2.4.2 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
    - 2.4.3 แบ่งคำได้ถูกต้อง
  - 2.5 การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพย และสุภาษิตต่างๆ

2.5.1 ใช้ได้เข้ากับเรื่อง

2.5.2 ใช้ได้ถูกต้องตรงความหมาย

2.5.3 ใช้ได้พอดีและเหมาะสมกับกาลเทศะ

3. รูปแบบ พิจารณาการอ่านที่มีแบบแผนแน่นอนว่า อ่านถูกต้อง รูปแบบการอ่านหรือไม่ การอ่านที่มีรูปแบบ ได้แก่ เรียงความ บทความ จดหมาย ข้อความ และ สุนทรพจน์

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 128-132) ได้เสนอวิธีวัดความสามารถ ด้านการอ่านไว้ 3 ด้านคือ

1. วัดความสามารถในการแสดงความคิด แบ่งออกเป็น 4 แบบคือ

1.1 ให้หาสิ่งบกพร่องในการอ่านคือ การอ่านคำตอบเกี่ยวกับการ ค้นหาข้อบกพร่องจากประโยคที่เขียนว่ามีส่วนใดไม่เหมาะสมกับประโยคนั้น

1.2 ให้ปรับปรุงประโยค ได้แก่ การวัดความสามารถในการใช้ ภาษาให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพโดยเน้นด้านการใช้คำ การเรียงคำเข้าประโยค การใช้ เครื่องหมายวรรคตอน

1.3 ให้พิจารณาความบกพร่อง ได้แก่ การอ่านที่จะบอกได้ว่า ประโยคหรือ ข้อความมีความบกพร่องด้านใด เช่น บกพร่องด้านการใช้คำสันธาน

1.4 การใช้สำนวนโวหาร ได้แก่ การวัดความสามารถด้านการอ่าน ที่พยายามเลียนแบบให้คล้ายสถานการณ์จริง

2. วัดการรวบรวมและจัดระเบียบความคิด ในการวัดความสามารถ ด้านการอ่านวิธีนี้จะทำให้ผู้เข้ารับการทดสอบเรียงประโยคย่อยๆ ซึ่งสลับที่ปนเปกันอยู่ให้เป็นเรื่อง ที่ติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกันและได้ความสมบูรณ์

3. วัดการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับความ การวัดประเภทนี้ มีความมุ่งหมายที่จะวัด ความสามารถในการวินิจฉัยคุณภาพของการใช้ภาษาในข้อความต่างๆ ว่าถ้อยคำสำนวนที่ใช้ในประโยคเหมาะสมหรือขัดแย้งกับความหมายของเนื้อเรื่อง ในข้อความนั้น หรือไม้อย่างไร หรือมีข้อบกพร่องอะไรบ้างให้ผู้เข้ารับการทดสอบสามารถบอกลักษณะที่บกพร่อง นั้นๆ ได้

อุทุมพร จามรมาน (2528 : 23-27) ได้ให้หลักการตรวจความเรียงว่า ควรจะต้องดูหลายๆ องค์ประกอบ โดยเฉพาะท่วงทำนองการอ่าน และการจับใจความของเรื่อง ซึ่งจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. การจับใจความที่ดี ได้แก่

- 1.1 เน้นจุดสำคัญ
- 1.2 ประโยคและข้อความสัมพันธ์กัน
- 1.3 มีความไพเราะสละสลวย
- 1.4 สื่อความหมายได้ชัดเจน

แอน ไรมส์ (Ann Raimes. 1983 : 143-153) ได้เสนอแนว

ทางการตรวจให้คะแนนการอ่านของนักเรียนไว้ดังนี้

1. ให้ข้อคิดเห็นหรือคำวิจารณ์ อาจออกมาในรูปของการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่นักเรียนอ่าน การให้คำชมเชยในคุณภาพการอ่าน การตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อบกพร่องในการอ่านและการให้คำแนะนำต่างๆ การให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการอ่านของนักเรียนด้วยวิธีนี้ จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาการอ่านได้ดีขึ้นกว่าการแก้ข้อบกพร่องให้นักเรียนด้วยตัวครู
2. ตรวจงานกับนักเรียนที่อ่านตัวต่อตัวโดยให้นักเรียนอธิบายสิ่งที่เขาอ่านว่าเขาต้องการจะบอกอะไรในการอ่าน และอธิบายเกี่ยวกับคำศัพท์หรือ โครงสร้างไวยากรณ์ที่นักเรียนใช้ซึ่งเป็น โครงสร้างที่นักเรียนใช้ผิดและครูก็ชี้แจงหรือแนะนำการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
3. ทำรายการหัวข้อเรื่องการใช้ภาษาที่ได้เรียนไปแล้วในชั้นเรียนหรือหัวข้อการใช้ภาษาใดๆ ก็ตามที่ครูต้องการให้มีในการอ่านหรือคาดว่านักเรียนจะบกพร่องในเรื่องนั้นๆ เมื่อให้คะแนนการอ่านแล้วก็สังเกตดูว่านักเรียนแต่ละคนบกพร่องในเรื่องอะไรบ้าง ในรายการที่ทำไว้แล้วส่งให้นักเรียนเป็นรายคนไปหรือจะรวบรวมข้อบกพร่องที่นักเรียนส่วนมากทำเหมือนกันมาอธิบาย
4. ให้นักเรียนให้คะแนนการอ่านกันเอง โดยอาจจะให้จับกลุ่มอภิปรายกันถึงคำศัพท์ การสะกดคำ และการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ ตลอดจนแนวความคิดในการอ่านเรื่องนั้นๆ หรืออาจจะให้นักเรียนเปลี่ยนกันวิจารณ์กันเองโดยจะให้แก้ข้อบกพร่องให้กันเลยหรือเพียงแค่ชี้ข้อบกพร่องให้ไปแก้เองก็ได้ หรือครูและนักเรียนช่วยกันวิจารณ์และเสนอแนะไปพร้อมๆ กัน โดยครูแนะนำวิธีการอ่านที่ถูกต้องให้นักเรียนทราบเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งอธิบายในเรื่องคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ไปด้วย รวมทั้งตอบคำถามที่นักเรียนสงสัยด้วย

เฮช แอล จาคอบส์ (H.L. Jacobs. 1981 : 92-96) ได้เสนอแนวทาง

ในการวัดความสามารถในการอ่านโดยแยกเป็นองค์ประกอบไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านเนื้อหา
2. องค์ประกอบด้านการเรียบเรียงความคิด
3. องค์ประกอบด้านการใช้ถ้อยคำ

4. องค์ประกอบด้านการใช้ไวยากรณ์

โดยแต่ละองค์ประกอบให้พิจารณาจากรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบด้านเนื้อหาพิจารณาจาก

1.1 การมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน หมายถึงมีความเข้าใจในหัวข้อเรื่องที่อ่าน เลือกใช้ข้อมูลที่เป็นจริงหรือตรงกับหัวข้อเรื่อง มีเนื้อหาถูกต้องและมีความสัมพันธ์กันภายในเนื้อหาด้วย

1.2 อ่านได้ใจความ หมายถึงสามารถอ่านขยายใจความสำคัญ มีเนื้อหารายละเอียดของเนื้อหาที่ชัดเจน สามารถแสดงออกถึงรายละเอียดได้ด้วยการอธิบายประกอบตัวอย่าง มีการเปรียบเทียบ การให้นิยาม เป็นต้น

1.3 อ่านขยายความต่อเนื่อง หมายถึงสามารถอ่านขยายหัวข้อเรื่องออกไปจนกว้างและครบถ้วน มีการให้เหตุผลในลักษณะของการเปรียบเทียบ การยกข้อเท็จจริง การให้ตัวอย่างประกอบ

2. องค์ประกอบด้านการเรียบเรียงความคิด พิจารณาจาก

2.1 อ่านได้ไพเราะ หมายถึง การแสดงความคิดสั้นไหลจากความคิดหนึ่งไปยังอีกความคิดหนึ่ง มีการกล่าวนำและกล่าวสรุป เลือกใช้ถ้อยคำ วลี ประโยคที่สามารถขยายใจความของเรื่อง และสามารถเชื่อมความคิดถึงกันทั้งภายในย่อหน้าและระหว่างย่อหน้า

2.2 แสดงความคิดชัดเจนประกอบด้วยเหตุผล ความคิดเห็นตรงกับหัวข้อเรื่องและสัมพันธ์กันตลอดเรื่อง ประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าสนับสนุนและอยู่ในขอบเขตของหัวข้อเรื่อง

2.3 ความกะทัดรัด หมายถึงการแสดงความคิดตรงจุด กระชับตลอดเรื่องโดยไม่ออกนอกเรื่อง

2.4 เรียบเรียงความคิดดี หมายถึงสามารถแสดงความสัมพันธ์กันของความคิดอย่างชัดเจน ทั้งความคิดในย่อหน้าและความคิดที่เชื่อมต่อระหว่างย่อหน้า

2.5 ลำดับความสมเหตุสมผล หมายถึงสามารถลำดับเหตุผลได้ถูกต้องมีพัฒนาการทางการใช้เหตุผล

2.6 ความต่อเนื่อง หมายถึงแต่ละย่อหน้า แสดงถึงจุดประสงค์เดียวและต่อเนื่องกันโดยตลอดเรื่อง

จากแนวคิดเรื่องการตรวจการอ่านร้อยแก้วดังกล่าวมา เกณฑ์การตรวจความสามารถในการอ่านอาจจะสรุปประเด็นสำคัญที่จะให้คะแนนได้ 3 ประเด็น คือ

1. ความสามารถในการวางโครงเรื่องคือการเรียบเรียงความคิดว่าจะอ่านเรื่องอะไรเกี่ยวข้องกับสิ่งใด ใจความสำคัญมีอะไร ได้เนื้อหาครบถ้วนหรือไม่ เช่น
  2. ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหา
    - 2.1 ความรู้ในเนื้อเรื่อง
    - 2.2 แนวความคิดที่แปลกใหม่
    - 2.3 การใช้สำเนียง
    - 2.4 ความเป็นเอกภาพ สัมพันธภาพ สारัตถภาพ
3. ความสามารถในการใช้ภาษา เช่น
  - 3.1 คำ ประโยค ลำนวน
  - 3.2 กลไกการอ่าน อักษรวิธี การเว้นวรรคตอน

โดยสรุป การอ่านบทร้อยแก้วคือการอ่านความเรียงที่สละสลวย ไพเราะ เหมาะเจาะ ด้วยเสียงและความหมายตามบทประพันธ์ที่เรียบเรียงตามภาษาที่ใช้เขียนหรือพูดกันโดยทั่วไป ไม่มีการบังคับจำนวนคำ หรือสัมผัสแต่อย่างใด เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เป็นสำคัญ รูปแบบของบทร้อยแก้วแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บันเทิงคดี หมายถึง เรื่องราวที่ให้ความเพลิดเพลิน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หัสดดี สารคดี หมายถึง เรื่องราวที่ให้ประโยชน์ ความรู้ ความคิด ได้แก่ สารคดี บทความ บทวิจารณ์ เป็นต้น และสารบันเทิงคดี มีลักษณะกึ่งสารคดีกึ่งบันเทิงคดี คือให้ผู้อ่านทั้งความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลิน เช่น ปกิณกะคดี ผู้วิจัยได้นำหลักการวัดและประเมินผลการอ่านบทร้อยแก้วมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียน โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา คือ การเลือกเนื้อเรื่อง การจัดระเบียบความคิด การอ้างเหตุผล การขยายความ และลำดับความ ความแจ่มแจ้งชัดเจน การใช้ภาษาถูกต้องตามกาลเทศะ ลักษณะของเรื่อง ใช้คำได้ตรง เหมาะสม กระชับ ผูกประโยคได้สมดุลและมีน้ำหนัก แบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง มีการใช้สำนวนโวหาร คำพังเพย และสุภาษิตต่างๆ สอดแทรกอยู่เสมอ

5. การอ่านบทร้อยกรอง

การอ่านร้อยกรองคือการอ่านถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างไพเราะตามแผนบังคับของร้อยกรองแต่ละชนิด การอ่านออกเสียงร้อยกรองแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ 1) อ่านด้วยเสียงธรรมชาติ เป็นการอ่านออกเสียงธรรมชาติไม่มีจังหวะ และแบ่งคำตามลักษณะของคำประพันธ์ได้ถูกต้อง อ่านให้ถูกต้องตามอักษรวิธี ชัดเจน คล่องแคล่ว อ่านให้ถูกต้องจังหวะ และ 2) อ่านเป็นทำนองเสนาะ การอ่านทำนองเสนาะเป็นศิลปะการอ่านอย่างหนึ่งที่ใช้เสียงสูง ต่ำ อ่านอย่างมีจังหวะตามลักษณะคำประพันธ์ แบ่งวรรคตอน และอ่านเน้นคำตามลักษณะฉันทลักษณ์แต่ละชนิด

สอดคล้องอารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เช่น ใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์โกรธ มีนักวิชาการและ การศึกษาให้ความหมายของการบทร้อยกรอง ดังนี้

5.1 ความหมายของร้อยกรอง

สมบัติ จำปาเงิน (2548 : 155-156) ได้รวบรวมผู้ที่ให้ความหมายของ บทร้อยกรองไว้หลายท่าน ดังนี้

พระยาอนุমানราชชน (2515 : 121) ได้ให้ความหมายของคำว่าร้อยกรอง ไว้ว่า คือ ถ้อยคำที่นำมาประกอบกัน มีขนาดจำนวนคำหรือพยางค์เสียงสูงต่ำ สั้นยาว ซึ่งเป็นไปตามกฎเกณฑ์

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2519 : 174) ให้ความหมายของคำว่าร้อยกรองว่า ร้อยกรอง หมายถึง ร้อยกรองสำหรับเรียกวรรณกรรม ประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือ มี กำหนดคณะเข้าคู่กับคำว่า ร้อยแก้วและร้อยกรองก็ใช้แพร่หลายในความหมายนี้

กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2521 : 97) ให้ความหมายของร้อยกรองว่า ร้อยกรอง ดูเหมือนจะมีความเข้าใจตรงกันในความหมายระดับแรกคือหมายถึง ถ้อยคำ จำนวน ภาษาที่เรียบเรียงอย่างมีบัญญัติเกณฑ์ หรือที่มักเรียกกันทั่วไปว่ามีฉันทลักษณ์

ประทีป วาทิกทินกร (2522 : 34) ได้ให้ความหมายของร้อยกรองว่า ร้อยกรอง หมายถึง บทประพันธ์ที่มีกำหนดคณะ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2527 : 217) ได้ให้ความหมายของ ร้อยกรอง ได้แก่ งานสร้างสรรค์หรือบทกวีนิพนธ์ที่กวีผู้สร้างสรรค์ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงออก ซึ่งความคิด ความเห็น ความต้องการ หรือจินตนาการของตนให้เป็นที่ปรากฏ โดยใช้ระเบียบของ ภาษาที่มีรูปแบบ มีข้อบังคับกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ เฉพาะแบบ เช่น กำหนดจำนวนคำหรืออักษร กำหนดส่งรับสัมผัสตามตำแหน่ง กำหนดจำนวนวรรค กำหนดคำที่มีเสียงหรือรูปวรรณยุกต์ กำหนดคำที่มีเสียงหนัก เบา สั้น ยาว ที่เรียกว่า ทรุ ลหุ เป็นต้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2537 : 682) ให้ความหมายว่า ร้อยกรองหมายถึง การแต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

ผลาศรี เย็นบุตร (2542 : 70) ให้ได้ความหมายของร้อยกรองว่า ร้อยกรอง หมายถึง งานเขียนที่กำหนดฉันทลักษณ์ตามลักษณะของร้อยกรองประเภทต่างๆ

นภดล สังข์ทอง (2543 : 9) ให้ความหมายของร้อยกรองว่า ร้อยกรอง หมายถึงคำที่เรียบเรียงตามลักษณะฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ชนิดนั้นๆ ให้เกิดความไพเราะ เหมาะเจาะ ด้วยเสียง และความหมาย และยังได้ให้ความหมายว่า บทร้อยกรองนั้นเป็นรูปแบบ

การอ่านอย่างหนึ่งของไทยซึ่งได้แตกต่างไปจากร้อยแก้ว โดยมีลักษณะพิเศษคือ สัมผัส (คำคล้องจอง) การเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเหมาะสมกลมกลืนและยังรวมไปถึงความงดงามไพเราะ สละสลวยในสำนวน ภาษาด้วยบทร้อยกรอง หมายถึง เรื่องราวที่ถูกเรียบเรียงให้เกิดความไพเราะ ตามกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์ บทร้อยกรองแต่ละชนิดจะมีลักษณะสัมผัสบังคับที่แตกต่างกัน ตามลักษณะของคำประพันธ์ บทร้อยกรองมี 4 ชนิด ดังนี้

1. กลอนสุภาพ
2. โคลงสี่สุภาพ
3. กาพย์ยานี
4. กาพย์สุรางคนางค์

สรุป ร้อยกรองเป็นถ้อยคำที่เรียบเรียงแสดงออกซึ่งความคิด ความเห็น ความต้องการหรือจินตนาการของกวีในเชิงสร้างสรรค์ ขึ้นตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ แต่ละประเภทเพื่อให้เกิดความไพเราะเหมาะสมเจาะด้วยเสียงและความหมาย ซึ่งแต่ละประเภท มีการกำหนดคำกร ลหุ เอก โท คำเป็น คำตาย สัมผัสไว้แตกต่างกันไป

5.2 ที่มาของร้อยกรอง

นักปราชญ์วรรณคดีไทย ได้ให้ความหมายประวัติความเป็นมาของงาน ร้อยกรองของไทยไว้ว่า งานประพันธ์ในลักษณะร้อยกรองนี้ มีมูลเหตุเดิม เริ่มแต่ลักษณะฉันท ทั้งปวงมีแต่งในภาษาสันสกฤต แล้วจึงแปลจากภาษาสันสกฤต เป็นภาษามคธ (บาลี) มีตำราชื่อ คัมภีร์ วุฒโตทัย และคัมภีร์อื่นๆ อีกมาก แล้วจึงแปลจากภาษา มคธ (บาลี) มาเป็นภาษาไทย เช่น ตำราจินดามณี เป็นต้น (สมบัติ จำปาเงิน. 2548 : 159)

สมบัติ จำปาเงิน (2548 : 159-160) ได้สรุปถึงหลักทั่วไปการอ่านร้อยกรอง ดังนี้

1. ต้องรู้จังหวะและแบ่งวรรคตอนของบทประพันธ์ที่จะอ่าน หลังรู้แผน
คณะสัมผัสแล้ว
2. คำที่รับสัมผัสกันต้องเน้นเสียงให้ชัดกว่าปกติ ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้อง
ทอดเสียงให้มีจังหวะยาวกว่าธรรมดา
3. เสียงวรรณยุกต์จัตวาต้องเปิดเสียงให้สูงและดังก้อง
4. ต้องอ่าน ร ล ให้ชัดเจนอย่าให้เสียงสลับกัน มิฉะนั้นผู้ฟังอาจ
คลาดเคลื่อนและไม่ควรเน้นชัดมากจนเกินไป
5. พยางค์ที่ใช้เกินให้อ่านเร็วและเบาอย่างอักษรนำเพื่อให้เสียงตกอยู่ตรง
พยางค์ที่ต้องการ

6. ต้องรู้ลักษณะบัญญัติพิเศษของบทประพันธ์ที่จะอ่านเป็นอย่างดี เช่น โคลง ร่าย ต้องรู้หลัก เอก โท เวลาอ่านห้ามเอื้อนเสียงที่คำลหุ เพราะเสียงสั้นและเบา
7. เมื่ออ่านจบจะต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลงจนกระทั่งจบบท

5.3 ประเภทของร้อยกรอง

ได้มีผู้ให้ความหมายประเภทของร้อยกรองไว้ว่า ร้อยกรองของไทยมีหลายประเภทตามคำกล่าวของประทีป วาทิกทินกร (2522 : 53) ว่า ถ้าหากจัดตามลักษณะการแต่งแล้วจะแบ่งได้ 5 ประเภทใหญ่ๆ คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ซึ่งในแต่ละประเภทยังแบ่งออกเป็นชนิดย่อยๆ อีกมากมาย เช่น โคลงสี่สุภาพ โคลงฉันท์ กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง กลอนสุภาพ กลอนลำนำ ร่ายสุภาพ ร่ายฉันท์ นอกจากนี้ ยังมีชนิดที่นำร้อยกรองบางประเภทมาแต่งรวมกัน เช่น ร่ายแต่งรวมกับโคลง เรียกว่าลิลิต โคลงแต่งรวมกับกาพย์ เรียกว่า กาพย์ห่อโคลง และกาพย์แต่งรวมเรียกว่าฉันท์เป็นต้น

การแต่งร้อยกรองตามปกติจะต้องกระทำตามแบบแผนที่บัญญัติไว้ ได้แก่ การกำหนดจำนวนคำ กำหนดสัมผัส กำหนดเสียงหนักเบา ซึ่งเรียกว่า การกำหนดคณะข้อกำหนดเหล่านี้ในร้อยกรองแต่ละประเภทมีเหมือนกันบ้างต่างกันบ้าง ทำให้ร้อยกรองต่างประเภทมีลักษณะบังคับหรือฉันทลักษณ์แตกต่างกันไปตามรูปแบบ

5.4 ลักษณะบังคับของร้อยกรอง

ได้มีผู้ให้ลักษณะบังคับของร้อยกรองไว้ ดังนี้

ประทีป วาทิกทินกร (2522 : 53-57) ได้สรุปลักษณะบังคับของร้อยกรองประเภทต่างๆ ไว้ ดังนี้

คณะ คือ ข้อกำหนดว่าร้อยกรองชนิดนั้นจะต้องมีจำนวนคำเท่าใด ใน 1 วรรค 1 บาท และ 1 บท เช่น กาพย์ยานี 11 กำหนดคณะไว้ว่า 1 บท จะมี 2 บาท แต่ละบาทประกอบด้วย 2 วรรค วรรคแรกจะต้องมี 5 คำ วรรคหลัง 6 คำ ดังนี้ เป็นต้น ลักษณะบังคับข้อนี้เป็นลักษณะสำคัญที่ร้อยกรองทุกประเภทจะต้องมีมิฉะนั้นก็ไม่อาจบอกได้ว่า เป็นร้อยกรองประเภทใด ร้อยกรองประเภทฉันท์ คำว่า คณะ หมายถึง ลักษณะที่วางคำเสียงหนักเสียงเบา แบ่งเป็น 3 คณะด้วยกันซึ่งจะได้กล่าวถึงในเรื่องการแต่งฉันท์

ข้อบังคับต่างๆ ตามรูปแบบของร้อยกรอง ที่ควรทราบไว้ เป็นความรู้เบื้องต้นในการอ่าน และศึกษาร้อยกรอง มีอยู่ 9 ประการคือ

1. คณะ หมายถึงการจัดหมวดหมู่ ซึ่งจะแยกจัดเป็นส่วนใหญ่ และส่วนย่อย เพื่อสะดวกในการนำคำ หรืออักษรมาเรียงร้อย ให้ได้รูปแบบร้อยกรองตามที่คัดเลือกสรรสำหรับใช้สร้างสรรค์ ผลงานของตน คณะประกอบด้วย

1.1 คำพยางค์ ในการจัดระเบียบภาษา ไทยให้เป็นร้อยกรองนั้น คำพยางค์หรือบางตำรา เรียกว่าอักษร เป็นส่วนประกอบส่วนย่อยที่สุด พยางค์ คือ การเปล่งเสียง ครั้งหนึ่ง และคำหนึ่ง อาจมีหลายพยางค์ก็ได้ ในบางกรณี อนุโลมให้ใช้คำที่มีหลายพยางค์ ลง ณ ตำแหน่งต้องการเสียงเดียว แต่มีข้อสังเกตว่าเสียงที่เกิดมานั้น ต้องเป็นพยางค์เสียงเบาหรือสั้น สามารถรวบเสียงได้ ทั้งนี้ผู้อ่าน ต้องมีความแม่นยำในข้อบังคับ ของรูปแบบ จึงจะสามารถอ่าน ได้ ถูกต้องและไพเราะ

1.2 วรรค เป็นส่วนย่อยเหนือจากคำ ตามปกติการอ่านร้อยกรอง 1 วรรค ต้องได้ความจบ 1 ความ และวรรคหนึ่งจะประกอบด้วย ถ้อยคำ ที่คำก็แล้วแต่ ข้อบังคับ ของร้อยกรอง รูปแบบนั้นๆ ตัวอย่างเช่น กลอน 8 กำหนดให้วรรคหนึ่งมี 8 คำ

เห็น	ล้น	ทม	ลม	พัด	สลัด	ร่วม	เป็น	พุ่ม	พวง	กลั่น	หอม	ทิ้ง	จอม	ผา	
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8

1.3 บาท คือการจัดหมวดหมู่ใหญ่ขึ้นจากวรรค ร้อยกรองแต่ละ รูปแบบจะมีกี่บาท แล้วแต่ข้อบังคับกำหนดไว้ โดยทั่วไป 1 บาท มักประกอบด้วย 1 วรรค หรือ 2 วรรคและอาจมีสร้อยเติมด้วย

1.4 บท คือตอนหนึ่งๆ ของรูปแบบร้อยกรอง การจัดบทคือการจัด หมวดหมู่ ส่วนใหญ่ร้อยกรองบทหนึ่ง อาจประกอบด้วย 1 บาท 2 บาท 3 บาท หรือ 4 บาท แล้วแต่ข้อบังคับกำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น กลอน 8

บทหนึ่งมี 2 บาท หรือ 2 คำกลอน

บาทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคหนึ่งมี 8 คำ

จะกล่าวถึงรายละเอียดของคณะ ตามรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะ
ต่อไปข้างหน้า

2. สัมผัส

สัมผัส หมายถึง ข้อบังคับให้จัดคำให้คล้องจองกัน ซึ่งเป็น ส่วนสำคัญที่ทำให้ร้อยกรอง มีลักษณะเฉพาะ มีลีลา มีท่วงทำนอง และมีความไพเราะ สัมผัสมี 2 ชนิด ได้แก่

2.1 ชนิดของสัมผัส

2.1.1 สัมผัสสระ ได้แก่ จัดคำให้คล้องจองกันตามเสียงสระ โดยใช้คำที่อักษรต่างกัน ผสมสระเสียงเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

อารี   ปราณี   ชารา   พรรณนา
 └───┬───┘   └───┬───┘

สัมผัสสระนี้ไม่นิยมใช้คำที่มีสระเสียงสั้นสัมผัสกับเสียงยาว

เช่น ชัย - กาย, ดม - โคม, อดุลย์ - พูน

2.1.2 สัมผัสอักษร ได้แก่การจัดคำ ที่ใช้พยัญชนะเสียงเดียวกัน

จะผสมสระใด หรือเสียงวรรณยุกต์ เสียงใดก็ได้ การใช้สัมผัสอักษรนี้ ทำให้ร้อยกรองมีความไพเราะงดงาม

ตัวอย่าง สัมผัสสระและสัมผัสอักษร

- จนนคีดาวพราวพร่างกลางอัมพร
 └───┬───┘   └───┬───┘

- ทั้งกบเขียดเกรียดกรีดจ้งหรีดเรื้อย
 └───┬───┘   └───┬───┘

สัมผัสสระ ดาว - พราว, พร่าง - กลาง

เขียด -เกรียด, กรีด -หรีด

สัมผัสอักษร ดิก - ดาว, พราว - พร่าง, กบ - เกรียด - กรีด, หรีด - เรื้อย

2.2 ลักษณะการใช้สัมผัส

สัมผัสสระและสัมผัสอักษร ที่กล่าวมาแล้วนั้น มีที่ใช้ในร้อย

กรอง หลายลักษณะ

2.2.1 สัมผัสใน ได้แก่การจัดสัมผัสในวรรคเดียวกัน ทำได้

หลายแบบ

1) สัมผัสชิดสัมผัสคู่ หมายถึง การจัดให้มีสัมผัสอักษร

หรือสัมผัสสระ ชิดกันหรือเป็นคู่กัน

ตัวอย่าง   ฟุ่มพักรักษาอารี ราชบุตรนตรี

(เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ของ กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ)

สัมผัสสระซัด   พัก-รัก,   ษา-อา

สัมผัสอักษร   ฟุ่ม-พัก

สัมผัสซัด 2 คู่ คือ สัมผัสอักษรหรือสัมผัสสระเป็นคู่ๆ ซัดกัน

ขันติธรรมล้ำเลิศประเสริฐสิทธิ์ ทรงน้อยจิตโอบเอื้อเกื้อหนุน

สัมผัสสระ   ธรรม-ล้ำ, เอื้อ-เกื้อ

สัมผัสอักษร   ล้ำ-เลิศ, เสริฐ-สิทธิ์, โอบ-เอื้อ

สัมผัสซัด 3 คำ จะเป็นสัมผัสสระหรือสัมผัสอักษรก็ได้

สัมผัสสระ   ห้อมล้อมน้อยนอบนอบฤทัย รักดีมีในพระกรุณา

สัมผัสอักษร

ผู้สูญเสียพิชิตชื่อลือแห่งหล้า พระกรุณาตระกุลวงศ์ทรงเกื้อหนุน

(เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ของ กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ)

2) สัมผัสชั้น หมายถึง การจัดสัมผัสสระ หรือสัมผัสอักษร

โดยมีคำอื่นมาคั่นกลาง

สัมผัสสระ   พระราชาการุณย์พระคุณเลิศ ก่อกำเนิดพัฒนาถิ่นอาศัย

สัมผัสอักษร   เกื้อเกษตราบสูงแสนห่างไกล ทุกด้าวแดนเสด็จไปไม่ระอา

ชมเพลินชนแห่ห้อมทุกหนทุกแห่งน้อม   เฝ้าด้วยภักดี

(เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ของ กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ)

สัมผัสชั้นนี้ หากผูกสัมผัสให้สม่ำเสมอ เป็นแบบแปลกๆ เช่น สัมผัสไขว้กัน หรือสัมผัสคู่ไปตลอด อาจจัดเข้าไปในลักษณะร้อยกรองกลบท

ชมเพลินเชิญพิศชิดพงศ์

สัมผัสอักษรคั่น   ชม - เชิญ - ชิด, เพลิน - พิศ - พงศ์

สัมผัสสระคู่   เพลิน - เชิญ, พิศ - ชิด

2.2.2 สัมผัสนอก หมายถึงการจัดคำ ให้คล้องจองกัน ต่างวรรค ในตำแหน่งที่แต่ละรูปแบบกำหนดบังคับไว้ โดยทั่วไปจะเป็นสัมผัสสระ ระหว่างคำท้ายของ วรรคต้น กับคำในวรรคต่อไป หรือสัมผัสระหว่างบท และเป็นสัมผัสบังคับ ดังตัวอย่าง

เหมือนแสนโง่โง่เสียแรงแต่งหนังสือ จนมีชื่อเสียงทั้งเมืองหลวง

มามีดเหมือนเดือนแรมไม่แจ่มดวง ต้องหาง่วงทรวงเศร้าเปลี่ยวเปล่าใจ

(รำพันพิลาป - สุนทรภู่)

3. คำครุ คำลหุ เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งฉันท ส่วนร้อยกรองประเภทอื่นๆไม่บังคับกับครุ (ใช้เครื่องหมาย แทน) ได้แก่คำทุกคำที่มีเสียงสะกดและคำที่ประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก กา รวมทั้งสระอำ สระโ อ สระเอา ซึ่งถือว่าเป็นเสียงมีตัวสะกด ส่วนคำลหุ (ใช้เครื่องหมาย แทน) ได้แก่คำที่ประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก กา ซึ่งไม่มีตัวสะกดและคำที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น บ ฌ ฐ นอกจากนี้คำที่ผสมสระอำ อาจจะใช้เป็นคำลหุได้

4. คำเอก คำโท เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งโคลง และร่าย คำเอก ได้แก่ คำหรือพยางค์ ที่มีรูปวรรณยุกต์เอก และคำตายทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นเสียงวรรณยุกต์ใดๆ ก็ตามนับว่าเป็นคำเอกทั้งสิ้น ส่วนคำโท ได้แก่ คำหรือพยางค์ ที่มีรูปวรรณยุกต์โท ในการแต่งโคลง และร่ายคือ รูปวรรณยุกต์ เป็นข้อบังคับสำคัญ ถึงกับยอมให้แปลงคำ ที่ใช้วรรณยุกต์เอก-โท สลับกันได้ เช่น ถ้าเข้าใช้เป็น ท่า เค้า ได้เรียกว่า เอกโทษ และ เล่น ช่วย ใช้เป็นหล่น ล้วย ได้ เรียก โทโทษ

5. คำเป็น คำตาย เป็นคำที่ใช้ในการแต่งโคลง ร่าย และร้อยกรองที่เป็นกลบท เช่น กลอนกลบท ที่มีคำตายสั้น เป็นต้น คำเป็น ได้แก่ คำที่ประกอบด้วยสระเสียงยาวในแม่ ก กา และคำที่มีตัวสะกด ในแม่ ก กน กม เกย เกอว รวมทั้งคำที่ประกอบด้วย สระ อำ โ อ เอา ส่วนคำตาย ได้แก่คำที่ประกอบด้วย สระเสียงสั้น ในแม่ ก กา (ยกเว้น อำ โ อ เอา) และคำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กค กข

6. เสียงวรรณยุกต์ เป็นข้อกำหนดที่บังคับในการแต่งกลอน โดยถือเรื่องเสียง วรรณยุกต์ เป็นสำคัญ ได้แก่ เสียงสามัญ เช่น ปู มี แดง กลาย ฯลฯ เสียงเอก เช่น ขาด ก่อน ป่า แต่ ฯลฯ เสียงโท เช่น เขีด คาค คำ ป่า ฯลฯ เสียงตรี เช่น เพชร เข็ด มัด เกี ฯลฯ และเสียงจัตวา เช่น จัน หมอน แจ่ว ฯลฯ

7. พยางค์ คือเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ จะมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ ในการแต่งร้อยกรอง จะถือว่าพยางค์ก็คือคำนั่นเอง แต่ถ้าพยางค์นั้น มีเสียงเป็นลหุ จะรวม 3 พยางค์เป็น 1 คำ ก็ได้ เช่น ภริยา (3 พยางค์) จะนับเป็น 3 คำ หรือ 2 คำ ก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะบังคับของร้อยกรองแต่ละประเภท

8. คำนำ เป็นคำที่ใช้ขึ้นต้น สำหรับร้อยกรอง บางประเภท เช่น กลอนสักวา ใช้คำสักวา ขึ้นต้น เช่น สักวา หวานอื่นมีหมื่นแสน กลอนดอกสร้อย ใช้คำซ้ำ โดยคำว่า เอ้ย สลับเช่น รามเอ้ยรามคำแหง คนเอ้ยคนดี กลอนบทละครใช้วลี เมื่อนั้น บัดนั้น เป็นต้น

9. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้ลงท้ายวรรค ท้ายบท หรือ ท้ายบาท เพื่อความไพเราะหรือเพื่อให้ครบจำนวนคำตามลักษณะบังคับ บางแห่งก็เป็นคำถามหรือใช้ย้าความ คำสร้อยนี้ มักจะใช้เฉพาะโคลงกับร่ายและมักจะเป็นคำเป็น เช่น พ่อ แม่ พี่ เทอญ นา ฤา แล ฮา แเฮ ฯลฯ

สรุปได้ว่า ลักษณะบังคับที่สำคัญของร้อยกรอง มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ คณะสัมผัสเพราะเป็นลักษณะบังคับ ของร้อยกรองทุกประเภท ส่วนลักษณะอื่นๆ นั้นใช้บังคับเฉพาะบางประเภท ผู้ที่ประสงค์หรือจะแต่งหรืออ่านร้อยกรอง ให้ถูกต้อง ตามแบบแผนบังคับ เป็นต้องทราบลักษณะบังคับ ทั้งหมดเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพื่อความเข้าใจตรงกัน เมื่อกล่าวถึงร้อยกรอง

การวัดและประเมินผล

การประเมินสามารถวัดได้หลายแบบ ส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะนำการวัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์และแบบรูบริค ซึ่งการวัดแบบอิงเกณฑ์จะเป็นการตัดสินคุณค่าของลักษณะหรือพฤติกรรมโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์มีทั้งเกณฑ์มาตรฐานที่มีอยู่แล้วหรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินกำหนดขึ้นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนการวัดและประเมินผลแบบรูบริค เป็นเครื่องมือให้คะแนนชนิดหนึ่งเพื่อใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานหรือผลงานของนักเรียน ซึ่งรูบริคประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินการปฏิบัติหรือผลผลิตของนักเรียน และระดับคุณภาพหรือระดับคะแนน เกณฑ์จะบอกผู้สอนหรือผู้ประเมินว่าการปฏิบัติงานหรือผลงานนั้นๆ จะต้องพิจารณาสิ่งใดบ้าง ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนจะบอกว่า การปฏิบัติหรือผลงานที่สมควรจะได้ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนนั้นๆ ของเกณฑ์แต่ละตัวมีลักษณะอย่างไร รูบริคจึงเป็นเหมือนการกำหนดลักษณะเฉพาะของการปฏิบัติหรือผลงานนั้นๆ ในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ หรือทั้ง 2 ประการรวมกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับ เป้าหมายของการประเมิน โดยนักการศึกษาได้จำแนกการวัดประเมินผลแบบอิงเกณฑ์และแบบรูบริคไว้ดังนี้

1. การวัดประเมินแบบทดสอบอิงเกณฑ์

มีผู้ให้ความหมายของแบบทดสอบอิงเกณฑ์หลายท่าน ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชัญ (2524 : 47) บุคคลแรกที่กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ คือ ฮอว์นไคค์ โดยได้กล่าวถึงกระบวนการวัดผลแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์แต่ไม่ได้ใช้คำว่า “อิงกลุ่ม” และ “อิงเกณฑ์” อย่างชัดเจนเท่านั้น (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2547 : 24) ในปี ค.ศ. 1951 ฟลานาแกน ได้อธิบายถึงคำว่าเกณฑ์ปกติ และเกณฑ์มาตรฐาน และได้อธิบายถึงการทดสอบอิงเกณฑ์ ในลักษณะของจำนวนคำที่แปล

ไม่ผิดของผู้เรียน ซึ่งระบุว่า “ผู้เรียนจะต้องแปลหนังสือ ชิเซโร จำนวนหนึ่งหน้าโดยมีที่ผิดไม่เกิน 3 แห่ง” ซึ่งคำกล่าวนี้อยู่ในหนังสือของฟลานาแกนที่ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1939

เกลเซอร์ (Glaser. 1963 : 519-521) กล่าวว่า การวัดผลแบบอิงเกณฑ์เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ยึดหลักมาตรฐานของผู้สอบอย่างเดียว เพื่อดูว่าผู้สอบมีความรู้หรือใช้ในงานที่ปฏิบัติ โดยไม่มีการอ้างอิงถึงงานปฏิบัติของคนอื่นๆ

กมล ภูประเสริฐ (2518 : 9) ได้กล่าวถึงเหตุผลที่มีผู้สนใจในการวัดผลแบบอิงเกณฑ์มากขึ้น 3 ประการคือ

1. เกิดจากความเห็นว่า การวัดผลแบบอิงกลุ่มอย่างเดียวน่าจะไม่เพียงพอ การวัดผลควรจะให้ข้อมูลตัดสินหลายๆ ด้าน เช่น การปรับปรุงรายวิชา ได้แก่ การปรับปรุงเนื้อหาวัตถุประสงค์
2. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการสอน และการเกิดแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการสอน ทำให้เกิดความต้องการวัดผลในแนวใหม่มากยิ่งขึ้น
3. เกิดจากความเห็นว่า การวัดผลแบบอิงกลุ่มไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในสถานการณ์ของการเรียนการสอน

นิกโก (Harris, Alkin and Popham. 1974 : 117) ให้ความหมายของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ว่า เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยความจงใจที่จะให้คะแนนที่สอบได้นั้นสามารถบอกพฤติกรรมของแต่ละบุคคลได้ โอเวนส์ กล่าวว่า แบบทดสอบอิงเกณฑ์ คือแบบทดสอบที่ประกอบด้วยรายชื่อต่างๆ ซึ่งสร้างขึ้นให้สามารถวัดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ได้

โปแฟม และฮูเซค (Popham and Husek. 1976 : 1-9) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ว่า เป็นแบบทดสอบสำหรับตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของบุคคลในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

โกวิท ประวาลพุกษ์ และส.วาสนา ประวาลพุกษ์ (2519 : 22-23) ได้กล่าวถึงความหมายของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ดังนี้

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ คือ ข้อสอบที่เป็นกลุ่มของงานที่เลือกสรรมาเพื่ออธิบายกลุ่มของจุดมุ่งหมายในการสอนนั้นๆ แบบทดสอบอิงเกณฑ์จะประกอบด้วย การวัดพฤติกรรมหลายๆ ด้านที่แสดงออกถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายข้อหนึ่งๆ
2. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ คือ ข้อสอบที่ชี้ให้เห็นระดับว่านักเรียนคนใดบรรลุถึงขั้นใดในจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ คำว่า “รอบรู้” หมายความว่า ในจุดมุ่งหมายหนึ่งๆ นั้น

นักเรียนคนนี้ได้ขึ้นถึงขั้นไหน เป็นสัดส่วนหรือเป็นที่เปอร์เซ็นต์ของจุดมุ่งหมายนั้น ซึ่งจะต้องตั้งเกณฑ์ว่านักเรียนแก้ปัญหาหรือแสดงพฤติกรรมได้ขนาดไหนจึงจะถือว่า “รอบรู้”

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 186) ให้นิยามว่าแบบทดสอบอิงเกณฑ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้ตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมและคุณลักษณะต่างๆถึงระดับของเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ หรือเป็นไปตามความคาดหวังซึ่งกำหนดไว้เป็นเกณฑ์อย่างน้อยเพียงใด

สมบูรณ์ ชิดพงศ์ (2520 : 28) กล่าวว่าแบบทดสอบอิงเกณฑ์ เป็นแบบทดสอบที่ต้องการวัดความสามารถของบุคคลโดยอาศัยเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของรายวิชานั้นความหมายของคะแนนที่ได้จากการสอนขึ้นอยู่กับ การผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ที่วางไว้เป็นสิ่งสำคัญ การสอบวัดในลักษณะนี้ต้องการเปรียบเทียบกับตนเองโดยไม่จำเป็นต้องไปเปรียบเทียบกับคนอื่น การสอบแบบนี้สอบเพื่อต้องการทราบว่า สิ่งใดบ้างที่เด็กยังทำไม่ได้และสิ่งใดบ้างที่เด็กทำได้แล้ว ไม่ต้องการทราบว่าเขาทำได้ดีกว่าคนอื่นอย่างน้อยเพียงใด เพราะการทำได้ดีหรือเลวกว่าคนอื่นไม่ได้หมายความว่า เด็กทำสำเร็จหรือไม่สำเร็จในสิ่งนั้น

จากการให้ความหมายของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ที่นักวัดผลการศึกษาหลายๆ ท่านได้กล่าวไว้ นั้น พอจะสรุปความหมายของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ได้ว่า แบบทดสอบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ต้องการวัดความสามารถของผู้ตอบว่า มีความรู้ ความสามารถบรรลุจุดประสงค์หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ แบบทดสอบอิงเกณฑ์เน้นสิ่งที่สำคัญ คือการเขียนคำถามตามเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

1.1 การสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์

การสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ไว้หลายท่าน ดังนี้

โกวิท ประวาลพฤษย์ (2523 : 18-19) ได้สรุปลักษณะของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ไว้ดังนี้

1.1.1 การยึดจุดประสงค์เป็นหลักหรือจะเรียกว่าอิงจุดประสงค์ก็ได้ คือในการเรียนการสอนมีการอิงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และการสอบวัดก็ยึดเอาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นเกณฑ์ เพื่อจะบ่งชี้ว่าใครผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์แล้วหรือยัง

1.1.2 การขยายจุดประสงค์ให้ครอบคลุมประชากรของ พฤติกรรมที่เรียกว่าโดเมน ข้อสอบต่างๆ ได้จากการสุ่มตัวอย่างของพฤติกรรมที่กำหนดจาก โดเมน แบบทดสอบในลักษณะนี้เรียกว่าบุคคลมีความสามารถในระดับใดตามคะแนนมาตรฐานหรือมีระดับความรู้เท่าใด

บุญชม ศรีสะอาด (2528 : 2) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบ อิงเกณฑ์แทรกไว้ในลักษณะของการประเมินผลแบบทดสอบอิงเกณฑ์ สรุปได้ดังนี้ แบบทดสอบ อิงเกณฑ์ เป็นแบบทดสอบที่สร้างเพื่อใช้วัดตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน โดยไม่คำนึงถึง ความยาก แต่เน้นสิ่งสำคัญคือ เขียนคำถามตามเนื้อหาและตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และ คำนึงถึงความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ข้อสอบใช้เกณฑ์ภายนอก เช่น กลุ่มคน ติวกับไม่ใช่คนติว และคะแนนจะแปรออกมาในรูปของความรอบรู้ ไม่รอบรู้

อนันต์ ศรีโสภณ (2525:190) กล่าวว่าแบบทดสอบอิงเกณฑ์มีลักษณะที่ สำคัญคือ ใช้สำหรับวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนว่าถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่เรากำหนดไว้หรือไม่บางทีก็เรียกแบบทดสอบชนิดนี้อีกชื่อหนึ่งว่า Mastery Test แบบทดสอบ ชนิดนี้จึงเป็นการวัดความรู้และทักษะต่างๆ ในตัวนักเรียนว่าถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียน

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 189) ได้เสริมขั้นตอนในการสร้าง แบบทดสอบอิงเกณฑ์ไว้ 4 ข้อ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ โดยกำหนดในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
2. เตรียมสร้างคำถามที่ใช้วัดคุณลักษณะและเนื้อหาต่างๆ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเหล่านั้น
3. ใช้ข้อสอบทำการทดสอบเป็นระยะไป
4. เมื่อจะมีการสอบวัดเพื่อประเมินผลการเรียนขั้นสุดท้าย ก็ใช้วิธีเลือกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมจากเนื้อหาต่างๆ เพื่อใช้เป็นตัวแทนคุณลักษณะที่จะวัด จากนั้นก็เขียนคำถามวัดพฤติกรรมจากเนื้อหาต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายนั้น

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2527 : 17) กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบ อิงเกณฑ์ ไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร หรือเนื้อหาวิชาให้ออกมาในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. เขียนข้อสอบให้เหมาะสมกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้งฟอร์มและเนื้อหาและต้องเขียนข้อสอบให้ชัดเจนไม่กำกวม และไม่มีข้อบกพร่องในโครงสร้างใดๆ ตัวอย่างเช่น ข้อสอบแต่ละข้อต้อง มีตัวกำหนดคำตอบที่ถูกเจาะจงไว้ นอกจากนั้นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาวิชากับข้อสอบว่าสอดคล้องกันหรือไม่ หรือตรวจสอบความถูกต้องของพฤติกรรมที่นิยามไว้

3. กำหนดมาตรฐานหรือพฤติกรรมที่ยอมรับได้ของแบบทดสอบ
ที่สร้างขึ้น สำหรับแต่ละหน่วยการสอน

1.2 การวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบอิงเกณฑ์

มีผู้กล่าวถึงการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ไว้ดังนี้

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2525 : 3) ให้ความเห็นว่าข้อสอบสร้างให้

สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องผ่านจุดมุ่งหมายนี้ ค่าความยากง่าย
จึงมีค่าสูง และค่าอำนาจจำแนกที่เป็นลบแสดงว่าข้อสอบมีข้อบกพร่องส่วนค่าอำนาจจำแนกที่มีค่า
บวกสูงแสดงว่าการสอนยังไม่ได้ผลดีถ้าอำนาจจำแนกที่มีค่าบวกและมีค่าต่ำใกล้ๆ ศูนย์แล้ว
แสดงว่าการสอนได้ผลดี

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2522 : 6) กล่าวว่าลักษณะของแบบทดสอบอิง
เกณฑ์ไม่จำเป็นต้องดูค่าอำนาจจำแนก เพราะแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนั้นต้องการจำแนกระหว่าง
นักเรียนแต่ละคนใครสามารถได้ และไม่ทำข้อสอบได้ถูกต้องดังนั้นก็ดัชนีค่าอำนาจจำแนกของ
ข้อสอบจึงไม่เกี่ยวกับการวัดผลอิงเกณฑ์ แต่ก็ยังมีนักวัดผลหลายท่านสนใจเรื่องนี้อยู่ และข้อสอบ
ตามแนวอิงเกณฑ์ที่ดีมีค่าอำนาจจำแนกดี

บุญชม ศรีสะอาด, นิภา ศรีไพโรจน์ และนุชวรา ทองทวี (2528 : 126)

กล่าวว่า เนื่องจากการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์เป็นการทดสอบซึ่งเปรียบเทียบความสามารถ
ของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานที่แท้จริงว่าอยู่ในระดับถึงมาตรฐานที่ยอมรับได้หรือไม่
การวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์จึงเน้นความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและ
ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง กล่าวคือข้อสอบทุกข้อต้องสามารถวัดพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด
ตามจุดประสงค์และคะแนนสอบสามารถวัดพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดตามจุดประสงค์และคะแนน
สอบสามารถบ่งชี้ความรอบรู้-ไม่รอบรู้ได้

ดังนั้นในการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ สิ่งที่ควรคำนึงถึง
อย่างยิ่งคือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบ และสิ่งที่
จำแนกคั้งนั้นในการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่มีคุณภาพดีก็คือ ความเชื่อมั่น และค่าอำนาจ
จำแนก

1.3 การแปลความหมายของคะแนนแบบอิงเกณฑ์

กมล ภูประเสริฐ (2518 : 81) กล่าวว่า การแปลผลจากการวัดโดยใช้

แบบทดสอบอิงเกณฑ์ จะต้องอาศัย “เกณฑ์” ที่กำหนดไว้แต่แรกว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถ
หรือทำข้อสอบได้ถึงระดับใด จึงจะยอมรับว่าผู้เรียนมีความสามารถบรรลุถึงจุดหมายนั้นแล้ว

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2521 : 7) ก็ได้กล่าวไว้ว่า การแปลผลการทดสอบแบบทดสอบอิงเกณฑ์นั้นจะแปลผลในรูปที่ว่า นักเรียนรอบรู้ (ผ่าน) หรือยังไม่รอบรู้ (ไม่ผ่าน) โดยการเทียบเกณฑ์

สงบ ลักษณะ (2523 : 16) กล่าวว่า คะแนนจากข้อสอบแบบทดสอบอิงเกณฑ์สามารถจัดทำให้มีความหมายแน่ชัดได้ว่า เด็กทำพฤติกรรมอะไรได้บ้าง มากน้อยเพียงใด ในการแปลคะแนนจะเอาคะแนนที่เด็กทำได้มาเปรียบเทียบกับข้อกำหนดที่หลักสูตรหรือครูได้คาดหวังไว้ล่วงหน้าว่าเด็กจะต้องทำพฤติกรรมอะไรได้บ้างหลังจากการเรียนการสอน

โกวิท ประวาลพฤษย์ (2523 : 17) กล่าวว่า การแปลความหมายจากการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ คะแนนจะมีความหมายเมื่อนำเอาคะแนนไปเทียบกับจุดหลักที่กำหนดไว้

อนันต์ ศรีโสภณ (2525 : 229) กล่าวว่า การแปลความหมายของคะแนนการสอบแบบอิงเกณฑ์นั้น เป็นการนำคะแนนผลการทดสอบที่นักเรียนทำได้แต่ละคนไปเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งได้กำหนดเอาไว้ก่อนว่านักเรียนแต่ละคนมีความสามารถเท่าใด เมื่อเปรียบเทียบกับความสามารถทั้งหมดตามที่แบบทดสอบนั้นต้องการ การแปลความหมายของคะแนนการทดสอบแบบอิงเกณฑ์นี้เป็นการนำเอาคะแนนที่นักเรียนทำได้ไปสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเกณฑ์ ดังนั้นแบบทดสอบชนิดนี้จึงเรียกว่าแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ซึ่งในแบบทดสอบชนิดนี้จะบรรจุข้อสอบที่วัดความสามารถของนักเรียนออกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น ถ้าแบบทดสอบวัดการบวกเลขเศษส่วน จำเป็นจะต้องมีเกณฑ์กำหนดไว้ก่อนว่านักเรียนทำได้กี่ข้อจึงจะเรียกว่าที่ความสามารถในเรื่องการบวกเลขเศษส่วน แต่ถ้าไม่มีนักเรียนคนใดทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็แสดงว่านักเรียนเหล่านั้นยังไม่มีรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องการบวก การลบเศษส่วน อย่างไรก็ตามเราจะแปลความหมายของคะแนนแบบอิงเกณฑ์ได้ต่อเมื่อ

1. ได้คัดเลือกจุดมุ่งหมายของการสอนหรือผลสัมฤทธิ์จากการที่เราต้องการหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนเรียบร้อยแล้ว
2. จัดหาหรือทำการสร้างข้อสอบที่สามารถวัดแต่ละจุดมุ่งหมายเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสมโดยให้ข้อสอบเหล่านั้นสามารถวัดพฤติกรรมและเนื้อหาวิชาที่เป็นตัวแทนของทั้งหมดได้
3. กำหนดระดับของทักษะและความรู้ความสามารถที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการตีความหมายของคะแนนของนักเรียนแต่ละคน
4. นำแบบทดสอบไปทำการทดสอบนักเรียนและประเมินผลทักษะและความสามารถของนักเรียนในลักษณะที่นักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นจำนวนเท่าใดและในปริมาณมากน้อยเพียงใด

คะแนน (Score) หมายถึง ตัวเลขที่กำหนดใช้แทนคุณลักษณะที่ต้องการวัดมี 2 ลักษณะ คือ คะแนนดิบและคะแนนแปลงรูป เช่น ร้อยละ เปอร์เซนต์ไทล์ คะแนนมาตรฐานแบบต่างๆ

คะแนนดิบ (Raw score) เป็นคะแนนที่ได้จากการวัดโดยตรง ยังไม่สามารถนำมาใช้ในการวัดผลได้ จะต้องแปลงเป็นคะแนนรูปอื่นๆ ก่อนจึงจะมีความหมาย ถูกต้องตามหลักการวัดผลประเมินผล ทั้งนี้เพราะคะแนนดิบยังมีข้อบกพร่องต่างๆ ดังนี้

1. คะแนนดิบไม่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง ไม่สามารถบอกได้ว่าใครเก่งใครอ่อน
2. คะแนนดิบของแบบทดสอบแต่ละฉบับจะนำมาเปรียบเทียบกันไม่ได้
3. คะแนนดิบของแต่ละรายวิชาไม่สามารถนำมารวมกันได้
4. คะแนนดิบถึงแม้ว่า จะแปลงเป็นร้อยละก็ไม่มีมีความหมายชัดเจน

มากขึ้นกว่าเดิม

1.4 การแปลความหมายของคะแนนแบบอิงเกณฑ์

การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อตัดสินว่าผู้เรียนทำอะไรได้หรือยังไม่ได้ ตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร โดยนำคะแนนที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานขั้นต่ำที่ยอมรับ ดังนั้นการรายงานผลของคะแนนแบบอิงเกณฑ์จึงไม่มีการนำคะแนนของผู้สอบไปรวมกันหรือไปนำเปรียบเทียบ และการตัดสินผลการเรียนก็สรุปว่าผ่าน หรือไม่ผ่านในจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดนั้น โดยมากสถิติที่ใช้รายงานผลของคะแนนแบบอิงเกณฑ์ที่นิยมใช้กัน ก็คือ สัดส่วนและเปอร์เซ็นต์

การให้ระดับคะแนนตามแบบอิงเกณฑ์ ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการวัดมาใช้ในการให้ระดับคะแนน แต่มุ่งนำมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ดังนั้นการให้ระดับคะแนนจึงมีเพียงผ่านหรือไม่ผ่านตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดเท่านั้น แต่ถ้าต้องการจะแบ่งระดับคะแนนให้ละเอียดมากขึ้น จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับขั้นตอนของการวัดแบบอิงเกณฑ์ดังนี้ (ไพศาล หวังพานิช. 2526: 195-196)

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการสอนอย่างชัดเจน ในรูปจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
2. สอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นระยะ (Formative Test) เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยหรือแต่ละบทเรียนเพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ
3. ทำการสอนซ่อมเสริมข้อบกพร่องต่างๆ ของผู้เรียนทุกครั้ง

4. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนทั้งหมด สอบเพื่อประเมินผลสรุป (Summative Test) โดยเลือกจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแต่ละเรื่องมาสร้างข้อสอบ

5. นำคะแนนมาพิจารณาให้ระดับคะแนน (ซึ่งควรเป็นแบบ ผ่าน-ไม่ผ่าน) โดยใช้เกณฑ์แบบสมบูรณ์ หรือเกณฑ์กำหนดไว้เป็นหลัก เช่น ผู้สอบทำได้ 90% ขึ้นไปได้ A

1.5 การกำหนดเกณฑ์ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์

หน้าที่ขั้นต้นของการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ คือการจำแนกเด็กว่าใครเรียนรู้ ได้ครบถ้วนตามจุดประสงค์ ใครเรียนรู้ไม่ครบถ้วนตามจุดประสงค์ เราก็กต้องมีคะแนนจุดตัดหรือเกณฑ์เพื่อใช้แบ่งประเภทของผู้สอบตามสภาพของผู้สอบตามสภาพการเรียนรู้หรือตามพฤติกรรมที่ทำให้ (สงบ ลักษณะ. 2523 : 18) ซึ่ง ปอปแฮม และฮูเซก (Popham and Husek. 1969 : 2) และ เมเจอร์ (Mager. 1962 : 44) ต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่าจะต้องมีคะแนนจุดตัดเพื่อจำแนกผู้สอบว่าใครเรียนรู้ได้ครบถ้วนแล้ว และใครยังเรียนรู้ได้ไม่ครบถ้วน

ฮามเบิลตัน (Hambleton. 1978 : 227-281) ได้กล่าวถึงคะแนนจุดตัดว่า คะแนนจุดตัดคือมาตรฐานการปฏิบัติหรือความสามารถขั้นต่ำของผลการสอบแบบผ่าน-ไม่ผ่าน ในการกำหนดคะแนนจุดตัดหรือเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลผลการปฏิบัติของผู้เรียนว่าได้เรียนรู้ หรือมีความสามารถตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยทั่วไปจะใช้ระดับ 80 ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ของข้อสอบทั้งหมดเป็นเกณฑ์พิจารณา ถ้าผู้เรียนทำข้อสอบได้ถูกต้องถึงระดับนี้แล้วก็จะถือว่าผู้ได้เรียนรู้แล้ว สำหรับวิชาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการสร้างสรรค์หรือการแก้ปัญหาใหม่ๆ อาจจะต้องใช้วิธีที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนด เกณฑ์ดังกล่าวนี้ถือเป็นระดับต่ำสุดที่ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องปฏิบัติจึงจะถือว่ามีความสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายแล้ว (กมล ภูประเสริฐ. 2518 : 83)

ในการกำหนดคะแนนจุดตัดหรือเกณฑ์มีผู้กล่าวไว้หลายวิธีดังนี้คือ

1. กำหนดไว้ล่วงหน้า เช่น ต้องทำได้ 80 เปอร์เซ็นต์ ต้องทำได้ 2 ใน 3 แต่เป็นวิธีที่ไม่เหมาะสม เพราะขาดพื้นฐานที่มาของตัวเลขเหล่านี้ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2522 : 81 ; อ้างอิงมาจาก สงบ ลักษณะ. 2523 : 16)

2. ใช้ผลการจากการปฏิบัติของคนอื่นๆ เป็นเกณฑ์ วิธีนี้กำหนดคะแนนจุดตัดโดยอ้างอิงจากประชากรผู้สอบ โดยใช้ค่ามัธยฐาน (Mediam) ของคะแนนจากแบบทดสอบหรือกำหนดเป็นตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ แต่วิธีนี้ไม่สอดคล้องกับหลักการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งจะไม่เปรียบเทียบความสามารถของผู้สอบกับคนอื่นๆ นักทฤษฎีอิงเกณฑ์ หลายคนไม่เห็นด้วยกับวิธีนี้ (Glass. 1978 : 243-257)

3. กำหนดคะแนนจุดตัดโดยความเห็นของคณะบุคคล วิธีนี้ใช้การร่วมกันพิจารณาตัดสินจากผู้รู้ ซึ่งอาจได้แก่ ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนหลายคนร่วมกัน

นักพัฒนาหลักสูตรนักเนื้อหาวิชานั้นๆ เป็นต้น (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. 2522 : 81 ; อ้างอิงมาจาก สงบ ลักษณะ. 2523 : 21)

4. ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ต่อเนื่องตามลำดับ วิธีนี้ถือว่าการเรียนรู้จะมีกลุ่มของงานที่ต้องทำให้ได้ต่อเนื่องเป็นขั้นๆ ติดต่อกันไปเป็นเส้นตรง การสอบก็เพื่อจะค้นหาจุดแบ่งกลุ่มของงานที่ทำได้กับทำไม่ได้ แต่บางวิชาไม่อาจแบ่งเป็นขั้นตอนต่อเนื่องของการเรียนรู้ได้ง่ายๆ และยังคงต้องมีการวิจัยตรวจสอบว่า คะแนนจุดตัดนั้นลดความคลาดเคลื่อนของการจำแนกผิดได้หรือไม่(Burton. 1978 : 226-267)

5. ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ วิธีนี้อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนในแบบทดสอบอิงเกณฑ์กับผลการปฏิบัติงาน โดยวัดผลการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้คะแนนต่างกันในการทดสอบด้วยแบบทดสอบอิงเกณฑ์ แล้วใช้คะแนนของผู้ที่ปรากฏผลงานสูงสุดมาเป็นคะแนนจุดตัด โดยพิจารณาลักษณะของกราฟ

6. นับถอยหลังจาก 100% ในการสร้างแบบทดสอบจะสร้างให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ดังนั้นทุกคนควรสามารถตอบคำถามในแบบทดสอบที่วัดจุดประสงค์ของการเรียนรู้นั้นๆ ได้หมด นั่นคือระดับการปฏิบัติที่พึงปรารถนาจะเป็น 100% แต่เนื่องจากมีความคลาดเคลื่อนทางการเรียนรู้ ความไม่สมบูรณ์ของสมองและปัญหาอื่นๆ จึงเป็นไปได้ที่จะสมบูรณ์ 100% จึงยอมให้ลดเกณฑ์ลงมา 5% ถึง 20% หรือมากกว่านั้น ซึ่งแล้วแต่ผู้ตั้งเกณฑ์จะลดลงมา วิธีนี้มีข้อเสียคือการกำหนดเกณฑ์เป็นการกำหนดกันตามอำเภอใจ (Glass. 1978 : 243-257)

7. การเพิ่มคะแนนเกณฑ์อื่นๆ เป็นการกำหนดเกณฑ์ของแบบทดสอบ โดยอาศัยการระบุนอกเกณฑ์ภายนอก โดยกำหนดว่า “สำเร็จ” หรือ “รอบรู้” อย่างชัดเจน เช่น อาจใช้เกณฑ์ ว่าผู้ได้รับประกาศนียบัตรในอาชีพนั้นเป็นผู้มีความสามารถ ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้รับประกาศนียบัตรเป็นผู้ไม่มีความสามารถ พิจารณาการกระจายของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบของคนเหล่านี้แล้วกำหนดเกณฑ์เพื่อแยกผู้มีความสามารถออกจากผู้ไม่มีความสามารถ การกำหนดเกณฑ์โดยวิธีนี้อาจมีปัญหากเกิดขึ้น ถ้าแบบทดสอบที่ต้องการกำหนดเกณฑ์มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์ภายนอกน้อยกว่าความสัมพันธ์กับเกณฑ์จริงแล้ว จะไม่สามารถกำหนดเกณฑ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์ภายนอกอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้อยอาจมีผู้ผ่านเกณฑ์ภายนอกบางคนได้คะแนนน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น (Glass. 1978 : 243-257)

8. พิจารณาตัดสินจากความสามารถต่ำสุด ความสามารถต่ำสุด หมายถึงความสามารถที่น้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ ที่บุคคลนั้นยังมีคุณภาพดีตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้การกำหนดเกณฑ์โดยวิธีนี้อาศัยแนวคิดของ เกลเซอร์ (Glaser. 1963 : 278)

ที่เสนอว่าความสามารถจะต่อเนื่องกันจากไม่มีเลยจนถึงปฏิบัติได้โดยสมบูรณ์ และคะแนนจุดตัดจะแบ่งผู้ที่มีความสามารถและไม่มีความสามารถออกจากกัน ดังนั้นถ้าหาผู้ที่มีความสามารถต่ำสุดที่จะยอมรับว่าผ่านได้ ก็จะทำให้ได้เกณฑ์ที่เหมาะสมของแบบทดสอบ ซึ่งการกำหนดจุดตัดโดยวิธีนี้จะให้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาแบบทดสอบหรือข้อคำถามแล้วเสนอความสามารถขั้นต่ำสุดที่ผู้สอบควรทำได้วิธีนี้มีจุดอ่อนคือเป็นการยากที่จะนิยามคำว่า ความสามารถขั้นต่ำสุดเพราะในโลกของความเป็นจริงของมนุษย์ ไม่อาจจะหาค่าสมบูรณ์ของคำว่า “สามารถต่ำสุด-สามารถสูงสุด” ได้ (สงบ ลักษณะ. 2523 : 20)

9. การใช้ทฤษฎีการตัดสินใจ วิธีนี้จะแบ่งคนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยอาศัยเกณฑ์ภายนอกบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เราสนใจจะศึกษาเช่น ผู้ที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยและผู้ที่ไม่จบจากวิทยาลัย หรือผู้ที่ได้รับการจ้างและไม่ได้รับการจ้าง เป็นต้น แล้วนำแบบทดสอบอิงเกณฑ์ มาทดสอบกับคนทั้ง 2 กลุ่ม และหาคะแนนจุดตัด (C_x) ขึ้นมา เพื่อแบ่งคนในแต่ละกลุ่มออกเป็น ผู้ที่สอบผ่านและผู้ที่ไม่ผ่าน จะได้สัดส่วนของการตัดสินใจ

10. เบอร์ก (Berk. 1976 : 4-9) ได้หาคะแนนจุดตัดของแบบทดสอบอิงเกณฑ์โดยการประยุกต์มาจากวิธีการเพิ่มคะแนนเกณฑ์อื่นๆ โดยใช้เกณฑ์ภายนอกแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนให้เป็นพวกรอบรู้และกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนให้เป็นพวกไม่รอบรู้ หรืออาจใช้นักเรียนกลุ่มเดียวเป็นกลุ่มก่อนเรียนและกลุ่มหลังเรียนหลังจากให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบแล้ว พิจารณาการกระจายของคะแนนสองกลุ่มจะคาบเกี่ยวกับจุดที่ฟังก์ชันทั้งสองตัดกัน คือคะแนนพยากรณ์ที่จะแบ่งการเรียนรู้เป็น 4 พวก คือ

10.1 พวกรอบรู้จริง (True Master : TM) คือนักเรียนที่ได้รับการสอน และได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนจุดตัด

10.2 พวกรอบรู้ไม่จริง (False Master : FM) คือนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอน แต่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนจุดตัด จะเป็นความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการจำแนกผิดประเภทที่ 2 (Type II misclassification error)

10.3 พวกรอบรู้ไม่รอบรู้จริง (True Nonmasters : TN) คือนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนที่ซึ่งได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนจุดตัด

10.4 พวกไม่รอบรู้ไม่จริง (False Nonmasters : FN) คือนักเรียนที่ได้รับการสอนแล้ว แต่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนจุดตัด จะเป็นความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการจำแนกผิดประเภทที่ 1 (Type I misclassification)

1.6 ประโยชน์ของการกำหนดเกณฑ์ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์

1.6.1 เป็นการควบคุมมาตรฐานของการเรียนการสอนตามหลักสูตร

อย่างแท้จริง นั่นคือช่วยให้สามารถแยกการเรียนรู้ของเด็กได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ผู้เรียนรู้ได้ครบถ้วนตามจุดประสงค์ และผู้เรียนรู้ได้ไม่ครบ

1.6.2 ช่วยให้สามารถตรวจสอบได้ว่าเด็กคนใดมีความสามารถขั้นต้นครบถ้วน และสามารถเรียนต่อไปได้ตามลำดับของการเรียนรู้

1.6.3 แยกผู้เรียนออกเป็นประเภทย่อยๆ ตามระดับปริมาณและคุณภาพของการเรียนรู้ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยหาเกณฑ์ที่เหมาะสมของแบบทดสอบอิงเกณฑ์

โดยสรุป การวัดประเมินแบบทดสอบอิงเกณฑ์มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อตัดสินว่า ผู้เรียนทำอะไรได้หรือยังไม่ได้ตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร โดยนำคะแนนที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานขั้นต่ำที่ยอมรับ ดังนั้นการรายงานผลของคะแนนแบบอิงเกณฑ์ จึงไม่มีการนำคะแนนของผู้สอบไปรวมกันหรือไปนำเปรียบกัน และการตัดสินผลการเรียนก็สรุปว่าผ่าน หรือไม่ผ่านในจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดนั้น โดยมากสถิติที่ใช้รายงานผลของคะแนนแบบอิงเกณฑ์ที่นิยมใช้กัน ก็คือ สัดส่วนและเปอร์เซ็นต์ ข้อควรคำนึงการประเมินแบบอิงเกณฑ์ วัดจุดประสงค์การสอนต้องชัดเจน ข้อสอบมีความเที่ยงตรงสูงและครอบคลุม วัดจุดประสงค์การสอน และเกณฑ์ที่วัดต้องเด่นชัด มีหลักเกณฑ์ที่อ้างอิงยุติธรรม

2. การวัดประเมินแบบทดสอบแบบรูบริค

รูบริค คือ เครื่องมือในการให้คะแนน ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่างๆ ที่ใช้พิจารณาชิ้นงานหรือการปฏิบัติเช่น การประเมินการอ่านจะพิจารณาวัตถุประสงค์ องค์ประกอบ รายละเอียด น้ำเสียงของการอ่านและกลวิธีการเขียน เป็นต้น อีกประการหนึ่ง คือ ระดับคุณภาพของเกณฑ์แต่ละด้าน ซึ่งมีตั้งแต่ระดับดีเยี่ยมจนถึงต้องปรับปรุง (Heidi Goodrich Andrade. 1997 : 178 ; อ้างอิงมาจาก กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์. 2550 : 1)

รูบริคการให้คะแนน คือ แนวทางการให้คะแนนอย่างละเอียดซึ่งพัฒนาขึ้นโดยผู้สอนหรือผู้ประเมิน เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลงานหรือกระบวนการที่เกิดจากความพยายามของนักเรียน (Barbara M. Moskel. 2000 : 129 ; อ้างอิงมาจาก กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์. 2550 : 1)

รูบริคเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ที่ใช้ประเมินการปฏิบัติ ซึ่งตรงกันข้ามกับแบบสำรวจรายการ (Checklists) โดยปกติจะเรียกว่าแนวทางการให้คะแนน (Scoring guides) ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ ใช้ในการประเมิน

การปฏิบัติงานของนักเรียน หรือประเมินผลผลิตซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติงาน (Craig A Mertler. 2001 : 154 ; อ้างอิงมาจาก กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์. 2550 : 1)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รุบริกเป็นเครื่องมือให้คะแนนชนิดหนึ่งใช้ในการประเมิน การปฏิบัติงานหรือผลงานของนักเรียน รุบริกประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน การปฏิบัติหรือผลผลิตของนักเรียน และระดับคุณภาพหรือระดับคะแนน เกณฑ์จะบอกผู้สอนหรือ ผู้ประเมินว่าการปฏิบัติงานหรือผลงานนั้นๆ จะต้องพิจารณาสิ่งใดบ้าง ระดับคุณภาพหรือระดับ คะแนนจะบอกว่า การปฏิบัติหรือผลงานที่สมควรจะได้ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนนั้นๆ ของ เกณฑ์แต่ละตัวมีลักษณะอย่างไร รุบริกจึงเป็นเหมือนการกำหนดลักษณะเฉพาะ (Specification) ของการปฏิบัติหรือผลงานนั้นๆ ในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ หรือทั้ง 2 ประการรวมกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับ เป้าหมายของการประเมิน

การใช้รุบริกมีประโยชน์สำหรับครูและนักเรียนหลายประการ ดังนี้ (กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์. 2550 : 3-49)

1. รุบริกเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากทั้งในการเรียนการสอนและ การประเมินช่วยปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติหรือการแสดงออกของนักเรียน ในขณะที่เดียวกันก็ช่วย ควบคุมการปฏิบัตินั้นๆ ด้วย โดยครูต้องกำหนดความต้องการหรือ ความคาดหวังในผลงานของ นักเรียนอย่างชัดเจน และแสดงให้เห็นนักเรียนทราบว่าทำให้ถึงความคาดหวังนั้นได้อย่างไร ซึ่งมักปรากฏว่าคุณภาพผลงานและการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ข้อได้เปรียบ อีกประการที่มักพบเสมอในเรื่องการใช้รุบริกคือ การให้คำอธิบายที่ชัดเจนในเรื่องคุณภาพ เมื่อนักเรียนมีข้อบกพร่องตามเกณฑ์ใด ครูจะช่วยชี้แนะและบอกได้ว่าครูคาดหวังให้นักเรียน ทำอะไร

2. รุบริกช่วยให้นักเรียนตัดสินใจคุณภาพผลงานของตนเองและของคนอื่นๆ อย่างมีเหตุผล เมื่อใช้รุบริกเป็นแนวทางการประเมินนักเรียนจะสามารถชี้แนะและ แก้ปัญหา เกี่ยวกับผลงานของตนและผู้อื่นได้อย่างตรงจุด การฝึกซ้ำๆ เกี่ยวกับการประเมินผลงานกลุ่มและ ผลงานของตนเองทำให้นักเรียนเพิ่มความรับผิดชอบ เกี่ยวกับผลงานของตนมากขึ้น และยุติการ ถามตนเองว่า “ฉันทำงานเสร็จหรือยัง”

3. รุบริกช่วยลดเวลาครูในการประเมินงานของนักเรียน ผลงานที่ผ่าน การประเมินโดยเจ้าของผลงานเอง และโดยกลุ่มซึ่งยึดเกณฑ์หรือรุบริกเป็นหลักนั้น ทำให้ ข้อบกพร่องมีน้อยมากเมื่อมาถึงมือครูหากมีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงบอกกล่าวกัน ครูก็เพียงแต่ วงประเด็นนั้นในรุบริก แทนที่จะต้องอธิบายกันยืดเยื้อ นอกจากนี้รุบริกยังช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่นักเรียนมากขึ้น เกี่ยวกับจุดเด่นและสิ่งที่จะต้องปรับปรุง

4. รูปรีกมีความยืดหยุ่น คือ มีระดับคุณภาพตั้งแต่ดีเยี่ยมจนถึงต้องปรับปรุง ทำให้ครูนำไปใช้กับนักเรียนที่ความสามารถได้ คือ นำไปใช้กับนักเรียนที่เรียนเก่งจนถึงนักเรียนที่เรียนอ่อน โดยใช้เกณฑ์สะท้อนผลงานของเขา

5. รูปรีกใช่ง่ายและอธิบายได้ง่าย นักเรียนจะรู้ชัดเจนว่าเขาเรียนรู้อะไรบ้าง ในปลายปีเขาก็จะประเมินได้อย่างถูกต้อง ผู้ปกครองก็เกิดความกระตือรือร้น และรู้ชัดเจนว่า ลูกหลานจะต้องทำอะไรเพื่อในประสบความสำเร็จ

ผู้เชี่ยวชาญหลายคนเชื่อว่ารูปรีกจะช่วยปรับปรุงผลงานขั้นสุดท้ายของนักเรียน ซึ่งมีผลให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น เมื่อครูประเมิน รายงานหรือโครงการก็จะรู้โดยนัยว่าอะไรทำให้ ผลงานสุดท้ายออกมาดีและเป็นเพราะอะไร การที่นักเรียนรู้รูปรีกล่วงหน้าหรือก่อนการทำงาน เขาก็จะรู้ว่าเขาจะได้รับ การประเมินอย่างไรและจะมีการเตรียมตัวตามประเด็นการประเมินนั้นๆ การพัฒนาปรับปรุงรูปรีกซึ่งเปรียบเสมือนตะแกรงร่อนและใช้เป็นเครื่องมือสำหรับนักเรียน จะเป็นเกณฑ์จำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพของงานและเพิ่มพูนความรู้

ข้อดีของการใช้รูปรีกมีหลายประการ ได้แก่

1. ผู้สอนสามารถเพิ่มคุณภาพการสอนได้โดยตรง โดยมีเป้าหมาย จุดเน้น และความตั้งใจที่รายละเอียดเฉพาะ เป็นตัวอย่างสำหรับนักเรียน

2. นักเรียนมีแนวทางที่ชัดเจนตามความคาดหวังของครู

3. นักเรียนใช้รูปรีกเป็นเครื่องมือพัฒนาความสามารถของตน

4. ครูนำรูปรีกไปใช้ซ้ำได้อีกในกิจกรรมอื่นๆ

การให้คะแนนแบบรูปรีกมักใช้ในการประเมินกิจกรรมกลุ่มประเมิน โครงการ และการนำเสนอปากเปล่า เหมาะที่จะใช้กับวิชาภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นการประเมิน ในชั้นเรียน ในสหรัฐอเมริกาใช้ทั้งในระดับก่อนอุดมศึกษาและอุดมศึกษา รูปรีกการให้คะแนน จะใช้ที่ไหนและเมื่อไรนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับชั้นหรือวิชา แต่ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการประเมิน

การให้คะแนนแบบรูปรีกเป็นหนึ่งในหลายๆ ทางเลือกที่ใช้ประเมินผลงานของ นักเรียน ตัวอย่างเช่น แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) อาจใช้ประเมิน งานเขียน แทนที่จะใช้รูปรีกก็ได้ ถ้าข้อมูลนั้นอยู่ในขอบเขตจำกัดและเฉพาะเจาะจง การให้คะแนนแบบรูปรีก มักใช้กับการประเมินที่มีการอธิบายบรรยายเพื่อสนับสนุนการประเมินว่าบรรลุตามขอบเขตของ เกณฑ์หรือไม่

การให้น้ำหนักตัวเลขกับทักษะย่อยๆ ในกระบวนการก็เป็นเทคนิคการประเมินอีก อย่างหนึ่ง ค่าตัวเลขที่ให้ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดว่านักเรียนจะต้องปรับปรุง การปฏิบัติอย่างไร นักเรียน ที่ได้คะแนน 70 จาก 100 จะไม่ทราบว่าต้องปรับปรุง ตัวเองอย่างไรในการทำงานครั้งต่อไป

การให้คะแนนรูปрикจะทำให้รายละเอียดของแต่ละระดับว่ามีความคาดหมายอย่างไรคงอธิบายหรือรายละเอียดนั้นจะช่วยให้นักเรียน เข้าใจว่าทำไมถึงได้คะแนนเท่านั้น และเขาจะต้องทำอย่างไร เพื่อปรับปรุงตัวในการปฏิบัติครั้งต่อไป

การให้คะแนนแบบรูปริกมีส่วนดีหรือเป็นประโยชน์อย่างน้อย 2 ประการ ในกระบวนการประเมินผล ประการแรก รับรองหรือสนับสนุนการทดสอบว่าถึงหรือบรรลุขอบเขตตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ประการที่สอง ให้ผลสะท้อนกลับไปยังนักเรียนว่า จะปรับปรุงการปฏิบัติของตนอย่างไร ถ้าส่วนดีเหล่านี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินการให้คะแนนแบบรูปริกก็จะเป็นเทคนิควิธีการประเมินที่เหมาะสม

รูปริกแบบภาพรวมนั้น ครูต้องให้คะแนนโดยดูภาพรวมของกระบวนการหรือผลงาน ไม่แยกพิจารณาเป็นส่วนๆ ในทางตรงกันข้าม สำหรับรูปริกแบบแยกส่วนนั้น ครูจะให้คะแนนแยกทีละส่วนหรือทีละองค์ประกอบ แล้วรวมคะแนนแต่ละส่วนนั้นเข้าด้วยกันเป็นคะแนนรวม

รูปริกแบบภาพรวมจะใช้เมื่อต้องการดูคุณภาพโดยรวมมากกว่าจะดูข้อบกพร่องส่วนย่อยๆ รูปริกแบบภาพรวมจะเหมาะสมกับการปฏิบัติที่ต้องการให้นักเรียนสร้างสรรค์ การตอบสนอง และไม่มีคำตอบที่ถูกต้องชัดเจน จุดเน้นของการรายงานคะแนนที่ใช้รูปริกแบบภาพรวมคือ คุณภาพโดยรวม ความคล่องแคล่ว หรือความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระเฉพาะและทักษะ ซึ่งเป็นการประเมินระดับมิตินี้ การใช้รูปริกแบบภาพรวมทำให้กระบวนการให้คะแนนเร็วกว่าการใช้รูปริกแบบแยกส่วน ดังนั้น ครูจึงต้องอ่าน พิจารณาและตรวจสอบการปฏิบัติของนักเรียนโดยตลอด เพื่อให้รู้สึกรับรู้ถึงภาพรวมว่านักเรียนทำอะไรได้และยังใช้เป็นการประเมินสรุป (Summative) ได้ด้วย แต่นักเรียนจะได้รับทราบผลสะท้อนกลับน้อยมาก ดังตัวอย่างรูปริกแบบภาพรวมต่อไปนี้

คะแนน รายละเอียด

5	แสดงความเข้าใจปัญหาอย่างสมบูรณ์คำตอบประกอบด้วยทุกประเด็นที่ต้องการ
4	แสดงความเข้าใจปัญหาค่อนข้างมาก คำตอบปรากฏทุกประเด็นที่ต้องการ
3	แสดงความเข้าใจปัญหาบางส่วน คำตอบประกอบด้วยประเด็นส่วนใหญ่ที่ต้องการ
2	แสดงความเข้าใจปัญหาเพียงเล็กน้อย ประเด็นส่วนใหญ่ที่ต้องการไม่ปรากฏ

1 แสดงความไม่เข้าใจปัญหา

0 ไม่ตอบ/ไม่ทำงาน

รูบริกแบบแยกส่วน นิยมใช้เมื่อต้องการเน้นชนิดหรือลักษณะเฉพาะของการตอบสนอง นั่นคือ ใช้สำหรับการปฏิบัติงานที่ยอมรับการตอบสนอง 1 หรือ 2 ลักษณะ และความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้เป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการตอบสนองของนักเรียนนอกจากนี้ ผลลัพธ์ขั้นต้นจะมีคะแนนหลายตัว ตามด้วยคะแนนรวมซึ่งใช้เป็นตัวแทนการประเมินหลายมิติ การใช้รูบริกแบบแยกส่วนทำให้กระบวนการให้คะแนนซ้ำ เนื่องจากเป็นการประเมินหลายทักษะหรือหลายคุณลักษณะเป็นรายบุคคล ทำให้ครูต้องใช้เวลาตรวจสอบผลงานหลายครั้งหลายหน การสร้างและการใช้รูบริกแบบแยกส่วนจึงใช้เวลามาก ซึ่งมีกฎทั่วไปว่า ผลงานของแต่ละคนต้องพิจารณาแยกแต่ละด้านในแต่ละครั้งตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนั้น การใช้รูบริกแบบแยกส่วนจึงได้ผลค่อนข้างสมบูรณ์ ผลสะท้อนกลับที่มีต่อนักเรียนและครูจึงมีความหมายมาก นักเรียนจะรับทราบผลสะท้อนกลับของการปฏิบัติของตนตามเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งถ้าใช้รูบริกแบบภาพรวมจะไม่ปรากฏรายละเอียดนี้ ครูที่ใช้รูบริกแบบแยกส่วนจึงสามารถที่จะสร้างเส้นภาพ (Profile) จุดเด่น-จุดด้อย ของนักเรียนแต่ละคนได้ตั้งต้นแบบรูบริกแบบแยกส่วน ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การสร้างและการใช้รูบริกแบบแยกส่วน

เกณฑ์	ระดับ เริ่มต้น	ระดับ พัฒนา	ระดับ สมบูรณ์	ระดับ เป็นตัวอย่างได้	คะแนน
เกณฑ์ที่ 1	คำบรรยาย สะท้อนระดับ เริ่มต้นของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน การเคลื่อนไหว ไปสู่ระดับ ความสำเร็จของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน ผลสัมฤทธิ์ของ ระดับความสำเร็จ ของการปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อนระดับ สูงสุดของการ ปฏิบัติ	
เกณฑ์ที่ 2	คำบรรยาย สะท้อนระดับ เริ่มต้นของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน การเคลื่อนไหว ไปสู่ระดับ ความสำเร็จของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน ผลสัมฤทธิ์ของ ระดับความสำเร็จ ของการปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อนระดับ สูงสุดของ การปฏิบัติ	

ระดับ เกณฑ์	ระดับ เริ่มต้น	ระดับ พัฒนา	ระดับ สมบูรณ์	ระดับ เป็นตัวอย่างได้	คะแนน
เกณฑ์ที่ 3	คำบรรยาย สะท้อนระดับ เริ่มต้นของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน การเคลื่อนไหว ไปสู่ระดับ ความสำเร็จของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน ผลสัมฤทธิ์ของ ระดับความสำเร็จ ของการปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อนระดับ สูงสุดของ การปฏิบัติ	
เกณฑ์ที่ 4	คำบรรยาย สะท้อนระดับ เริ่มต้นของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน การเคลื่อนไหว ไปสู่ระดับ ความสำเร็จของ การปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อน ผลสัมฤทธิ์ของ ระดับความสำเร็จ ของการปฏิบัติ	คำบรรยาย สะท้อนระดับ สูงสุดของ การปฏิบัติ	

ก่อนที่จะออกแบบรูบรีค ครูจะต้องตัดสินใจว่า การปฏิบัติงานหรือผลงานนั้น จะให้คะแนนแบบภาพรวมหรือแบบแยกส่วน หากไม่คำนึงถึงชนิดของรูบรีคที่เลือกใช้แล้ว ขั้นตอนแรกของการพัฒนารูบรีคคือการจำ แนกแยกแยะเกณฑ์การปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจงและ ตัวชี้วัด การสังเกต การจะเลือกใช้รูบรีคแบบใดนั้นเกี่ยวข้องกับหลายๆ ปัจจัย แต่สิ่งสำคัญที่สุด นั้น ครูจะต้องพิจารณาเป็นอย่างแรกว่าตั้งใจจะนำผลไปใช้อย่างไร ถ้าจะดูภาพรวมหรือต้องการ คะแนนที่เป็นผลสรุปก็ควรเลือกรูบรีคแบบภาพรวม ในทางกลับกัน ถ้าต้องการผลสะท้อนกลับ เป็นส่วนย่อยๆ ก็ต้องเลือกรูบรีคแบบแยกส่วน ต้องบันทึกไว้ว่า รูบรีคชนิดหนึ่งนั้น ไม่ได้ดีกว่า รูบรีคอีกชนิดหนึ่งเสมอไปจะต้องหารูปแบบที่ดีที่สุดสำหรับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ส่วนประเด็น อื่นๆ ที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ เวลาที่ใช้ ธรรมชาติหรือลักษณะของงาน และลักษณะเฉพาะของ เกณฑ์การปฏิบัติงานที่ต้องสังเกต

จากตัวอย่างรูบรีคทั้ง 2 แบบ จะเห็นว่า ระดับการปฏิบัติที่หลากหลายของ นักเรียนสามารถบรรยายได้ทั้งในด้านปริมาณหรือคุณภาพ บางครั้งครูอาจต้องการใช้ทั้งด้าน ปริมาณและคุณภาพ หากรูบรีคมี 4 ระดับ ทางด้านปริมาณก็มักใช้ 1 ถึง 4 ทางด้านคุณภาพก็มัก ใช้คำที่ขัดหยุ่นได้มาก คำที่ใช้กันทั่วๆ ไป ก็คือ เชี่ยวชาญ ชำนาญ ขึ้นฝึกหัด มือใหม่ นั่นคือ ใช้คำอธิบายที่เหมาะสมกับงาน

ข้อยุ่งยากประการหนึ่งในการให้คะแนนงานของนักเรียนโดยใช้รูบริก คือ การแปลงเป็นเกรด ไม่ควรคิดถึงรูบริกโดยนำไปเทียบกับคะแนนร้อยละ เช่น ถ้ารูบริกมี 6 ระดับ ระดับ 3 ไม่ควรถือว่าเท่ากับ 50% กระบวนการเปลี่ยนแปลงคะแนนรูบริกเป็นเกรดนั้นเป็น กระบวนการทางตรรกะมากกว่ากระบวนการทางคณิตศาสตร์แนะนำว่า ระบบการให้คะแนนแบบ รูบริกมักพิจารณาจากค่าเฉลี่ย คือ คะแนนอยู่ที่ค่าเฉลี่ยหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ซึ่งที่ค่าเฉลี่ยจะแปลง เป็นเกรด C) มากกว่าค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ตัวอย่างเช่น ถ้ารูบริกประกอบด้วย 9 ลำดับชั้น การปรับเกรดและลำดับชั้นจะเป็น ดังนี้

ตารางที่ 2 การปรับเกรดและลำดับชั้นคะแนนรูบริก

คะแนนรูบริก	เกรด	ลำดับชั้น
8	A+	ดีเยี่ยม
7	A	ดีเยี่ยม
6	B+	ดี
5	B	ดี
4	C+	พอใช้
3	C	พอใช้
2	U	ไม่น่าพอใจ
1	U	ไม่น่าพอใจ
0	U	ไม่น่าพอใจ

เมื่อเปลี่ยนคะแนนรูบริกกลับไปเป็นเกรด (โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา) หรือ เปลี่ยนคะแนนรูบริกเป็นการบรรยายภาพผลสะท้อนกลับ (ในระดับประถมศึกษา) แล้วต้องจำไว้ว่าแนวทางที่จะทำให้สำเร็จนั้นไม่ได้มีเพียงทางเดียว ครูจะต้องหาหรือจัดทำระบบของตนเอง ที่จะเปลี่ยนรูบริกเป็นเกรดได้อย่างเหมาะสมลงตัว ตลอดจนระบบการรายงานผลการปฏิบัติของนักเรียน

ขั้นตอนการออกแบบรูปรีคมี 7 ประการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องใช้ในการทำงาน เป็นการจับคู่
แนวทางการให้คะแนนกับจุดประสงค์และการชี้แนะตามความเป็นจริง

ขั้นที่ 2 อธิบายคุณลักษณะที่ต้องสังเกตเป็นพิเศษซึ่งครูต้องการเห็น
(และที่ไม่ต้องการเห็น) นักเรียนแสดงออกในผลผลิตกระบวนการหรือการปฏิบัตินั้นคืออธิบาย
คุณลักษณะทักษะหรือพฤติกรรมที่ครูต้องการเห็น รวมทั้งข้อผิดพลาดต่างๆ ไปที่ไม่ต้องการให้เกิด

ขั้นที่ 3 หาวิธีการต่างๆ ที่จะอธิบายลักษณะการปฏิบัติที่สูงกว่าระดับค่าเฉลี่ย
ระดับค่าเฉลี่ย และต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ยสำหรับแต่ละคุณลักษณะที่สังเกตจากขั้นที่ 2

ขั้นที่ 4 สำหรับรูปรีคแบบภาพรวม เขียนคำบรรยายลักษณะงานที่ดีและ
งานที่ไม่ดีโดยรวมทุกเกณฑ์เข้าด้วยกันเป็นข้อความเดียว สำหรับรูปรีคแบบแยกส่วน เขียนคำ
บรรยายลักษณะงานที่ดีและงานที่ไม่ดี โดยแยกต่างหากแต่ละเกณฑ์

ขั้นที่ 5 สำหรับรูปรีคแบบภาพรวม เขียนรายละเอียดการปฏิบัติที่อยู่ใน
ระหว่างกลางของระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย ระดับค่าเฉลี่ย และระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย เพื่อให้รูปรีค
สมบูรณ์สำหรับรูปรีคแบบแยกส่วน เขียนรายละเอียดสำหรับการปฏิบัติที่อยู่ระหว่างกลางของทุก
เกณฑ์

ขั้นที่ 6 รวบรวมตัวอย่างผลงานของนักเรียน ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละระดับ
ซึ่งจะช่วยการให้คะแนนของครูในอนาคต

ขั้นที่ 7 ทบทวนรูปรีคที่ทำแล้ว (ถ้าจำเป็น)

กระบวนการสร้างรูปรีคอาจให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมได้ดังนี้

1. ดูรูปแบบหรือดูตัวอย่าง ให้นักเรียนดูตัวอย่างงานที่ดีและงานที่ไม่ดีแล้วให้
บอกลักษณะที่ทำให้งานนั้นดีหรือไม่ดี
2. ทำรายการเกณฑ์หรือคุณลักษณะที่ต้องสังเกต ให้นักเรียนอภิปรายตัวอย่าง
งานเพื่อทำรายการเกณฑ์ที่จะใช้พิจารณาคุณภาพของงาน
3. ทำระดับคุณภาพให้ชัดเจน อธิบายระดับคุณภาพที่ดีที่สุดและที่แย่ที่สุดของ
แต่ละเกณฑ์ แล้วจึงอธิบายคุณภาพของงานระดับกลาง ซึ่งเป็นงานที่ยอมรับได้และอยู่ระหว่างงาน
ที่ดีที่สุดและงานที่แย่ที่สุด ก็จะได้ลักษณะงาน 3 ระดับคุณภาพ หากต้องการแยกระดับคุณภาพ
ให้ละเอียดลงไปอีก ก็ต้องทำคำอธิบายระดับคุณภาพที่อยู่ตรงกลางระหว่างงานที่ดีที่สุดกับงาน
ระดับกลาง และคำอธิบายระดับคุณภาพที่อยู่ตรงกลางระหว่างงานระดับกลางกับงานที่แย่ที่สุด
ก็จะได้ลักษณะงาน 5 ระดับคุณภาพ

ขั้นที่ 1

4. ฝึกให้นักเรียนใช้รูปrikที่สร้างขึ้น โดยให้ประเมินงานตัวอย่างที่ให้ดูใน

5. ฝึกการประเมินตนเองและประเมินโดยกลุ่ม กำหนดงานให้นักเรียนทำ ขณะที่นักเรียนทำงานให้มีการประเมินตนเองและประเมินโดยกลุ่มเป็นระยะๆ

6. ทบทวน ให้นเวลาให้นักเรียนทบทวนและปรับปรุง โดยใช้ข้อติชมจากขั้นที่ 5

7. ครูประเมิน ครูประเมินงานของนักเรียน โดยใช้รูปrikเดียวกับที่นักเรียนใช้ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างรูปrik ทำให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่าครูต้องการให้ผลงานมีลักษณะอย่างไร ถ้านักเรียนต้องการได้คะแนนระดับดีจะต้องทำอย่างไรบ้าง และถ้าผลงานไม่ถึงระดับดีเขาจะต้องปรับปรุงตรงจุดใด ทำให้การเรียนการสอนมีเป้าหมายชัดเจน การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียนก็ทำให้รูปrikนั้นมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น สื่อความได้ตรงกันทั้งผู้เรียนและผู้สอน จึงควรหลีกเลี่ยงคำที่อธิบายยากหรือไม่ชัดเจน เช่น เล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์และหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาเชิงปฏิเสธหรือการใช้คำที่มีความหมายทางลบ เช่น พูดย่ออย่างน่าเบื่อ หรือน่า สนใจ หากจำเป็นต้องใช้ต้องมีคำอธิบายหรือบรรยายการกระทำว่าเป็นอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดข้อถกเถียง

ตัวอย่างรูปrikการประเมิน

รูปrikการประเมินต่อไปนี้เป็นตัวอย่างรูปrikที่ใช้ประเมินการปฏิบัติหรืองานที่กำหนดให้นักเรียนทำเพื่อให้เห็นแนวคิดที่หลากหลายและนำไปปรับใช้ได้

ตารางที่ 3 รูปrikการประเมิน

คะแนน	1	2	3	4	รวม
ประเด็น					
การจัดระบบ	ผู้ฟังไม่เข้าใจ การนำเสนอเพราะไม่มีการจัดลำดับข้อมูล	ผู้ฟังติดตามการนำเสนอลำบาก เพราะหัวข้อที่พูดไม่เป็นระบบ	นักเรียนนำเสนอข้อมูลเป็นลำดับ ขั้นตอนผู้ฟังสามารถติดตามได้	นักเรียนนำเสนอข้อมูลเป็นลำดับ ขั้นตอนและนำเสนอใจ ผู้ฟังสามารถติดตามได้	

คะแนน ประเด็น	1	2	3	4	รวม
ความรู้ใน เนื้อหาวิชา	นักเรียนจับ ประเด็นไม่ได้ตอบ คำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาไม่ได้	นักเรียนมีความรู้ น้อยและสามารถ ตอบคำถาม ขั้นพื้นฐานได้	นักเรียนตอบ คำถามที่คาดเดาไว้ ได้อย่างสบายๆ แต่ให้รายละเอียด ไม่ได้	นักเรียนแสดง ความรู้อย่างเต็มที่ (เกินจากที่กำหนด) โดยตอบคำถามใน ห้องเรียนได้ทุกข้อ พร้อมทั้งอธิบาย และขยายความ	
การใช้ ภาษา	การนำเสนอมี ข้อผิดพลาดเรื่อง การสะกดคำ 4 แห่งหรือ มากกว่าและ/หรือ ผิดไวยากรณ์	การนำเสนอมีการ สะกดผิด 3 แห่ง และ/หรือผิด ไวยากรณ์	การนำเสนอมีการ สะกดผิดไม่เกิน 2 แห่ง และ/หรือ ผิดไวยากรณ์	การนำเสนอไม่มี การสะกดผิดเลย หรือไม่ผิด ไวยากรณ์เลย	
การสบตา ผู้ฟัง	นักเรียนอ่าน รายงานทั้งหมด โดยไม่มีสบตา ผู้ฟังเลย	นักเรียนสบตาผู้ฟัง บ้างเป็นบางครั้ง แต่ก้มหน้าก้มตา อ่านรายงานเป็น ส่วนใหญ่	นักเรียนสบตาผู้ฟัง เป็นส่วนใหญ่แต่ ยังมองสิ่งที่บันทึก ไว้บ่อยๆ	นักเรียนสบตาผู้ฟัง มองสิ่งที่บันทึกไว้ เป็นบางครั้ง	
การออก เสียง	นักเรียนพูดพึมพำ ออกเสียง ไม่ถูกต้องและพูด ค่อยๆ ไปจนผู้ฟัง อยู่หลังห้องไม่ได้ ยิน	นักเรียนพูดเสียง ต่ำ ออกเสียง ไม่ถูกต้อง ผู้ฟัง ไม่ค่อยได้ยิน การนำเสนอ	เสียงนักเรียน ชัดเจนออกเสียงคำ ส่วนใหญ่ถูกต้อง ผู้ฟังส่วนใหญ่ได้ ยินการนำเสนอ	นักเรียนใช้เสียงที่ ดังชัดเจนและถูก ต้องการออกเสียง คำต่างๆ ถูกต้อง ผู้ฟังทุกคนได้ยิน การนำเสนอ	
คะแนนรวม					

รูปวิธีการแสดงออกด้วยการอ่าน

ชื่อ.....ผู้สอน.....

วันที่.....หัวข้อ.....

ระดับคะแนน	4	3	2	1	คะแนน
เกณฑ์ ภาษาท่าทาง (ภาษากาย)	การเคลื่อนไหว เป็นไปอย่างสิ้น ไหลและช่วยให้ ผู้ฟังมองเห็น ภาพ	การเคลื่อนไหว หรือกิริยาที่ แสดงช่วยเพิ่ม ความชัดเจน	มีการ เคลื่อนไหว น้อยมาก	ไม่มีการ เคลื่อนไหว	
การประสาน สายตา	ตรึงความสนใจ ของผู้ฟังด้วยการ สบตาผู้ฟัง	สบตาผู้ฟัง ตลอดเวลา	สบตาผู้ฟังบ้าง	ไม่มีการสบตา ผู้ฟัง	
การเริ่มต้น (อ้ารับบท) และ การยุติ	อ่านเปิดประเด็น และรับฟัง ข้อคิดเห็น รวมทั้งยุติ ประเด็นซึ่งตรง ความสนใจของ ผู้ฟัง และทำให้ เกิดความรู้สึกร่วมกัน	นักเรียนแสดง การอ้ารับบทที่ ชัดเจนและ แสดงความ คิดเห็นที่เป็นข้อ ยุติอย่างชัดเจน	นักเรียนแสดง การอ้ารับบทที่ ชัดเจนหรือ แสดงความ คิดเห็นที่เป็นข้อ ยุติอย่างชัดเจน อย่างใดอย่าง หนึ่ง	นักเรียนไม่ได้ แสดงการ อ้ารับบทหรือ ข้อยุติที่ชัดเจน	
จังหวะการพูด	ใช้ลักษณะการ แสดงละครได้ดี และรู้จักการแบ่ง ช่วงเวลา	การอ่านถูกต้อง ตามรูปแบบแต่ แบ่งช่วงเวลาไม่ ดี	การอ่านเกิดขึ้น อย่างฉับพลัน และแบ่ง ช่วงเวลาไม่ดี	การอ่านไม่เร็ว ไปแต่เข้าไปแบ่ง ช่วงเวลาไม่ดี	
ความมีสติ ความมั่นใจ	มีท่าทางผ่อนคลายมีความ	มีข้อผิดพลาด น้อยแต่ก็แก้ไข	มีความตึงเครียด ปานกลางมี	มีความเครียด และวิตกกังวล	

ระดับคะแนน เกณฑ์	4	3	2	1	คะแนน
	เชื่อมั่นเป็นตัว ของตัวเองไม่มี ข้อผิดพลาด	ได้รวดเร็วมี ความตั้งใจ น้อยหรือไม่มี เลย	ปัญหาในการแก้ ข้อผิดพลาด	มีปัญหาในการ แก้ข้อผิดพลาด	
น้ำเสียง	อ่านอย่างลื่น ไหลมีการ เปลี่ยนระดับ เสียงทำให้ผู้ฟัง สนใจ	การเปลี่ยนแปลง ระดับเสียงให้ผล น่าพอใจแต่การ อ่านบางช่วงไม่ ลื่นไหล	มีการ เปลี่ยนแปลง ระดับเสียง ตลอดการอ่าน	ใช้น้ำเสียงระดับ เดียวตลอด การอ่าน	
คะแนนรวม					

รูปวิธีการประเมินการอ่านภาษาไทย (เกรด 1)

เรื่อง การอ่านภาษาไทย (การอ่านทั่วไป, การอ่านจับใจความ, การอ่านบทร้อยแก้ว และ การอ่านบทร้อยกรอง)

วิธีการ การใช้ทักษะในการอ่าน

งาน กำหนดเนื้อหาให้นักเรียน โดยใช้เนื้อเรื่องที่เหมาะสมเพื่อฝึกทักษะในการอ่านและ แก้ปัญหา และอธิบายงาน ของตนได้

ตัวชี้วัด ระดับ	ความเข้าใจปัญหา	วิธีการที่ใช้	การอธิบายด้วยการ พูดหรือเขียน	ความพอใจ ในสิ่งที่ต้องการ
ระดับ 4 ขั้นสูง	แสดงความเข้าใจปัญหา อย่างทะลุปรุโปร่ง	ประยุกต์ใช้วิธีที่มี ประสิทธิภาพด้วย ข้อมูลที่ถูกต้อง	การอธิบายชัดเจน กะทัดรัดและใช้ สำเนียงภาษาที่ เหมาะสม	บรรลุความ ต้องการทุก ประเด็นของปัญหา มีคำตอบถูกต้อง

ระดับ / ตัวชี้วัด	ความเข้าใจปัญหา	วิธีการที่ใช้	การอธิบายด้วยการพูดหรือเขียน	ความพอใจในสิ่งที่ต้องการ
ระดับ 3 เชี่ยวชาญ	แสดงความเข้าใจ ขั้นพื้นฐานของปัญหา	ประยุกต์ใช้วิธีการ ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ถ้าจำเป็น	อธิบายชัดเจนและ ใช้สำเนียงภาษา ที่เหมาะสมแต่ไม่ กะทัดรัด	บรรลุความต้องการทุก ประเด็นของปัญหา แต่มีคำตอบ บางส่วนไม่ถูกต้อง
ระดับ 2 เชี่ยวชาญ บางส่วน	แปลความปัญหา บางส่วนผิด	มีความยุ่งยากใน การประยุกต์ใช้ วิธีการหรือมี ประโยชน์เพียง บางส่วน	การอธิบายไม่ ชัดเจน ไม่รัดกุม หรือไม่สมบูรณ์	บรรลุความต้องการส่วนใหญ่ ของปัญหาคำตอบ อาจจะถูกหรือไม่ถูก
ระดับ 1 ไม่เชี่ยวชาญ	แสดงความเข้าใจปัญหา บางส่วนหรือไม่เข้าใจ ปัญหา	ไม่ได้ทำหรือใช้วิธี ที่ไม่ถูกต้อง	อธิบายไม่เข้าใจ หรือไม่เกี่ยวกับ ปัญหา	ไม่บรรลุความต้องการใดๆ ของ ปัญหา

วิธีการให้คะแนน

ระดับ 4 = คะแนนรวม 15-16

ระดับ 3 = คะแนนรวม 12-14 โดยต้องไม่มีคะแนนในช่องใด = 2

ระดับ 2 = คะแนนรวม 8-11 โดยต้องไม่มีคะแนน 1 มากกว่า 2 ช่อง

ระดับ 1 = คะแนนรวมน้อยกว่า 8

รูปวิธีการประเมินการอ่านภาษาไทย (เกรด 2)

เรื่อง การอ่านภาษาไทย (การอ่านทั่วไป, การอ่านจับใจความ, การอ่านบทร้อยแก้ว และ
การอ่านบทร้อยกรอง)

วิธีการ การใช้ทักษะในการอ่าน

งาน กำหนดเนื้อหาให้นักเรียน โดยใช้เนื้อเรื่องที่เหมาะสมเพื่อฝึกทักษะในการอ่านและ
แก้ปัญหา และอธิบายงาน ของตนได้

ระดับ / ตัวชี้วัด	ความเข้าใจ ปัญหา	วิธีการที่ใช้	การวางแผน	การอธิบายด้วย การพูด หรือเขียน	ความพอใจ ในสิ่งที่ต้องการ
ระดับ 4 ขั้นสูง	แสดงความเข้าใจ ปัญหาอย่างทะลุ ปรุโปร่ง	ประยุกต์ใช้วิธีที่มีประสิทธิภาพ ด้วยข้อมูลที่ ถูกต้องในคำ ถ้าจำเป็น	การวางแผน สมบูรณ์และ ถูกต้อง	การอธิบาย ชัดเจนกะทัดรัด และใช้ภาษาได้ อย่างเหมาะสม	บรรลุความ ต้องการทุก ประเด็นของ ปัญหา มีคำตอบ ถูกต้อง
ระดับ 3 ขั้นเชี่ยวชาญ	แสดงความเข้าใจ ขั้นพื้นฐานของ ปัญหา	ประยุกต์ใช้ วิธีการด้วย ข้อมูลที่ถูกต้อง ในคำถ้าจำเป็น	การวางแผน สมบูรณ์และ อาจจะถูกต้อง หรือ ไม่ถูกต้อง	อธิบายชัดเจน และใช้ภาษาที่ เหมาะสมแต่ ไม่กะทัดรัด	บรรลุความ ต้องการทุก ประเด็นของ ปัญหาแต่มี คำตอบ บางส่วน ไม่ ถูกต้อง
ระดับ 2 ขั้นเชี่ยวชาญ บางส่วน	แปลความปัญหา บางส่วนผิด	มีความยุ่งยาก ในการ ประยุกต์ใช้คำ บางส่วน	การวางแผน ไม่สมบูรณ์ ไม่ถูกต้อง	การอธิบายไม่ ชัดเจนไม่รัดกุม หรือ ไม่สมบูรณ์	บรรลุความ ต้องการส่วน ใหญ่ของปัญหา คำตอบอาจจะ ถูกหรือ ไม่ถูก
ระดับ 1 ขั้นไม่ เชี่ยวชาญ	แสดงความเข้าใจ ปัญหาบางส่วน หรือไม่เข้าใจ ปัญหา	ไม่ได้ทำหรือใช้ วิธีที่ไม่ถูกต้อง	ไม่มีการ วางแผน	อธิบายไม่เข้าใจ หรือไม่เกี่ยวกับ ปัญหา	ไม่บรรลุความ ต้องการใดๆ ของปัญหา

วิธีการให้คะแนน

ระดับ 4 = คะแนนรวม 19-30

ระดับ 3 = คะแนนรวม 15-18 ต้องไม่มีคะแนนในช่องใด = 2

ระดับ 2 = คะแนนรวม 13-14 ต้องไม่มีคะแนนในช่องใด = 1

ระดับ 1 = คะแนนรวมน้อยกว่า 13

หมายเหตุ ถ้าไม่มีการติดคำนวณ ให้ใช้คะแนนต่อไปนี้พิจารณาคะแนนการปฏิบัติงาน

ระดับ 4 = คะแนนรวม 15-16

ระดับ 3 = คะแนนรวม 12-14

ระดับ 2 = คะแนนรวม 8-11

ระดับ 1 = คะแนนรวมน้อยกว่า 8

รูปการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1. ทำงานอย่างมั่นคงและกระตือรือร้น เพื่อให้ถึงเป้าหมายของกลุ่ม
2. ความรู้สึกไวเกี่ยวกับอารมณ์และความต้องการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน

ในกลุ่ม

3. ยอมรับและทำหน้าที่ของตนในกลุ่มอย่างเต็มใจและทำให้สมบูรณ์
4. ช่วยเหลือสนับสนุนด้านความรู้, ความคิดเห็นและทักษะต่างๆ อย่างมั่นคง

และกระตือรือร้น

5. เห็นคุณค่าของความรู้, ความคิดเห็น และทักษะต่างๆ ของสมาชิกทุกคน

ในกลุ่ม และกระตุ้น/สนับสนุนให้แสดงออก

6. ช่วยกลุ่มจำแนกแยกแยะสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต้องเปลี่ยน และกระตุ้น

การกระทำของกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

โดยสรุป การวัดประเมินแบบทดสอบแบบรูปrikเป็นเครื่องมือให้คะแนนชนิดหนึ่ง ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานหรือผลงานของนักเรียน รูปrikประกอบด้วย 2 ส่วนคือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินการปฏิบัติหรือผลผลิตของนักเรียน และระดับคุณภาพหรือระดับคะแนน เกณฑ์จะบอกผู้สอนหรือผู้ประเมินว่าการปฏิบัติงานหรือผลงานนั้นๆ จะต้องพิจารณาสิ่งใดบ้าง ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนจะบอกว่า การปฏิบัติหรือผลงานที่สมควรจะได้ระดับคุณภาพหรือระดับคะแนนนั้นๆ ของเกณฑ์แต่ละตัวมีลักษณะอย่างไร รูปrikจึงเป็นเหมือนการกำหนดลักษณะเฉพาะของการปฏิบัติหรือผลงานนั้นๆ ในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ หรือทั้ง 2 ประการรวมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการประเมิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบและแบบวัดทักษะการอ่านภาษาไทย ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศมานำเสนอ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ชฎาภรณ์ ครองยุติ (2548 : 94-95) ได้วิจัยการสร้างแบบวัดทักษะการสื่อสารด้านการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดทักษะการสื่อสารด้านการอ่านที่สร้างขึ้น และสร้างเกณฑ์ปกติ (Local Norms) ของแบบวัดทักษะการสื่อสารด้านการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดทักษะการสื่อสารด้านการอ่านจำนวน 6 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดความรู้ด้านหลักเกณฑ์ทางภาษา ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ฉบับที่ 3 แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน ฉบับที่ 4 แบบสังเกตมารยาทในการอ่าน ฉบับที่ 5 แบบสังเกตการณ์อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และฉบับที่ 6 แบบสังเกตการณ์อ่านบทร้อยกรอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 855 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลปรากฏว่า แบบวัดฉบับที่ 1 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.57 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.81 ค่าความยากตั้งแต่ 0.10 ถึง 0.76 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเท่ากับ 0.73 คะแนนจุดตัดเท่ากับ 35 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70 ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.88 และเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบมีช่วงคะแนนตั้งแต่ T_{21} ถึง T_{80} แบบวัดฉบับที่ 2 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.86 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.66 ค่าความยากตั้งแต่ 0.39 ถึง 0.60 ความแม่นยำเชิงโครงสร้างเท่ากับ 0.745 คะแนนจุดตัดเท่ากับ 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60 ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ .82 และเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบมีช่วงคะแนนตั้งแต่ T_{22} ถึง T_{69} แบบวัดฉบับที่ 3 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.00 มีคะแนนเฉลี่ย 2.52 และค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.775 แบบวัดฉบับที่ 4 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.00 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเท่ากับ 0.58 คะแนนจุดตัดเท่ากับ 6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ค่าความเชื่อถือได้ของผู้สังเกต 2 คนเท่ากับ 0.753 ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสังเกต เท่ากับ 0.88 และเกณฑ์ปกติของแบบสังเกตมีช่วงคะแนนตั้งแต่ T_{29} ถึง T_{64} แบบวัดฉบับที่ 5 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.00 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเท่ากับ .59 คะแนนจุดตัดเท่ากับ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ

80 ค่าความเชื่อถือได้ของผู้สังเกต 2 คน เท่ากับ .861 ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสังเกต เท่ากับ 0.91 และเกณฑ์ปกติของแบบสังเกตมีช่วงคะแนนตั้งแต่ T_{24} ถึง T_{70} แบบวัดฉบับที่ 6 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.00 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเท่ากับ 0.62 คะแนนจุดตัดเท่ากับ 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70 ค่าความเชื่อถือได้ของผู้สังเกต 2 คน เท่ากับ 0.819 ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสังเกต เท่ากับ 0.90 และเกณฑ์ปกติของแบบสังเกตมีช่วงคะแนนตั้งแต่ T_{27} ถึง T_{73}

กาญจนา ทนั้ไข (2549 : 88-89) ได้วิจัยการสร้างแบบทดสอบการเขียนสะกดคำ เพื่อใช้ค้นหารูปแบบของความบกพร่องในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนในสังกัดอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 246 คน การสร้างแบบทดสอบการเขียนสะกดคำดำเนินการตามขั้นตอนคือ วิเคราะห์คำที่นักเรียนส่วนมากเขียนผิด นำคำที่นักเรียนเขียนผิดมาสร้างแบบทดสอบการเขียนสะกดคำตามกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ โดยทดสอบ 2 ครั้ง เพื่อวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ ตลอดจนพิจารณาและใช้ข้อสอบที่มีค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสม ก่อนที่จะนำมาเป็นแบบทดสอบฉบับจริงในการทดสอบครั้งที่ 3 พบว่า แบบทดสอบทั้ง 5 ฉบับ มีค่าความยากของข้อสอบตั้งแต่ 0.75 ถึง 0.96 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.97 ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบเท่ากับ 0.89 ถึง 0.97 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเป็น 1.00 ทุกข้อ แสดงว่าแบบทดสอบวินิจฉัยการเขียนสะกดคำทั้ง 5 ฉบับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจริง ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพเมื่อวิเคราะห์การเขียนสะกดคำ พบว่านักเรียนเขียนสะกดคำผิดหลายรูปแบบ คือ เขียนตัวควบกล้ำผิด เขียนอักษรนำผิด เขียนพยัญชนะต้นผิด เขียนรูปสระผิด เขียนตัวสะกดผิด เป็นต้น

เจริญ กู้เขียว (2550 : 91-92) ได้วิจัยความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา โดยการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่อง พบว่าความเข้าใจในการอ่านระดับข้อเท็จจริง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านระดับข้อเท็จจริงร้อยละ 49.92 นักเรียนมีลักษณะของความบกพร่องจากมากไปหาน้อยคือความบกพร่องเกิดจากการแปลความหมายผิด ความบกพร่องเกิดจากการไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ ความบกพร่องเกิดจากการจับใจความสำคัญผิด ความเข้าใจในการอ่านระดับการตีความด้านการสรุปและลงความเห็น นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านระดับการตีความด้านการสรุปและลงความเห็นร้อยละ 60.94 นักเรียนมีลักษณะของความบกพร่องจากมากไปน้อยคือ ความบกพร่องเกิดจากการจับใจความสำคัญของข้อความไม่หมด ความบกพร่องเกิดจาก

การไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ ความบกพร่องเกิดจากการแปลความหมายผิด และความบกพร่องเกิดจากการจับใจความสำคัญผิด ความเข้าใจในการอ่านระดับการตีความด้านการคาดคะเน เหตุการณ์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านระดับการตีความด้านการคาดคะเน เหตุการณ์ร้อยละ 62.54 นักเรียนมีลักษณะของความบกพร่องจากมากไปน้อยคือ ความบกพร่องเกิดจากการจับใจความสำคัญของข้อความไม่หมด ความบกพร่องเกิดจากการแปลความหมายผิด ความบกพร่องเกิดจากการจับใจความสำคัญผิด ความบกพร่องเกิดจากการแปลความหมายผิด ความเข้าใจในการอ่านระดับการประเมินค่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านระดับการประเมินค่าร้อยละ 54.21 นักเรียนมีลักษณะของความบกพร่องจากมากไปน้อยคือ ความบกพร่องเกิดจากการแปลความหมายผิด ความบกพร่องเกิดจากการจับใจความสำคัญของข้อความไม่หมด ความบกพร่องเกิดจากการจับใจความสำคัญผิด

สารีย์ เจริญจิต (2550 : 92-93) ได้วิจัยการสร้างแบบทดสอบการอ่านจับใจความ ที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อค้นหาจุดบกพร่องในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท จังหวัด สุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาดั้งเดิม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 361 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อสำรวจจุดบกพร่องในการอ่านจับใจความจำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบวินิจฉัยการอ่านจับใจความ จำนวน 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 ด้านคำ ฉบับที่ 2 ด้านประโยค ฉบับที่ 3 ด้านเรื่องราว ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัย มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ ค่าความยากง่ายมีค่าตั้งแต่ 0.50-0.88 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.19-0.72 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบรายฉบับมีค่าตั้งแต่ 0.70-0.94 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดมีค่าตั้งแต่ 0.062-0.114 2) การสำรวจจุดบกพร่องการอ่านจับใจความ พบว่า ฉบับที่ 1 ด้านคำ นักเรียนบกพร่องร้อยละ 79.23 ฉบับที่ 2 ด้านประโยค นักเรียนบกพร่องร้อยละ 62.56 ฉบับที่ 3 ด้านเรื่องราวนักเรียน บกพร่องร้อยละ 86.67 จุดบกพร่องที่พบมากในแต่ละฉบับ คือ แบบทดสอบวินิจฉัยฉบับที่ 1 ด้านคำ ตอนที่ 1 การสะกดคำ ไม่เข้าใจการสะกดคำ ตอนที่ 2 การอ่านคำ อ่านคำไม่ได้ ตอนที่ 3 คำนาม เข้าใจว่าคำสรรพนามเป็นคำนาม ตอนที่ 4 คำกริยา เข้าใจคำนามเป็นคำกริยา ตอนที่ 5 คำสรรพนาม เข้าใจว่า คำนามเป็นคำสรรพนาม ตอนที่ 6 คำวิเศษณ์ เข้าใจว่าคำที่อยู่ท้ายประโยคเป็นคำวิเศษณ์ ตอนที่ 7 คำค้ำของจง เข้าใจว่าคำที่ประสมด้วยพยัญชนะต้นตัวเดียวกันเป็นคำค้ำของจง

ตอนที่ 8 คำพ้องเสียง เข้าใจว่า คำคล้องจองคือคำพ้องเสียง ตอนที่ 9 คำพ้องรูป เข้าใจว่าคำคล้องจองคือคำพ้องรูป ตอนที่ 10 ความหมายคำ แปลความหมายคำศัพท์ตามประสบการณ์ ส่วนแบบทดสอบฉบับที่ 2 ด้านประโยค ตอนที่ 1 ประโยคบอกเล่า 'ไม่มีความรู้'ทางหลักเกณฑ์ภาษา ตอนที่ 2 ประโยคคำถาม 'ไม่มีความรู้'ทางหลักเกณฑ์ภาษาตอนที่ 3 ประโยคคำสั่ง เข้าใจว่าการบอกให้กระทำเป็นประโยคบอกเล่า ตอนที่ 4 ประโยคปฏิเสธ เข้าใจว่าการบอกให้ทราบเป็นประโยค บอกเล่า ตอนที่ 5 ประโยคขอร้อง เข้าใจคำบ่งบอกชนิดประโยคผิด ตอนที่ 6 ประโยคแสดงความต้องการ เข้าใจคำบ่งบอกชนิดประโยคผิด ตอนที่ 7 ความหมายของประโยค แปลความหมายคำศัพท์ในประโยคผิด และแบบทดสอบฉบับที่ 3 ด้านเรื่องราว ตอนที่ 1 คำสำคัญ เข้าใจคำสำคัญผิดโดยคิดว่าตัวละคร คือคำสำคัญ ตอนที่ 2 แผนภาพโครงเรื่อง บอกเหตุการณ์ของเรื่องได้บางส่วนโดยบอกเป็นเหตุการณ์ย่อย ตอนที่ 3 ข้อคิดของเรื่อง นำประสบการณ์มาสรุปเป็นข้อคิด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น (2550 : 92-93) ได้วิจัยการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์และภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ภาษาไทยมีเครื่องมือ 4 ฉบับ คือ การฟังเป็นแบบเขียนตอบและเลือกตอบ การอ่านจับใจความสำคัญเป็นแบบเลือกตอบ การพูดและการออกเสียงเป็นการปฏิบัติ การเขียนคัดลายมือให้ปฏิบัติเขียนเรื่องจากภาพโดยการบรรยาย และหลักเกณฑ์ทางการเขียนสะกดคำพื้นฐานให้เขียนตอบ การอ่านคำพื้นฐานเป็นการเลือกตอบ แปลผลเป็นระดับคุณภาพ 3 ระดับ คือ ปรับปรุง พอใจ และดี เกณฑ์การประเมินอาศัยข้อมูลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตั้งแต่ปี 2530 ถึงปัจจุบันและพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ด้านการเรียนการสอน พบว่าสมรรถภาพในวิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.24 สมรรถภาพการอ่านออกเสียงและการคัดลายมือมีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนสมรรถภาพการอ่านจับใจความและสมรรถภาพหลักเกณฑ์ทางภาษาควรได้รับการปรับปรุงมากที่สุด

อุมาวดี มะคำไก่อ (2550 : 95-96) ได้วิจัยการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และหาสาเหตุของจุดบกพร่อง ในทักษะพื้นฐานของความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิรวม 1,100 คน การสร้างแบบทดสอบเริ่มจากการให้เติมคำ แล้วนำจุดบกพร่องในการตอบผิดของนักเรียนมาเป็นตัวลงสำหรับแบบทดสอบวินิจฉัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกแล้วนำไปทดสอบ 3 ครั้ง เพื่อพัฒนาหาคุณภาพของแบบทดสอบแต่ละฉบับและวิเคราะห์จุดบกพร่อง ผลจากการวิจัยพบว่า แบบทดสอบทั้ง 5 ฉบับ

มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ ใช้อัตถกษะพื้นฐานของความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยได้จริง มีค่าความยากของข้อสอบตั้งแต่ 0.65-0.84 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบตั้งแต่ 0.01-0.59 ค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.722-0.8730 ผลจากการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนมีความบกพร่องเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ส่วนประกอบประโยค คำขยาย คำศัพท์ คำเชื่อม และคำสรรพนาม

กิติกานต์ สารมาคม (2551 : 88-89) ได้วิจัยการพัฒนาแบบทดสอบทักษะการอ่านคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนในเขตอำเภอบรบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 534 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบทักษะการอ่านคำภาษาไทย สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง และค่าความตรง พบว่า ได้แบบทดสอบข้อบกพร่องทักษะการอ่านคำภาษาไทยทั้งหมด 6 ฉบับ แบบทดสอบฉบับที่ 1 การอ่านคำที่มีอักษรควบ มีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง และค่าความตรง เท่ากับ 0.38-0.80, 0.22-0.72, 0.92 และ 0.80-1.00 ตามลำดับ แบบทดสอบฉบับที่ 2 การอ่านคำที่มีตัวสะกดการันต์ และอักษรนำ มีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง และค่าความตรง เท่ากับ 0.45-0.78, 0.21-0.53, 0.91 และ 0.80-1.00 ตามลำดับ แบบทดสอบฉบับที่ 3 การอ่านคำที่มีเสียงตัวสะกดในมาตราตัวสะกด มีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง และค่าความตรง เท่ากับ 0.24-0.79, 0.22-0.60, 0.94 และ 0.80-1.00 ตามลำดับ แบบทดสอบฉบับที่ 4 การอ่านคำที่มี ฤ และคำที่มีรร (ร หัน) มีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง และค่าความตรง เท่ากับ 0.22-0.72, 0.21-0.60, 0.93 และ 0.80-1.00 ตามลำดับ แบบทดสอบฉบับที่ 5 การอ่านคำที่ไม่มีสระ อะ แต่ออกเสียง อะ กิ่งเสียง มีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง และค่าความตรง เท่ากับ 0.25-0.75, 0.23-0.66, 0.90 และ 0.80-1.00 ตามลำดับ แบบทดสอบฉบับที่ 6 การอ่านอักษรย่อ ชื่อบุคคล และตำแหน่ง มีค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง และค่าความตรง เท่ากับ 0.28-0.60, 0.22-0.40, 0.81 และ 0.80-1.00 ตามลำดับ

จรัญ สุขเกษม (2551 : 85-86) ได้วิจัยการสร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน พบว่า ข้อบกพร่องในการอ่าน-ออกเสียงภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยเสียง ได้แก่ ร / r , ง / n / หน่วยเสียง 2 หน่วยเสียง ได้แก่ อี / i / , เอะ / e / หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียง

ได้แก่ กร / kr / พร /phr / , ปล / pl และ การอ่านอักษรนำที่เป็นอักษรสูง นำอักษรเสียงต่ำ แบบฝึกการสอนซ่อมเสริมการอ่านออกเสียงภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 94.04/91.67 ความแตกต่างของความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ก่อน และ หลังการใช้แบบฝึกการสอนซ่อมเสริมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุदारัก ศรีสมบัติ (2551 : 88-89) ได้วิจัยการพัฒนาแบบวัดทักษะภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และหาคุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นซึ่งประกอบด้วย 4 ทักษะคือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 370 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Random Sampling) แบบทดสอบที่สร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะภาษาไทย จำนวน 9 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 2 ฉบับ และเป็นแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ จำนวน 7 ฉบับ ดำเนินการทดสอบ 3 ครั้ง การทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงแบบทดสอบ การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ประกอบด้วยค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน ผลการวิจัยพบว่า ฉบับที่ 1 แบบทดสอบทักษะการฟัง ค่าอำนาจจำแนกที่ค่าดัชนี (B) ตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.48 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.744 ฉบับที่ 2 แบบทดสอบทักษะการพูด (พูดเสรี) มีค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร t-test ของผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 1 อยู่ระหว่าง 4.215 ถึง 15.070 และผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 2 อยู่ระหว่าง 2.484 ถึง 12.181 ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน เท่ากับ 0.762 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งสองฉบับเท่ากับ .838 ฉบับที่ 3 แบบทดสอบทักษะการพูด (พูดจากเรื่องที่กำหนดให้) มีค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร t-test ของผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 1 อยู่ระหว่าง 3.062 ถึง 10.936 และผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 2 อยู่ระหว่าง 3.629 ถึง 10.714 ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน เท่ากับ 0.819 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งสองฉบับเท่ากับ 0.756 ฉบับที่ 4 แบบทดสอบทักษะการอ่านในใจ ค่าอำนาจจำแนกมีค่าดัชนี (B) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.47 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.700 ฉบับที่ 5 แบบทดสอบทักษะการอ่าน (การอ่านบทร้อยแก้ว) ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร t-test ของผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 1 อยู่ระหว่าง 2.642 ถึง 8.412 ผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 2 อยู่ระหว่าง 3.266 ถึง 13.076 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน เท่ากับ .812 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .806 ฉบับที่ 6 แบบทดสอบทักษะการอ่าน (การอ่านบทร้อยกรอง) มีค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร t-test ของผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 1 อยู่ระหว่าง 2.547 ถึง 10.886 ผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 2 อยู่ระหว่าง

3.367 ถึง 9.103 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คนเท่ากับ 0.792 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.769 ฉบับที่ 7 แบบทดสอบทักษะการเขียน (การเขียนเรียงความ) มีค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร t-test ของผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 1 อยู่ระหว่าง 3.480 ถึง 9.004 ผู้ตรวจให้คะแนน คนที่ 2 อยู่ระหว่าง 3.104 ถึง 7.822 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน เท่ากับ 0.876 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.764 ฉบับที่ 8 แบบทดสอบทักษะการเขียน (การเขียนย่อความ) มีค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร t-test ของผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 1 อยู่ระหว่าง 2.767 ถึง 11.950 ผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 2 อยู่ระหว่าง 2.008 ถึง 11.367 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คนเท่ากับ 0.868 และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.922 ฉบับที่ 9 แบบทดสอบทักษะการเขียน (การเขียนจดหมาย) มีค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร t-test ของผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 1 อยู่ระหว่าง 3.687 ถึง 16.862 ผู้ตรวจให้คะแนนคนที่ 2 อยู่ระหว่าง 4.835 ถึง 20.637 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คนเท่ากับ 0.927 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.723 โดยสรุปแบบวัดทักษะภาษาไทยที่สร้างขึ้นทั้ง 9 ฉบับ มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการวัดทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สุวรรณารี ศรีขลา (2551 : 62- 107) ได้วิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ระดับประกาศนียบัตร วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่องการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD และ (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ห้อง 1/2 วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านจับใจความ พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.66/81.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6356 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การอ่านจับใจความ มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2553: 27) ได้วิจัยคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,334 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 164 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบทดสอบจำนวน 10 ฉบับ ทักษะภาษาไทย จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ การฟังและการอ่านจับใจความ การพูดและการอ่านออกเสียง การเขียน และหลักเกณฑ์ทางภาษา พบว่า สมรรถภาพในกลุ่มภาษาไทยโดยรวมคะแนนเฉลี่ย 62.21 อยู่ในระดับน่าพอใจ สมรรถภาพด้านการอ่านออกเสียงมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (74.25) สมรรถภาพหลักเกณฑ์ทางภาษามีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (53.18)

2. งานวิจัยต่างประเทศ

สวามินาธาน, แฮมเบิลตัน และอัลจิน่า (Swaminathan, Hambleton and Algina. 1975 : 87-89) ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ทำข้อสอบ 10 ข้อ ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ และกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมโดยคำนวณมาจากวิธีของเบย์ส์ (Bayesian) แล้วคำนวณหาค่าที่สูญเสียน้อยที่สุดของเกณฑ์ โดยกำหนดค่าแอลฟาเท่ากับ 1 และค่าเบต้าเท่ากับ 2 พบว่า เมื่อแบ่งผู้สอนเป็นสองระดับ และกำหนดเกณฑ์ที่เป็น .9 ผู้เข้าสอบทำได้ 9 ข้อ ใน 10 ข้อ เป็นผู้รอบรู้ แบ่งผู้สอนเป็นสามระดับ และกำหนดเกณฑ์เป็น .6 และ .8 ปรากฏว่า ผู้เข้าสอบที่กำหนดได้ 7 ถึง 9 ข้อ ต้องสอนทบทวนใหม่เล็กน้อย ส่วนผู้ที่เข้าสอบที่ทำได้น้อยกว่า 7 ข้อ เป็นผู้ไม่รอบรู้ต้องเรียนใหม่

เบอร์ค (Berk. 1976 : 4-9) ได้วิจัยการหาเกณฑ์ที่เหมาะสมของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 และเกรด 5 จำนวนกลุ่มละ 100 คน ทำข้อสอบ 8 ข้อ พบว่า เกณฑ์ที่เหมาะสมที่สุด 5 คะแนน

สับโคเวียค (Subkoviak. 1976 : 111-116) ได้วิจัยเปรียบเทียบค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ 4 วิธี คือ วิธีของสวามินาธาน (Swaminathan) และคนอื่นๆ วิธีของไฮนซ์ (Huynk) วิธีของสับโคเวียค (Subkoviak) และวิธีของมาร์แชลและแฮร์เทล (Marshall and Hairtell) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 50 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ทำแบบทดสอบภูงานัน วัดความถนัดเชิงวิชาการ (Scholastic Aptitude Test) โดยใช้เกณฑ์ตัดสิน 50, 60, 70 และ 80 เปอร์เซนต์ พบว่า วิธีของสวามินาธาน (Swaminathan) และคนอื่นๆ ให้ค่าประมาณที่ไม่ลำเอียง ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนต่ำกว่าค่าอื่นๆ ส่วนวิธีของสับโคเวียค ให้ค่าความคลาดเคลื่อนค่อนข้างต่ำ ซึ่งแสดงถึงการประมาณที่ค่อนข้างเที่ยงตรง

กานาโพล (Ganapole. 1978 : 246-A) ได้วิจัยการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดความสามารถพื้นฐานในการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยเลือกสถานการณ์ที่ตั้งขึ้นจากมวลประชากรในเรื่องนี้ซึ่งจะตัดสินใจความรอบรู้ในการอ่านที่สามารถประเมินได้จากแบบทดสอบและนิยามขีดจำกัดของพฤติกรรมที่จะวัดโดยแบบทดสอบ โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีสอบซ้ำ ใช้แบบทดสอบคู่ขนานและทั้งสองวิธีรวมกัน

เจมส์ (James. 1980 : 575-A) ได้วิจัยประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการใช้ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์กับนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ชั้น 9 พบว่า ความสำเร็จของการเรียนอยู่ ที่การสอบผ่านโดยใช้เกณฑ์จุดตัด 2 ใน 3 ที่ให้เรียนคณิตศาสตร์ จุดตัดของแต่ละ CRT และคะแนนรวม CRT จะมีความสัมพันธ์กันแต่ละวิชา

อิสเบล (Isbell. 1985 : 158 -A) ได้วิจัยความขัดแย้งของแบบทดสอบอิงเกณฑ์คณิตศาสตร์ 2 ชุด ซึ่งใช้ในกลุ่มรอบรู้ที่มีทักษะเหมือนกัน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 221 คน พบว่าข้อสอบอิงเกณฑ์ (CRTM) สามารถนำไปใช้ประเมินการทำงานของข้อสอบ ฟลอริดา (SSAT) คะแนนของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ชั้น 8 จากแบบทดสอบ 2 ชุด ถูกนำมาวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนน พบว่า คะแนนดิบ CRTM ไม่สามารถทำนายคะแนนดิบ SSAT ได้ กลุ่มรอบรู้และไม่รอบรู้ CRTM ไม่ได้ประกอบขึ้นจากการแบ่งชั้นของ SSAT ผลลบ ความคลาดเคลื่อนแบบแบ่งชั้นปรากฏน้อยกว่าผลบวกของความคลาดเคลื่อน ข้อสอบ CRTM ต้องการให้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่าข้อสอบย่อย และใช้ร้อยละ 60 ของคะแนนจุดตัดกลุ่มรอบรู้ ทำให้ความคลาดเคลื่อนน้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนจุดตัด

โดยสรุป จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นว่าการสร้างแบบวัดทักษะการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อวัดความรู้ด้านหลักเกณฑ์ทางภาษา มีการทำสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนที่ จะนำมาใช้เป็นแบบทดสอบจริงเพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบจำนวน 3-4 ครั้ง แล้วจึงนำมา คัดกรองเป็นแบบทดสอบฉบับจริง เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพมากที่สุดและเหมาะสมกับ นักเรียนตามระดับชั้น โดยมีครูผู้ทดสอบไม่ต่ำกว่า 2 คน เช่น แบบทดสอบการอ่านในใจ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านบทร้อยแก้ว และแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านบทร้อยกรอง ซึ่งจะต้องมีการหาคุณภาพแบบทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้แน่ใจว่าแบบทดสอบนั้นมีคุณภาพ มากที่สุด เช่น การค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดผล งานภาคปฏิบัติ โดยใช้สูตร t-test การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีของแบรนแนน (Brennan) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่สร้างขึ้น โดยใช้วิธีของ

โลเวตต์ (Lovett Method) การหาความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) แล้วจึงนำมาวัดเกณฑ์ปกติของคะแนนนักเรียน เพื่อใช้ในการตัดเกรดของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่ใช้วัดทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบการอ่านในใจ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านบทร้อยแก้ว และแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านบทร้อยกรอง เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY